NEUVOSTOLIITTO tänään

N:o 2 25. 1. 1967

Hinta 0:80

LENIN JA SUOMI

SIPERIAN ÖLJY

Historian sivuja:

LOKAKUUN AATTO

IHMISIÄ JA TAPAHTUMIA

Tšuktši Vladimir Tajan asuu napapiiriseudulla Pohjoisen Jäämeren rannikkoalueella. Hän työskentelee koneenkäyttäjänä Rurkapi-kylässä. Vapaa-aikansa hän mielellään viettää tundrassa metsästellen, ajaen napakettua ja etsien merieläimiä. Tundra vetää häntä puoleensa myös taiteilijana. Useita kotiseutumaisemia Tajan on ikuistanut siveltimellään.

Valok. B. Korobeinikov

Vuoriteollisuuskoneiden näyttely Interorgmash-67 avataan Moskovassa ensi heinäkuussa. Osallistumisilmoituksia on tullut mm. Sveitsistä, USA:sta, Ranskasta Puolasta ja Tshekkoslovakiasta. Tämä vuoriteollisuuden tekniikan esittely tapahtuu NL:n pääkaupungissa samaan aikaan kun siellä kokoontuu 5. Kansainvälinen vuoriteollisuuden kongressi.

Vasemmalla Tallinnan kaupungin suuri portti, jota koristaa kaupungin vaakuna. Se on rakennustaiteilija Gert Koningin rakennuttama vuonna 1529. Oikealla on Tallinnan uusin elokuvateatteri Kosmos. Valok. V. Minkevitsh

Tämä T-mallinen erittäin voimakas radioteleskooppi on pystytetty Harkoviin Ukrainassa.

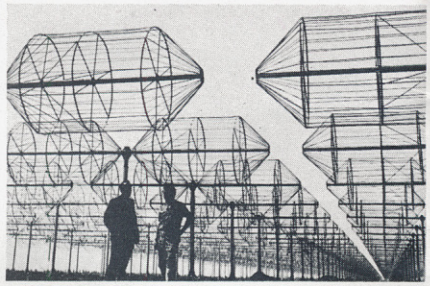

Patonin sähköhitsausinstituutissa Ukrainassa on saatu aikaan laserin impulssin tasoitus sekä tämän impulssin pidennys. Laserilla pystytään suorittamaan sekä piste- että saumahitsausta. NL:n tehtaissa suoritetaan lasersäteillä hitsausta tyhjiötilassa, jalokaasuseoksissa tai ilmatilassa. Uuden menetelmän avulla voidaan hitsata sähkövakuumilaitteen sisäpuoliset osat ja suorittaa muita erilaisia hienohitsaustöitä, juottaa lasiin mitä ohuimpia johtoja sekä punoa seitinhieno verkko vaikeasti sulavista metalleista.

Lokakuussa 1766 Pöltsamaan kaupungissa ilmestyi ensimmäisen eestiläisen "Lühike üpetus"-nimisen aikakauslehden ensimmäinen numero. Lehden tehtävänä oli pääasiassa levittää lääketieteellistä valistusta väestön keskuudessa. Eestin aikakauslehdistön synnyn 200-vuotista merkkipäivää vietettiin tasavallassa juhlallisesti. Tarttoon kokoontui merkkitapauksen johdosta tieteellinen konferenssi. Kuningamäen kukkulalle Pöltsamaassa, ensimmäisen kirjapainon sijaintipaikalle pystytettiin muistotaulu.

"Sankarillinen Vietnam" on nimenä Moskovan Taidehalliin järjestetyllä näyttelyllä, jossa taiteilijat Vladimir Perejaslavets ja Marat Samsonov esittelevät taulujaan.

Valok. P. Alfimov

Moskovassa on pidetty 1. kansainväliset estradilaulufestivaalit, joihin saapui ulkomaisia osanottajia Puolasta, Saksan Demokraattisesta Tasavallasta, Tshekkoslovakiasta, Unkarista ja Bulgariasta. Vasemmalla puolalainen laulaja Tadeusz Wozniakowsky ja oikealla neuvostoliittolainen Tamara Miansarova.

Valok. G. Kmit

Vanha venäläinen kylä Krasnoje on vanhastaan tunnettu pakotettujen hienokorujen valmistuspaikkana. Krasnoje toimittaa koruja ympäri maailmaa. Mestareiden käsistä syntyy ainutlaatuisia kullasta, hopeasta, kuparista, uushopeasta sekä messingistä pakotettuja esineitä. Kansainvälisissä näyttelyissä ne on useasti palkittu korkeimmilla mitaleilla.

Millaisen pitäisi atomikauden musiikin olla? Ooppera ja baletti mainitaan vanhentuneiksi. Onko tämä oikein? Luodaanko meidän aikanamme klassisia musiikkiteoksia? Kevyen musiikin kehityksen tiet? Jazzi ja "antijazzi"? Edellä mainitut ja monet muut kohdat on merkitty Leningradissa levitettyihin julisteisiin. Koululaisfilharmonia tiedottaa, että yläluokkalaiset voivat osallistua konserttiväittelytilaisuuksiin, joita juontavat NL:n säveltäjäliiton jäsenet. Väittelyn kohteeksi valittuja teoksia tulevat esittämään parhaimpiin kuuluvat taiteilijat. Konserttiväittelyihin osallistuvat sinfoniaorkesterit ja jazziorkesterit. Myös säveltäjät tulevat esittämään omia teoksiaan koululaisten edessä.

Povolozhjen alueen suuri tekstiilikeskus, Kamyshinin kaupunki kasvaa ja kehittyy: tekstiilikombinaatin yhteyteen kohoaa uusia rakennuksia, monikerroksisia asuintaloja, liiketaloja sekä lastentarhoja- ja seimiä rakennetaan. Kuvassamme on uusi Tekstiilityöväen kulttuuripalatsi.

Valok. E. Jevsjukov

Tämä talven uutta urheilumuotia: kevyt musta jakku oranssikoristein. Suunnittelijana moskovalaisen Urheilupukimien mallitalo.

Valok. B. Grenetov

Iranin rantavesiä kohti on suunnannut kurssinsa seismografinen tutkimusalus Bora. Iranin kansallisen öljy-yhtymän kanssa tehdyn sopimuksen perusteella azerbaidzanilaisen geofyysisen retkikunnan toimesta tullaan suorittamaan tuhat räjäytystä, jotka auttavat määrittelemään, onko Kaspianmeren eteläisen rannikkoalueen läheisyydessä sellaista maaperärakennetta, jossa öljyn esiintymät ovat mahdollisia. Räjähdysten avulla voidaan tutkia 5.000—6.000 metrin syvyyksiä.

Uutta Moskovaa iltavalaistuksessa. Moskovajoen rantatien varrelle on viime vuosina kohonnut useita uusia hallinnollisia ja asuinrakennuksia. Kuvassa SEV-talousjärjestön talo, joka muistuttaa jättiläismäistä avattua kirjaa.

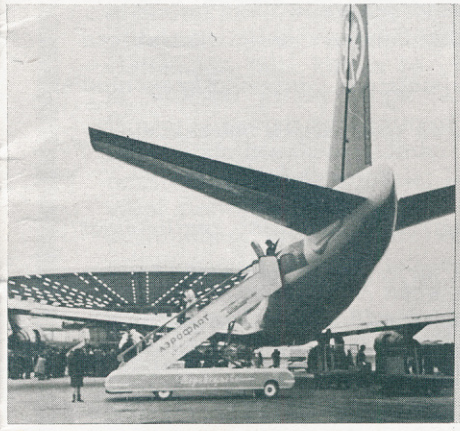

Säännöllinen lentoliikenne on alkanut Montrealin ja Moskovan välillä. Linjalla liikennöivät Air Canadan ja Aeroflotin lentokoneet. Se on 39. Moskovan ja muiden maailmankaupunkien välinen lentolinja. Kuvassa Air Canadan kone Sheremetjevin kentällä Moskovassa.

Valok. L. Polikashin

Jo 2.000 vuotta on riehunut tulipalo Fan-Darja-joen laakson eräässä luolassa lähellä hiilikaivosväen asumaa Ravat-kylää Uzbekistanissa. Kahden tuhannen vuoden ajan luolasta on tunkeutunut sankkaa savua ja kaasueritteitä. Palon sammuttaminen on käytännössä mahdotonta. Erään olettamuksen mukaan palo olisi saanut alkunsa alkukantaisen ihmisen hiilialueella sytyttämän nuotion tulesta tai salama on sytyttänyt tulen.

Jean Giraudoux on huomattava ranskalainen romaanikirjailija ja lahjakas dramaturgi. Vuonna 1935 kirjoittamallaan näytelmällä "Troijan sotaa ei tule" hän ensimmäisenä otti kantaa lähestyvään 20. vuosisadan murhenäytelmään — toiseen maailmansotaan. Tämä näytelmä on Giraudouxin paras. Se kuuluu New Yorkin, Pariisin, Lontoon sekä monien muiden maailman kaupunkien teatteriohjelmistoon. Neuvostoliitossa sen on ensimmäisenä tuonut näyttämölle Murmanskin draamateatteri.

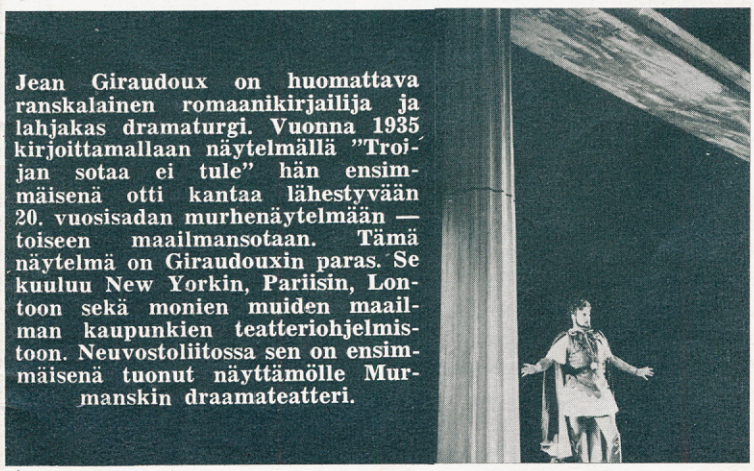

Moskovassa piakkoin avataan Yleisliittolainen nuorten taidemaalareiden näyttely. Muiden osanottajien ohella myös kazahstanilainen taiteilija S. Aitbajev tulee esittelemään siinä töitään. Kuvassa taiteilijan uusin työ "Onni".

Valok. L. Ivanov

Elbrus-vuoren juurelle Kaukasuksella on syntynyt lomakylä Terskol, alppihiihdon keskus. Nousun vuorelle hoitaa köysirata. — Valok. A. Botshinin.

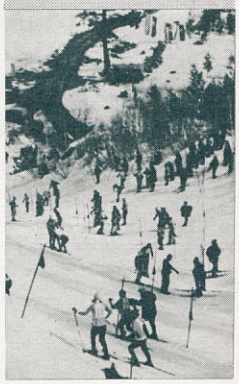

NEUVOSTOLIITTO tänään

N:o 2 Tammikuu 1967

Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton Suurlähetystön sanomalehtiosaston julkaisu
Aineiston valmistanut Uutistoimisto Novosti (APN)
Toimitus: Merikatu 3 A 4, Helsinki 14
Päätoimittaja: Matti Pykälä. Toimitussihteeri: Ari Koskinen
Puhelin: 66 49 67
Levikki ja tilausasiat: Odert Kukkonen. Puhelin 63 71 90

TÄSSÄ NUMEROSSA:

Etukansi: Neuvostoliittolainen elokuvanäyttelijätär Natalia Vertinskaja.

2. **IHMISIÄ JA TAPAHTUMIA**
4. **YSTÄVYYSKUUKAUDEN YHTEENVETO: 1519 TILAISUUTTA SUOMESSA**
5. **YSTÄVYYSSEURAT JUHLAVUONNA** — *Juri Zotikov, Suomi—Neuvostoliitto-seuran pääsihteeri*
6. **5200 TONNIN PAMAUS**
9. **KIRJEITÄ LUKIJOILTA**
10. **APN:N PALLOKARTTA — UUTISIA MAAILMAN ERI PUOLILTA**
11. **MOSKOVAN NÄKÖPIIRISTÄ** — *Boris Leontjev*
12. **MAALLA EI NUKUTA TALVELLAKAAN**
14. **NÄYTELMÄN TIE NÄYTTÄMÖLLE** — *Juri Limanov*
18. **SIPERIA — ÖLJYN VALTAKUNTA** — *Ilja Agranovski*
22. **LENIN JA SUOMI — ENSIMMÄINEN KÄYNTI** — *V. Smirnov*
23. **TOHTORI, SAANKO NÄKÖNI TAKAISIN?** — *J. Golovanov*
24. **HISTORIAN SIVUJA — VIIDES OSA — LOKAKUUN AATTO**
26. **TALOUSKYBERNETIIKKA**
27. **VENÄJÄNKIELEN KOULU — KUUDES OPPITUNTI** — *Juri Jelisejev*
29. **VENÄJÄÄ ULKOMAALAISILLE** — *V. Kostomarov*
VASTAAMME KYSYMYKSIIN: KUUROJEN LEHTI
30. **TALVEN MUOTIA** — *Muotisuunnittelija Slava Zaitsev*
32. **TEHDAS MERELLÄ**
34. **BORIS STENIN ON HYVÄLLÄ MIELELLÄ** — *V. Lukavin*
35. **PALLO PYÖRII TALVELLAKIN**

Takakansi: Metsän talviunta.

Helsinki 1967 Kustannusosakeyhtiö Yhteistyö

Ystävyyskuukauden yhteenveto:

1519 TILAISUUTTA SUOMESSA

Ystävyyskuukauden vietto on muodostunut Suomi—Neuvostoliitto-Seuran toiminnassa jo perinteelliseksi. Myös useat kansalaisjärjestöt, orkesterit, teatterit, koululaitos ym. ovat yhä aktiivisemmin osallistuneet ystävyyskuukauden viettoon. Tämä osoittaa suomalais-neuvostoliittolaisen ystävyystoiminnan huomattavaa vahvistumista.

Lokakuun vallankumouksen vuosipäivän ja Suomen itsenäisyyspäivän välisenä aikana vietettävän ystävyyskuukauden aikana järjestettiin Suomessa viime vuonna 1.519 erilaista tilaisuutta, joissa oli yleisöä yhteensä noin 144.000. Ystävyyskuukauden avajaistilaisuutena järjestettiin Helsingin suomalaisen kauppakorkeakoulun juhlasalissa lokakuun suuren sosialistisen vallankumouksen vuosijuhla.

Neuvostoliiton suurlähetystön edustajat osallistuivat 28:aan eri puolilla maata järjestettyyn ystävyystilaisuuteen. Kuukauden aikana vieraili Suomessa Neuvostoliitto—Suomi-Seuran valtuuskunta. Myös pääministeri Paasion hallitusvaltuuskunnan vierailu tapahtui ystävyyskuukauden aikana.

Kuukauden taiteilijavierailut alkoivat jo loka—marraskuun vaihteessa. Suomessa vieraili Eestin akateeminen mieskuoro maineikkaan johtajansa professori Gustav Ernesaksin johdolla. Lähes kuukauden ajan vieraili myös viulutaiteilija Oleg Kagan. Yhteistoiminnassa Ateneumin kanssa järjesti SN-Seura taidemaalari Ilja Repinin näyttelyn Helsingissä. Näyttelyssä kävijöiden määrä ylitti 18.000 henkeä. Ystävyyskuukauden aikana vieraili myös 13-henkinen neuvostoliittolainen taiteilijaryhmä esiintyen eri puolilla maata.

YSTÄVYYSSEURAT JUHLAVUONNA

J. Zotikov
Neuvostoliitto—Suomi seuran
pääsihteeri

Suomi—Neuvostoliitto ja Neuvostoliitto—Suomi seurat tekevät alati arvokasta työtä Suomen ja Neuvostoliiton kansojen välisen hyvän naapuruuden ja keskinäisen ymmärtämyksen lujittamiseksi. Näin on tänäkin vuonna, molempien maiden juhlavuonna, jolloin Neuvostoliitto viettää lokakuun vallankumouksen 50-vuotisjuhlaa ja Suomi juhlii itsenäisyytensä puolivuosisataista taivalta.

Aikaisempien vuosien esimerkin mukaan tullaan laajalti viettämään tällä kertaa jo yhdeksättätoista Neuvostoliiton ja Suomen ystävyyssopimuksen vuosipäivää. Ymmärtäen tämän asiakirjan suuren merkityksen seurojen aktiiviset jäsenet valmistautuvat tämän merkkipäivän viettoon. Sille omistetaan juhlakokouksia, illanviettoja ja näyttelyitä. Hyväksi perinteeksi on käynyt myös järjestää vuoroin Neuvostoliitossa ja Suomessa kesäisiä ystävyyspäiviä, joiden eri tilaisuuksiin osallistuu tavallisesti kymmeniä tuhansia ihmisiä. Vuonna 1967 näitä ystävyyspäiviä vietetään Suomen alueella ja juhliin saapuu vieraina suuri ryhmä Neuvostoliiton edustajia. Heidän joukossaan tulee olemaan yhteiskunnallisen elämän edustajia, näyttelijöitä, urheilijoita ja turisteja.

Erityisen juhlavaksi muodostuu tämän vuoden ystävyyskuukausi, joka alkaa tavalliseen tapaan lokakuun vallankumouksen vuosipäivän aattona ja päättyy Suomen itsenäisyyspäivänä; tuleehan tämä olemaan erityisen juhlava ystävyyskuukausi. Suoritetaan arvovaltaisten valtuuskuntien vaihtoa; Neuvostoliitossa järjestetään näyttelyitä, konsertteja, eri aiheille omistettuja illanviettoja, elokuvaesityksiä ja muita tilaisuuksia, joiden avulla tutustutetaan neuvostoihmisiä Suomen kansan historiaan, taiteeseen, kirjallisuuteen ja kaikkiin sen elämän eri puoliin. Ja tässä meidän seuramme luottaa Suomi—Neuvostoliitto-Seurassa toimivien ystävien apuun. He ovat jo lähettäneet meille paljon mielenkiintoista ja meidän työllemme niin välttämätöntä aineistoa omasta maastaan. Tekee mieli mainita Suomi—Neuvostoliitto-Seuran hyödyllinen aloite. Seura on viime aikoina järjestänyt Suomessa neuvostoliittolaisten teatteriryhmien ja yksityisten esiintyjien vierailuja. Tänä vuonna suomalaisella yleisöllä on mahdollisuus tavata uudelleen joukko tunnettuja neuvostotaiteilijoita. Varma olen myös siitä, että suomalaisten keskuudessa tulee herättämään kiinnostusta Eestin neuvostotasavallan taiteen katselmus, jonka Suomi—Neuvostoliitto-Seura järjestää vuonna 1967. Mikäli tiedän, Eestin erilaiset järjestöt, ennen kaikkea Eestin ulkomaisia ystävyys- ja kulttuurisuhteita hoitava seura ja Neuvostoliitto—Suomi seuran Eestin osasto tulevat antamaan suomalaisille kollegoille kaikinpuolista apua tämän katselmuksen järjestämisessä.

Vuonna 1967 tulevat jatkumaan Suomi—Neuvostoliitto-Seuran aloitteesta viime vuonna järjestetyt neuvostoliittolaisten ja suomalaisten historioitsijoiden tapaamiset.

Juhlavuosi tulee niin ikään olemaan intensiivisen matkailun vuosi. Tämän matkailun laajat mitat tunnetaan molemmissa maissa riittävän hyvin. Kollegamme Eestin ystävyysseurasta, Leningradista ja Neuvostoliiton muista tasavalloista ja kaupungeista pyrkivät jatkuvasti tekemään Suomesta saapuneiden turistiryhmien oleskelun miellyttäväksi ja hyödylliseksi. Neuvostoliitto—Suomi seuran keskushallinto ja sen osastot ovat niin ikään hedelmällisessä yhteistyössä Neuvostoliiton matkailujärjestöjen kanssa. Epäilemättä tämä perinne tulee juhlavuonna entisestään kehittymään.

On vielä alue, jolla seuroillamme on mahdollisuus toimia: kysymys on suomen ja venäjän kielen opiskelusta Neuvostoliitossa ja Suomessa. Suomi—Neuvostoliitto-Seuralle tässä asiassa annettu avunanto on ollut ja tulee olemaan tärkeällä sijalla Neuvostoliitto—Suomi seuran toiminnassa.

Tärkeää osaa molempien seurojen paikallisosastojen työssä on esittänyt osallistuminen ystävyyskaupunkien toteuttamaan vaihtotoimintaan. Ne pyrkivät saamaan kaikkien ystävyyskaupunkien väliset yhteydet mahdollisimman tehokkaiksi ja hyödyllisiksi itse kaupunkien kehitystä silmälläpitäen.

Haluan käyttää hyväkseni mahdollisuutta kiittääkseni Suomi—Neuvostoliitto-Seuran hallintoa ja sihteeriä hedelmällisestä menneestä yhteistyöstä ja ilmaistakseni vakaumuksen siitä, että se tulee entistäkin menestyksellisemmin jatkumaan vuonna 1967, juhlavuonna.

5200 tonnin paukku

Medeon solassa jylisi mahtava räjähdys kun 5 200 tonnia räjähdysainetta heitti tarkasti laskettuun suuntaan 2,5 miljoonaa kuutiometriä maata ja kalliota. Sekunnin murto-osassa rotkon täytti noin 120 metriä korkea ja pohjaltaan 400 m leveä pato. Seismiset asemat eri puolilla maailmaa rekisteröivät maanjäristyksen, jonka keskuksena oli Kazahstan. Vuoret ovat erottamaton osa Kazahstanin pääkaupungin Alma-Atan kuvasta. Kaupunkia etelästä ympäröivä Zailiiskin Alataun vuorenrinne on ihanteellinen lomailu- ja retkeilypaikka. Luononihania solia, solisevia vuoripuroja, sinisten tjanshanilaiskuusien varjoja . . . Mutta jo etäällä vuorilta retkeilijä kohtaa varoitustauluja: "Varokaa! Vyörymä on mahdollinen!" Kesällä kun jäätikkö vetäytyy lähemmäksi vuortenhuippuja, kerääntyy vuoristoon lumesta sulanutta vettä. Nuo pienet järvet näyttävät viattomilta. Mutta kun auringon ja sateiden vaikutuksesta yksikin niistä pääsee valloilleen, saattaa syntyä katastrofi. Pudotessaan alas suuresta korkeudesta vesi kuljettaa muassaan satojatuhansia tonneja kiviä, hiekkaa ja savea. Se syöksyy

Jatkuu sivulla 8

Jatkoa ed. sivulta

laaksoon pyyhkäisten kaiken tieltään. Vanhat kuuset katkeavat kuin tulitikut. Raivoavat vesimassat heittelevät herneen kevyesti bussiauton kokoisia kiviä.

Tämä vyöryn vaara on Damokleen miekkana vuoristoasutusten yllä. Vuosikymmeniä se on vaaninut ja uhannut myös Alma-Ataa. Vanhat asukkaat muistavat kaupungin hävittäneen vyöryn vuodelta 1921. Kuin muistona tuosta onnettomuudesta on kaupungin kaduilla vieläkin maahan kaivautuneita kivenjärkäleitä. Aivan tuoreessa muistissa on Issykin katastrofi vuonna 1963. Muutamassa minuutissa maanvyörymä tuhosi Issyk-järven, jolloin paljon ihmisiä kuoli. Onneksi vyörymä suuntautui ohi Alma-Atan.

Mutta tuo vaara vaanii joka kesä. Se voitiin poistaa vain yhdellä tavalla: sulkemalla sola mahtavalla padolla. Mutta sen rakentamiseen tavallisin menetelmin olisi kulunut kymmenen vuotta. Jokaisena näinä kymmenenä vuotena olisi saattanut sattua vyörymän liikkeellelähtö, ja silloin keskeneräinen pato olisi ollut kuin tuleen viskattu risukimppu.

Ainoana ratkaisuna oli mahdollisimman lyhyt rakennusaika. Sellaisena pikarakennusmenetelmänä saattoi olla vain räjäytys.

Vuoret kantoivat levollisesti harteillaan lumimassojen painoa. Levollinen oli myös kaupunki vuoren juurella. Kuitenkin kallion sisään oli kätketty tuhansia tonneja trotyylia ja ammoniittia.

Räjähdys kesti sadasosa sekunnin. Sen valmistelut veivät kuukausia ankaraa työtä. Työssä oli mukana tiedemiehiä ja asiantuntijoita Moskovasta, Leningradista, Novosibirskista, Tashkentista . . .

Mitoiltaan se oli ainutlaatuinen. Kanadassa Riple-Rockin seudulla räjäytettiin 1 200 tonnin lataus. Medeon solan räjähdysainepanos oli yli neljä kertaa suurempi.

Räjäytyksen suunnittelua vaikeutti suuresti vielä se, että se piti tehdä lähellä kaupunkia, 18 km siitä ja lisäksi seismisesti vaikeassa vyöhykkeessä. Virheet laskelmissa eliminoitiin.

. . . Neljä pienempää räjäytystä, joissa oli 400 tonnia räjähdysainetta kussakin, halkaisi rakoa pääräjäytystä varten. Ja neljän sekunnin kuluttua tässä raossa räjähti kaikella voimallaan 3 600 tonnia. Valtaisa musta pallo lennähti valkoiselle kolmiolle kuin kuvaruutuun. Se sakeni ja laajeni joka hetki punoittavan salaman läpitunkemana. Maa heilahti pehmeästi. Räjähdyksen teho oli suunnilleen 15 000 kertaa maailman kaikkien sähköasemien tehoa suurempi. Se nostatti ilmaan 2,5 miljoonaa kuutiometriä kalliota — 6 miljoonaa tonnia.

Tämän vyöryltä suojaavan padon on laskettu kestävän sata vuotta.

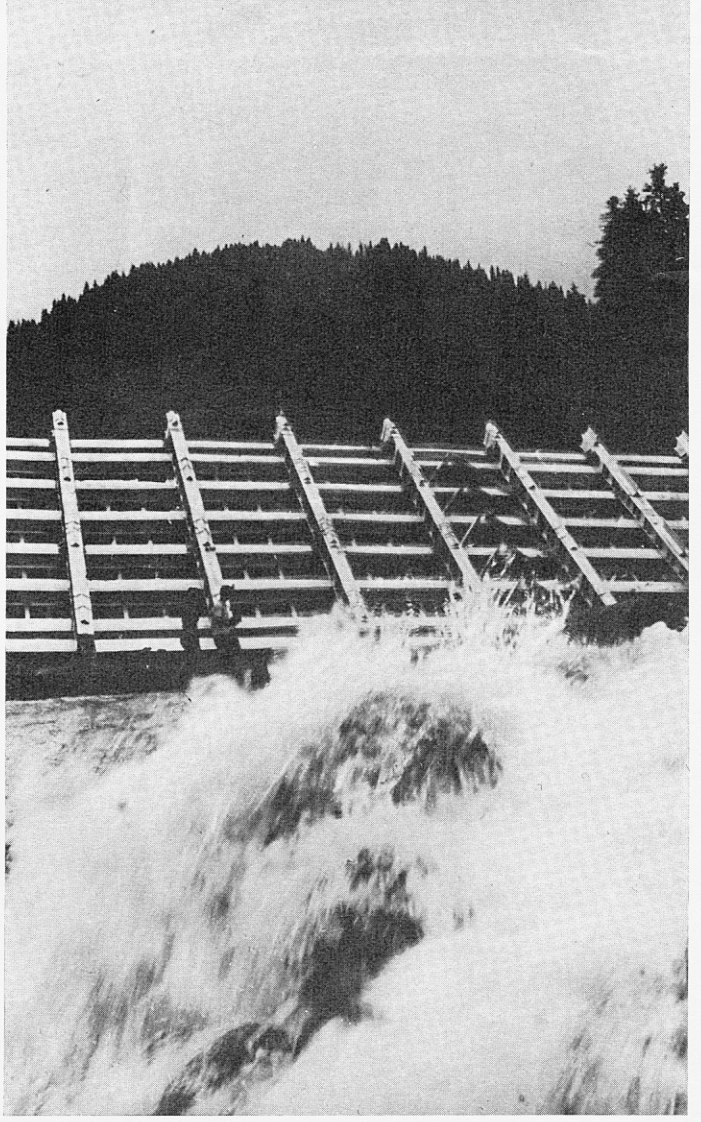

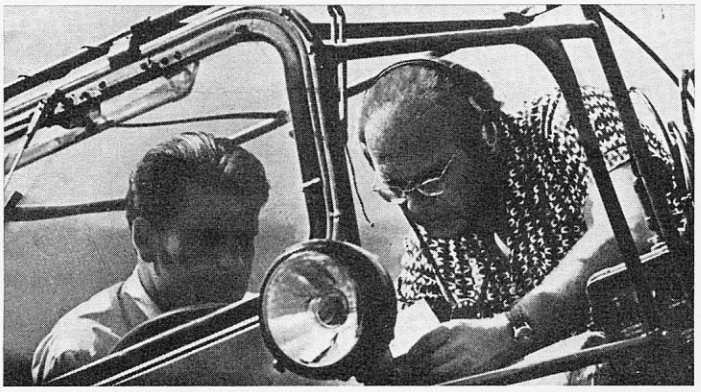

5200 tonnin paukku

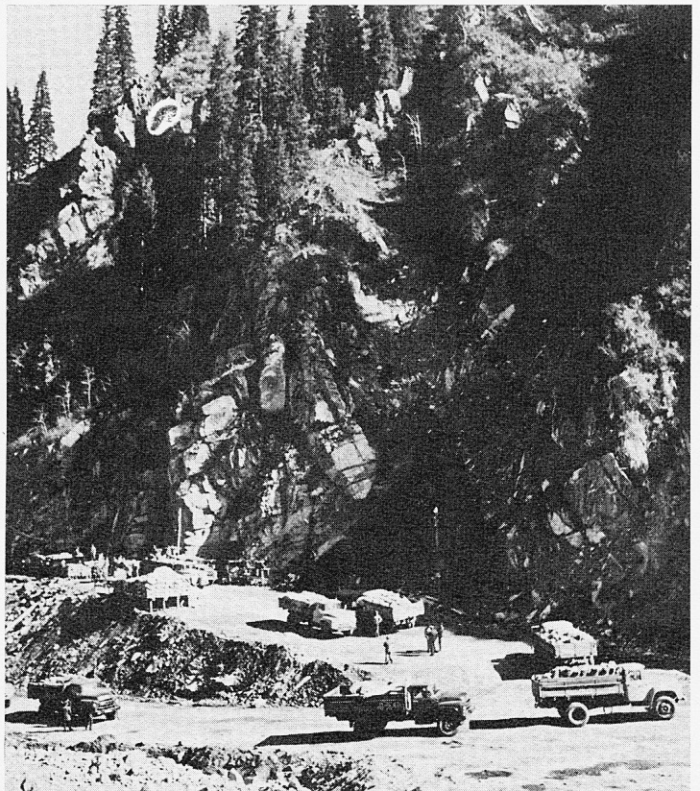

Yllä: vyöryiltä suojaavia varustuksia.

Va.: vyörymäpartiot ovat alati yhteydessä keskenään.

Alla: kuorma-autot tuovat räjähdysaineita paikalle.

KIRJEITÄ LUKIJOILTA

Olen lukenut mielenkiinnolla lehteä Neuvostoliitto tänään. Siinä on mielenkiintoista luettavaa. Muun muassa viimeisessä numerossa oli kirjoitus Lenin ja Suomi. Se oli asiallinen kirjoitus. Näin jälkipolvia ajatellen. Siinä kirjoitettiin niin kuin ne tapahtumat ovat olleet ja niin kuin minäkin ne muistan. Lenin ja koko Venäjän kansa oli meidän suomalaisten yhteinen ystävä. Ja kaikissa asioissa ja pyrkimyksissä oli meillä suomalaisilla ja Venäjän kansalla yksi ja sama päämäärä, keisarinvallan sortopolitiikan kumoaminen ja Suomen itsenäistyminen, jota Lenin ja Venäjän kansa tukivat Suomen puolesta ja josta asiasta vielä viime numeron kirjoituksen loppuosassa mainitaan selvästi. Nyt ihmettelen sitä kun Lenin silloin lupasi, että Suomen riippumattomuus ja koskemattomuus taataan kun ensin saamme voiton tsaarinvallasta, minkä yhteisvoimin sitten saavutimmekin ja Lenin takasi Suomen itsenäisyyden ja koskemattomuuden. Vaan 1939 tapahtumat oli toisin. Meiltä otettiin Karjala. Meidät ajettiin synnyinseudulta pois. Kodittomiksi. Eikö Venäjän kansa ollutkaan enää silloin ystävämme? Oliko asiat todella niin, että ei niistä olisi selvitty ystävinä hyvällä yhteisymmärryksellä ja neuvottelulla? Ei me suomalaiset olla niin pahoja vaan oikeudentuntoisia kyllä. Nyt on Neuvostoliitto osoittanut ystävällisyyttä Suomelle kyllä, mikä on oikein hyvä asia. Miksi emme voineet jo aikaisemmin keskustella asioista, ja miksi ei vieläkin oltaisi yhteisymmärryksessä toistemme kanssa, kun kerran ystäviä ollaan ja toisiimme luotetaan.
Paavo Tervonen, Kuusankoski

Mielenkiinnolla olen lukenut pari lehdessänne ollutta artikkelia luovutetusta Karjalastamme, Sortavalasta ja Käkisalmesta nyt viime numerossa. On kuitenkin eräs seikka niissä, joihin olisin halunnut puuttua. Tarkoitan ko. artikkelien kuvitusta. Nytkin on Käkisalmi jutussa kyllä kaunis kuva valkeasta minkistä, mutta millä lailla se nyt liittyy juuri Käkisalmeen, vaikka siellä sattuukin olemaan minkkifarmi. Samoin "kokeet keskikoulussa". Uskon kuitenkin entisten käkisalmelaisten olevan kiinnostuneempia näkemään jotain kaupunkikuvia nykyisestä Käkisalmesta, eli Priozerskista, kuin jotain tällaisiä yksityiskohtia. Samoin tanssivat tyttöset voisivat yhtähyvin tanssia vaikka Vladivostokissa, eikä juuri Käkisalmessa. Kuvakohteiden valinta lienee ollut kirjeenvaihtajanne Rudolf Hiltusen käsialaa, joten en siinä asiassa varsinaisesti "syytä" toimitustanne. Eri asia sitten, jollei kaupunkia ole saanut kuvata laajemmin, vaan on täytynyt tyytyä tällaisiin kohteisiin. Olen nim. huomannut monien entisten Karjalan paikkakuntien joutuneen tavallaan hiljaiseloon uutismielessä ainakin tänne Suomeen päin, ettei niiden nyky-elämästä ole paljon saatu kuulla sodan jälkeen. No, monesta Kannaksen paikkakunnastahan ei ole paljon kerrottavaakaan, kun ne ovat käytännöllisesti katsoen pyyhityt pois kartalta, joskaan ei entisten asukkaittensa mielestä. Lisäksihän on noin Kurkijokea myöten Kannaksen entiset paikan nimet muutettu venäläisiksi ja aivan uusiksi melkein 99 %:sti. Olen nähnyt lehdessänne käytettävän näitä uusia paikannimiä muutaman kerran, mutta eiköhön sovita siitä, että käyttäköötvirallisissa asiakirjoissa niitä, mutta muuten ne ovat meidän entisten asukkaitten mielessä edelleen vanhoilla nimillään. En ole kenenkään kivennapalaisen vielä kuullut sanovan olevansa kotoisin (nykyisestä) Pervomaiskojesta tai uuraalaisen Vyisotskista. Mikäli kuitenkin haluatte käyttää näitä uusia paikannimiä, liittäkää niihin mukaan myös entinen suomalainen nimikin. Tämä ei ollut moite, vaan toivomus. Itse henkilökohtaisesti tiedän suurimmalta osaltaan myös Karjalan nykyiset paikannimet, koska olen asiaa tutkinut vuosia, lähinnä Viipurin historian ollessa tavallaan pääharrastukseni.

Kun siis ehkä lähiaikoina julkaisette kuvia Viipurista, tai muista Karjalan paikkakunnista, jääköötne sisäkuvat vain maininnan varaan tekstissä, antaa tulla kaupunkikuvia uusistakin rakennelmista näillä paikoilla ja runsaasti. Silloin niiden tehtävä lienee mielestäni täytetty parhaiten.

Nyt aloitettu venäjänkielen kurssi on mielestäni oikein mielenkiintoisesti laadittu, ja täyttää käsittääkseni tehtävänsä. Vaikka jo osaankin välttävästi ko. kieltä ei liene haitaksi itsellenikään seurata sitä jatkuvasti.

Ja vielä yksi asia, mikä on tarkkailija Boris Leontjevin osoite, olisin kysynyt erästä asiaa häneltä kaikessa ystävyydessä, koska en oikein tajunnut sitä, vaikka muuten yhdyinkin hänen mielipiteisiinsä suurimmalta osalta. Hänellä tuntuu olevan kyky iskeä asioiden ytimeen, ja mielestäni liian vähän tuodaan näitä puolia maailmanpolitiikasta maassamme esille, ehkä kansandemokraattisia lehtiä lukuunottamatta. Suurin osa Suomen kansaa ei edes tiedä, mitä esim. länsi-Saksassa tapahtuu nykyisin, koska siitä kerrotaan vain "talousihmeen maana", ja vaietaan sen sotilaallisista puuhailuista.
Seppo Tikka, Hämeenlinna

Voitte kirjoittaa Boris Leontjeville esim. osoitteeseen Agenstvo Petshati Novosti (APN), Ploshtshad Pushkina, Moskva, SSSR.
Toimitus

Kirjoittakaa meille mielipiteistänne, toivomuksistanne ja kysymyksistä, joihin haluaisitte vastauksen. Osoitteemme on Neuvostoliitto Tänään, Merikatu 3 A 4, Helsinki 14.

LENIN JA SUOMI

Jatkoa sivulta 22

kanssa ei selviä pelkillä fraaseilla. Hän esitti siten kysymyksensä ja samalla katseli keskustelukumppaniaan niin, että oli pakko kertoa asiat niin kuin ne olivat.

Hän keskusteli myös muiden kanssa ja ilmaisi vaikutelmansa heistä lyhyellä virkkeellä: 'Eivät ole oikeita sosialidemokraatteja'. Se oli aivan oikea arvio Suomen työväenliikkeen silloisista johtajista.

Valitettavasti emme silloin omaksuneet täydellisesti hänen arvosteluaan. Kenestäkään meistä ei tullut bolshevikkia"[2].

Sillä kerralla Lenin oli Suomessa pari vuorokautta. Marraskuun 7. päivänä Helsingin aseman laiturilta lähti tavalliseen tapaan juna Pietariin. Lenin otti paikan eräässä vaunuosastossa. Emme tiedä vielä, tekikö hän pysähdyksen Kuokkalassa niin kuin oli suunniteltu, vai matkustiko hän suoraan Pietariin, mutta marraskuun 8. päivänä hän jo oli Venäjän vallankumouksellisessa pääkaupungissa. N. E. Burenin oli Suomen asemalla vastassa.

Lenin tapasi samana päivänä L. B. Krasinin, M. N. Ljadovin ja muita Venäjän sosialidemokraattisen työväenpuolueen johtavia työntekijöitä ja kävi Preobrazhenskin hautausmaalla Verisunnuntain uhrien haudoilla.

Venäjän kommunistinen puolue valmistautui aseelliseen kapinaan. Lenin asettui puolueen keskuskomitean ja Pietarin komitean johtoon, puhui puoluekokouksissa ja neuvotteluissa, tapasi kaikkialta Venäjän alueelta saapuneita puoluetyöntekijöitä ja keskusteli heidän kanssaan.

Arviolta kymmenen päivää myöhemmin myös Leninin puoliso Nadezhda Krupskaja palasi Venäjälle järjestettyään Genevessä kaikki asiat. Hän noudatti samaa matkareittiä. Suomessa vallankumous oli jo täydessä vauhdissa, hän muisteli. "Halusin lähettää sähkeen Pietariin, mutta hymyilevä iloinen suomalaisneitonen sanoi, ettei hän voi ottaa vastaan sähkettä, koska on posti- ja lennätinlakko. Junavaunuissa kaikki keskustelivat äänekkäästi. Minäkin lyöttäydyin puheisiin jonkun suomalaisen aktivistin kanssa, joka jostain syystä puhui saksaa. Hän kuvaili vallankumouksen menestyksiä. 'Urkkijat olemme vanginneet ja pistäneet linnaan', hän sanoi. Katseeni osui kyttään, joka oli seurannut minua Tukholmasta asti. 'Muualta voi tulla uusia', sanoin nauraen ja katsoin merkitsevästi peräänkatsojaani. Suomalainen ymmärsi. 'Oh', hän huudahti, 'sanokaa vain, jos huomaatte jonkun, vangitsemme hänet heti!'. Olimme juuri lähestymässä jotain pikkuasemaa. Kyttäni nousi ylös ja jäi pois asemalla, missä juna seisoi vain minuutin. En nähnyt häntä enää sen jälkeen..."

Lenin asettui Pietariin ensin omalla nimellään, mutta ohranan vartiointi pakotti hänet pian siirtymään maanalaisuuteen. "Vapaudesta" huolimatta oli pakko piileksiä poliisilta, vaihtaa tiheään henkilöllisyystodistuksia ja asuntoa.

[2] *Vladimir Iljitsh Lenin. Muistelmia. M. 1963, s. 47. Suom. teksti kts. Punainen Karjala, 8. 4. 1925; Kommunisti N:o 3/1925, s. 386; Erkki Salomaa. "Yrjö Sirola", Helsinki, 1966, s. 88 sekä teos "Suomalaisia sosialisteja" III, Helsinki, 1946.*

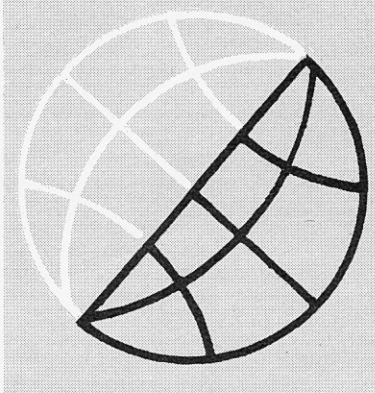

APN:n pallo-kartta

AMERIKKALAINEN TRAGEDIA

Los Angeles. Eräässä paikallisessa sairaalassa makaa vaikeasti haavoittunut 19-vuotias sotilaslentäjä Joe Wilson. Hän ei haavoittunut Vietnamissa vaan kotonaan. Lehtiuutisten mukaan se tapahtui päivänä, jolloin Wilsonin piti lähteä matkalle Vietnamiin. Hän kokosi huoneessaan matkatavaroitaan. Kuului kaksi laukausta. Kuultuaan laukaukset naapurit kiiruhtivat paikalle ja näkivät lattialla verta vuotavan Joen ja hänen äitinsä pistooli kädessä. Itkevä nainen huusi: "En halua nähdä, että poikani tuhoutuisi Vietnamissa. Tapan hänet ja sen jälkeen itseni!"

HYÖKKÄÄJÄ TUOMITAAN PÄÄTTÄVÄISESTI

Oslo. Norjassa on laajenemassa liike USA:n Indokiinassa käymää hyökkäyssotaa vastaan. Norjalaiset ovat tuominneet Vietnamin sodan eskalaatiopolitiikan, jota Yhdysvaltain johtavat piirit noudattavat. Trondheimissa ylioppilaat ovat arvostelleet jyrkästi USA:n politiikkaa. Puhuessaan yliopilaille Oslossa Norjan lääkintöhallituksen johtaja Evang luonnehti Vietnamin sodan sotien historian eräänä tuhoisimmaksi. Hän nimitti sitä kaikkein likaisimmaksi, kaikkein verisimmäksi ja epäoikeudenmukaiseksi sodaksi. Se on muodostunut sodaksi, jossa amerikkalaiset kenraalit kokeilevat uusia tuhoamiskeinoja, kuten napalmpommeja ja myrkyllisiä aineita. Puheensa lopussa Evang kehotti maanmiehiään tukemaan Vietnamin kansaa sen oikeutetussa taistelussa hyökkääjää vastaan.

JOKA 40:S TUNTI SYNTYY UUSI ALUS

Berliini. Saksan demokraattisen tasavallan laivanrakennustelakoilla valmistuu joka 40:s tunti uusi alus. Saksalaiset laivanrakentajat tuottavat valtamerialuksia, rahtilaivoja. tieteellisiä tutkimusaluksia, kalastuslaivoja sekä uivia kalatehtaita. Maailman tilastoissa kalastusaluksien kohdalla DDR:llä on neljäs sija. DDR:n telakoilla työskentelee 39 000 henkilöä. Rostockin, Wismarin, Warnemündin ja Stralsundin telakoilla valmistuneet alukset kyntävät meriä Neuvostoliiton, Kuuban, Yhdistyneen arabitasavallan, Ruotsin, Norjan, Tanskan, Islannin, Tansanian, Tunisian ja muiden maiden lipun alla. DDR:n laivayhtymä palvelee 12 kansainvälistä liikennereittiä ja sen alukset poikkeavat 70 eri valtion satamiin.

UUSIA OPPILAITOKSIA AVATTU BURMASSA

Rangoon. Koulu-uudistus on parhaillaan menossa Burmassa. On avattu uusia kouluja ja korkeakouluja. Rangooniin on perustettu työläisinstituutti (college). Lähiaikoina aloittaa toimintansa useita ammattioppilaitoksia. Näiden joukossa on maatalouden ja teknillisiä instituutteja sekä pedagogisia, lääketieteellisiä, finanssi- ja talouskouluja. Näin Burmassa koulutetaan omaa ammattitaitoista työvoimaa.

NEUVOSTOLIITTOLAISIA TAVAROITA OSAKASSA

Tokio. Suuren menestyksen sai osakseen toinen neuvostoliittolainen kauppa- ja teollisuusnäyttely Osakassa. Kahdentoista päivän ajan näyttelyssä kävi 300 000 näyttelyvierasta. Miljoonien dollareiden arvosta solmittiin näyttelyssä kauppoja. Useiden työstökoneiden viereen ilmestyi lappu "Myyty". Asahi totesi artikkelissaan, että kolmannes koko näyttelyalueesta esitti joukkokulutustavaroita ja kertoi neuvostoihmisten elämästä. Nihon Keidzai Simbun julkaisi sarjan artikkeleja, joissa valotettiin neuvostokansan elämän eri puolia.

MIELENKIINTOINEN LÖYTÖ

Dar-es-Salaam. Arkeologeja ovat vuosikausia kiinnostaneet epätavalliset kivirauniot Arushan ja Ngorongoron kaupunkien välillä Riftilaaksossa Tansaniassa. Paikalla suoritettiin kaivauksia ja maakerroksen alta löytyi amfiteatteria ja pyramideja muistuttavia kivirakennuksia sekä suuri joukko saviastioiden sirpaleita. Radiometristen mittauksien perusteella arkeologit määrittelivät, että kahdeksannen ja neljännen vuosisadan välissä ennen meidän ajanlaskuamme paikalla sijaitsi afrikkalainen kaupunki. Kuten on käynyt ilmi, jo tuohon aikaan sen asukkaat harjoittivat maataloutta. Kaivauksien yhteydessä löydettiin hiiltynyttä viljaa, mm. durraa, jota afrikkalaiset nykyäänkin vielä viljelevät. Kaivettujen esineiden joukossa herättää mielenkiintoa kivestä veistetyt piiput, jotka on valmistettu useita vuosisatoja sitten, ts. paljon aikaisemmin kuin yleisesti tunnettu versio siitä, että tupakka tuotiin Amerikasta Afrikan maanosaan. Arkeologit toivovat saavansa kaivaustyöt päätökseen jo t[illegible]uonna.

MASAI-HEIMOON KUULUVAT NAISET KARTUTTAVAT TIETOJAAN

Nairobi. 45 masai-heimoon kuuluvaa naista sai äskettäin todistuksen koulukeskuksessa lähellä Kenian pääkaupunkia. Kaksi viikkoa kestäneillä kursseilla he kuuntelivat luentoja maissinviljelyksen nykyaikaisista menetelmistä, karjan huollosta sekä peruskysymyksistä talouden hoidossa ja lasten kasvatuksessa. Vielä joitakin vuosia sitten masai-heimo oli kaikkein takapajuisin Keniassa. Pääasiallisesti se vietti paimentolaiselämää ja kasvatti samalla karjaa. Täydellinen luku- ja kirjoitustaito puuttui heimolta eikä sillä ollut tietoja nykyaikaisesta taloudesta, joka luonnollisesti oli esteenä heimon osallistumiselle maan talous- ja kulttuurielämään. Nykyinen hallitus kiinnittää suurta huomiota masai-heimoon ja pyrkii vetämään sen sivistyksen tielle.

ELOKUVATUOTTAJAT YHTEISTYÖSSÄ

Rooma. Elokuvastudio Mosfilm on yhteistyössä useiden elokuvatuottajien kanssa. Parhaillaan Roomaan matkusti neuvostoliittolainen filmivaltuuskunta, joka tulee neuvottelemaan Italiassa osafilmauksesta elokuvaan tunnetusta napaseutututkijasta Nobilesta ja yhteisestä seikkailuelokuvasta Gordionin solmu. Viimeksi mainittua filmaa italialainen ohjaaja Aleksandr Blazetti. Elokuva on omistettu neuvostoliittolaisille tiedustelijoille, jotka estivät erään vihollisen tiedustelupalvelun vaarallisen teon Teheranin konferenssin aikana. Italialaiset elokuvayhtymät ovat tunteneet suurta mielenkiintoa neuvostoliittolaisiin vastaaviin järjestöihin. Italialaisilla on paljon mielenkiintoisia ehdotuksia, mm. elokuvaohjaaja Paolo Paolinelli yhdessä Mosfilmin kanssa aikoo tehdä elokuvan venäläisestä partisaanista Fedor Poletajevista — Italian vastarintaliikkeen sankarista, ainoasta ulkomaalaisesta, jolle on myönnetty Italian korkein kunniamerkki "Kultainen mitali taisteluansioista". Elokuvaa tullaan filmaamaan Italiassa ja Neuvostoliitossa.

Boris Leontjev

MOSKOVAN NÄKÖPIIRISTÄ

Uuden vuoden ensimmäisen kuukauden viimeiset päivät ovat jo käsillä, vuoden, jota teillä ja meillä oikeutetusti sanotaan juhlavuodeksi. Neuvostoliiton valtio viettää 50-vuotisjuhlaansa ja Suomi viettää itsenäisyytensä 50-vuotispäivää.

Venäjällä tapahtunut Lokakuun vallankumous vaikutti suuresti maailman kehitykseen tällä vuosisadalla. Ja vaikka nyt, tammikuussa, on vielä aikaista tehdä viiden vuosikymmenen yhteenvetoa, voimme joka tapauksessa väittää, että tuon ajanjakson tapahtumat lyövät leimansa kaikkiin tämän päivän kansainvälisiin tapahtumiin.

ASERIISUNTA HUOMION KOHTEENA

Piakkoin — helmikuussa — 18 valtion aseriisuntakomitea aloittaa jälleen työnsä Genevessä. YK:n yleiskokous on antanut tälle historian "pitkäikäisimmälle parlamentille" tehtäväksi saavuttaa menestystä yleistä aseriisuntaa koskevassa ongelmassa, vaikkapa rajoitetuilla alueilla. Kysymys on ennen kaikkea ydinaseiden leviämisen estävän sopimuksen solmimisesta sekä kaikenlaisten ydinkokeiden täydellisestä kiellosta. Yleiskokous siirsi 18 komitean käsiteltäväksi myös NL:n aloitteen, joka koskee kolmen mantereen — Aasian, Afrikan ja latinalaisen Amerikan alueella sijaitsevien ulkomaisten tukikohtien purkamista.

Neuvostoliiton asenne aseriisuntakysymyksessä on ollut muuttumaton siitä lähtien, kun nuori neuvostotasavalta merkiksi astumisestaan laajalle diplomaattiselle areenalle vuonna 1922 esitti Genovassa yleistä ja täydellistä aseriisuntaa koskevan aloitteen. Tämä neuvostodiplomaattien teko ei ollut tyhjää puhetta, kuten oli asianlaita eräiden länsimaisten valtiomiesten kohdalla. Palauttakaamme mieleemme esim. Neuvostoliiton Kansainliitossa tekemät ehdotukset. 20- ja 30-luvullakin ne olivat selviä ja käytännössä toteutettavissa. Mitä tulee lännen valtiomiesten valtaenemmistöön, niin heidän aseriisuntaa koskevat puheensa olivat liiankin usein epärehellisiä.

En haluaisi tehdä tässä jonkun kannalta harmillisia vertauksia. Mutta miten voi olla muistuttamatta siitä, että 30:kin vuotta sitten oli sellaisia suurvaltoja, jotka varustautuivat kaikin tavoin mutta yrittivät verhoutua päinvastaista koskevaan lörpöttelyyn. Ja vuonna 1967 sellainen suuri ja arvovaltainen valtio kuin USA, joka ottaa osaa sekä YK:n yleiskokouksen työhön että 18 valtion aseriisuntakomitean toimintaan, laajentaa jälleen muutenkin jättiläismäistä sotakoneistoaan. Jo kuluvan budjettivuoden (se päättyy 30. kesäkuuta) aikana sotamenoja lisättiin useaan otteeseen rinnan valtionbudjetin siviilitarkoituksiin käytettävien määrärahojen supistusten kanssa. Ja tammikuussa ennennäkemättömän suuria sotilastarkoituksiin käytettäviä määrärahoja koskevan keskustelun ohella ryhdyttiin koko USA:n lehdistössä sekä kongressin käytäväkeskusteluissa puhumaan uuden, 30—40 miljardia dollaria maksavan "ohjustentorjuntajärjestelmän" luomisesta.

Nähtävästi ei ollutkaan mikään sattuma, että USA ja sen liittolaiset tekivät "jarruttavia korjauksiaan" kaikkia kolmea edellä mainittua kysymystä koskevaan NL:n aloitteeseen. Ydinaseiden leviämisen ehkäisemistä koskevaan sopimukseen he pyrkivät liittämään kohdan tai ainakin yhden sanan, joka sallisi niiden levittää tätä asetta Länsi-Saksassa. Maanalaisten ydinkokeiden kieltoon liittyvässä kysymyksessä ne taas pyrkivät pakottamaan Neuvostoliiton hyväksymään neuvostoalueeseen kohdistuvan tarkkailun, vaikka sellaista ei tarvitakaan, koska olemassa olevat kojeet rekisteröivät menestyksellisesti millä tahansa maapallon alueella suoritetun ydinräjäytyksen. Mitä tulee muiden maiden alueella sijaitseviin sotatukikohtiin, niin juuri niistä Yhdysvallat ei haluakaan luopua.

Rauhan ja aseriisunnan puolesta käytävän taistelun menestyksestä ovat kuitenkin kiinnostuneet kaikki maapallolla asuvat ihmiset. Ja Neuvostoliitto tulee entisellä innolla ja monien muiden valtioiden kannattamana jatkamaan tätä jaloa asiaa, niin kuin on tapahtunut jo puolen vuosisadan aikana.

VALTIOIDEN RAUHALLISEN RINNAKKAINOLON PUOLESTA

Vuonna 1966 NL:n hallitus teki paljon suhteiden parantamiseksi ja normalisoimiseksi länsimaiden kanssa. En rupea ottamaan esimerkiksi NL:n ja Suomen välisiä ystävällisiä suhteita, jotka ovat muodostuneet jo klassiseksi esimerkiksi; tässä rauhallisen rinnakkainolon havainnollisessa ja menestyksekkäässä kokeilussa on viimekin vuonna saavutettu uusia rikkaita kokemuksia. Haluaisin tässä yhteydessä kuitenkin mainita Ranskan presidentin ja NL:n pääministerin vastavuoroiset vierailut, Aleksei Kosyginin joulukuussa Turkkiin suorittaman matkan sekä erilaisia tosiasioita, jotka ovat osoituksena Neuvostoliiton suhteiden kehityksestä ja parantumisesta Kanadan, Iranin, Italian, ja monien muiden sellaisten valtioiden kanssa, joiden yhteiskuntajärjestelmä on toisenlainen kuin Neuvostoliitossa.

Helmikuun alussa A. Kosygin tekee valtiovierailun Englantiin. Englannin lehdistö kirjoittaa paljon tämän matkan johdosta. Esim. Times esitti toivomuksenaan, että tämä vierailu helpottaa "eräiden Venäjän ja lännen välillä vallitsevien erimielisyyksien" normalisointia ...

Mikäpäs siinä; kuten vuoden 1966 käytäntö osoittaa, neuvostopuoli pyrkii vilpittömästi täyttämään tällaiset toiveet. Neuvostoliiton kurssi, joka tähtää kulttuuristen, taloudellisten ja poliittisten — kyllä, myös poliittisten! — suhteiden laajentamiseen länsimaiden kanssa, on muuttumaton. Ja vaikka haaveileminen yksimielisyydestä kirjaimellisesti kaikissa kysymyksissä ja kansainvälisissä ongelmissa onkin toiveajattelua, monet "erimielisyydet" olisi silti voitu unohtaa jo ajat sitten.

Tällaisia ovat mm. koko maailman rauhan ylläpitämiseen sekä aggression ja toisten asioihin sekaantumisen tuomitsemiseen liittyvät kysymykset. Elämme sellaista aikakautta, jolloin sota on ehdottomasti poistettava ulkopolitiikan käytännöstä, muuten ei voida välttää maailmanlaajuista katastrofia. Ei ole sattuma, että ihmiskunnan valtaenemmistö tuomitsee yhä ankarammin USA:n aggression Vietnamissa. Jokaisen maan poliittiset kasvot samoin kuin tiettyjen ongelmien poistamisen mahdollisuus määräytyvät tämän mitä tärkeimmän ongelman suhteen omaksutun asenteen perusteella.

Neuvostohallituksen johtajan helmikuinen matka Lontooseen osoittaa, että Neuvostoliitto aikoo päättäväisesti jatkaa käytännössä oikeaksi todettua linjaansa, joka tähtää yhteiskuntajärjestelmältään erilaisten valtioiden rauhalliseen rinnakkainoloon ja rauhan lujittamiseen maapallon kaikissa osissa.

EUROOPASSA VALKENEE

Tämä on laajalti levinnyt mielipide. Samaa mieltä ovat nykyisin monet valtiomiehet. Ranskan presidentti Charles de Gaulle sanoi uuden vuoden aattona: "Euroopassa kylmä sota, joka on kestänyt jo 20 vuotta, tulee piakkoin päättymään, sillä sekä itä että länsi alkavat käsittää, kuinka hyödytöntä on ollut alinomainen ja uhkaava jännittyneisyyden tila." Hyvin läheisen ajatuksen ilmaisi myös Norjan pääministeri Borten viitatessaan siihen, että halua jännityksen lieventämiseen on ilmaantunut sekä idässä että lännessä.

Tällainen halu ei ilmene vielä käsittääkseni tarpeeksi selvästi Bonnissa, jossa uusi kokoomushallitus on esittänyt muutaman lausunnon ilmaisten pyrkivänsä suhteiden parantamiseen Saksan liittotasavallan ja Itä-Euroopan maiden välillä. Valitettavasti ei ole puutetta myöskään sellaisista Saksan liittotasavallan valtiomiesten lausumista deklaraatioista, joissa vanhan tavan mukaan taivutellaan eri sijoissa olemassa olevien rajojen tarkistamista koskevaa "ideaa", kieltäydytään sitkeästi suhteiden parantamisesta ja normalisoinnista kahden Saksan valtion välillä. Ilman tällaista normalisointia on kuitenkin vaikeata kuvitella sellaisen pysyvän ja luotettavan turvallisuusjärjestelmän luomista Euroopassa, jonka luomiseen Euroopan sosialistiset valtiot kehottavat.

Mikä on ratkaisu?

Ajatellessani tätä huomioni kiintyy yhä useammin Euroopan pienten, mutta arvovaltaisten maiden osaan. Tämä osa voisi olla hyvin merkittävä taistelussa rauhan lujittamisen puolesta. Suomen ulkoministeri Ahti Karjalainen oli mielestäni täysin oikeassa lausuessaan Helsingin Sanomille myöntämässään uuden vuoden haastattelussa, että Suomen tulisi tarjota palveluksiaan Euroopan turvallisuuteen liittyviä kysymyksiä samoin kuin Vietnamin kysymystä käsittelevän konferenssin koollekutsumiseksi.

MAALLA EI NUKUTA

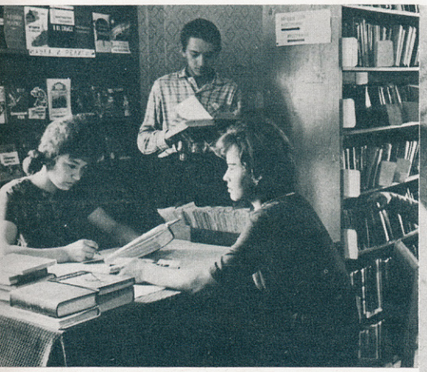

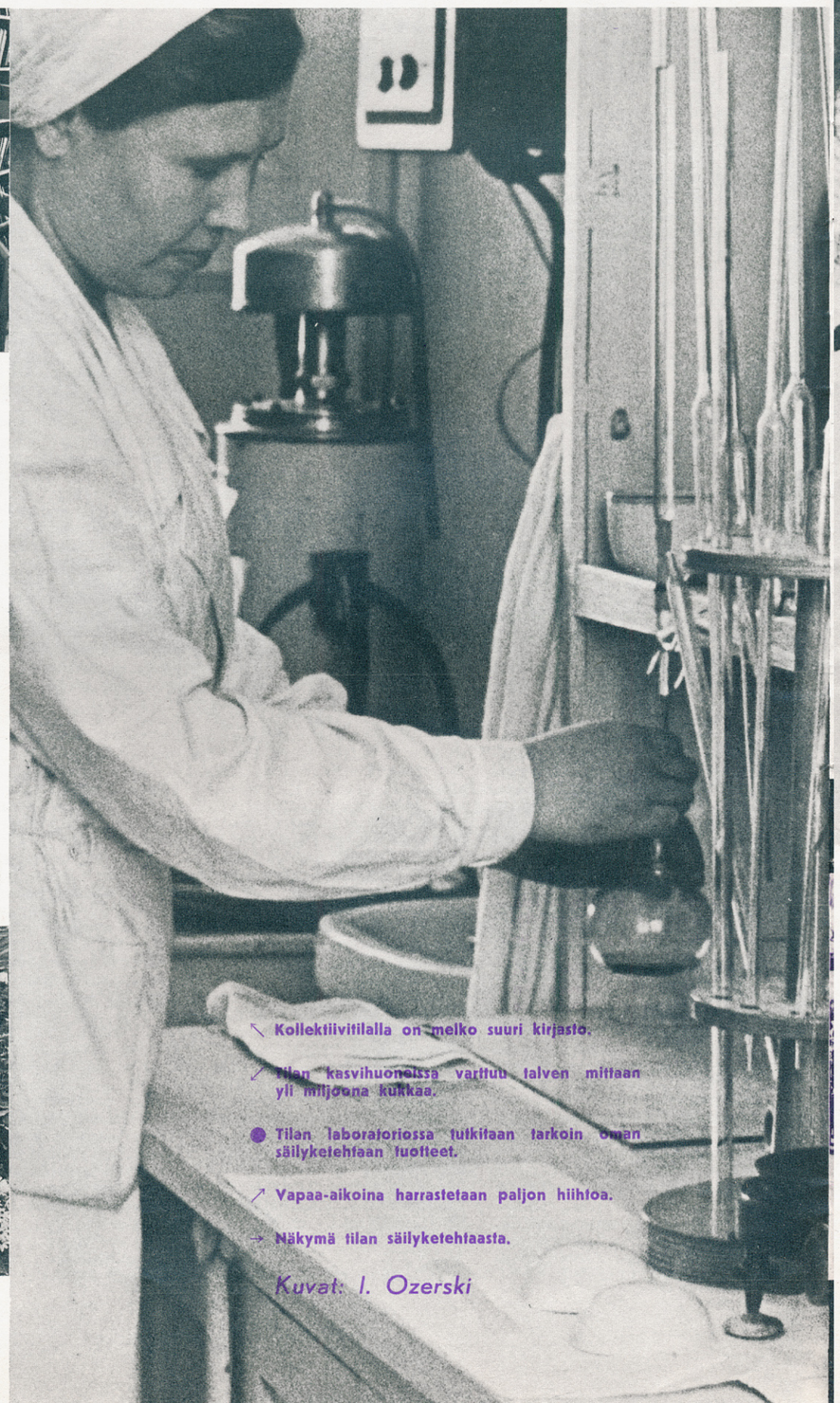

Neuvostoliiton talonpoikien harjoittama kollektiivinen suurmaatalous antaa maatalousosuuskuntien jäsenille kyllin työtä myös talviseen aikaan (Neuvostoliiton pohjoisilla alueilla talvi kestää 5—7 kuukautta).

Ottakaamme esimerkiksi Kiroville nimetty, Moskovan lähellä sijaitseva kollektiivitila. Talvisin täällä toimii köydenpunomo, jossa työskentelee 80 henkilöä. Köysitilauksia saapuu Moskovan alueen rakennusjärjestöiltä sekä Riian, Leningradin ja Kaliningradin satamilta.

Muutamia vuosia sitten tällä tilalla alkoi toimintansa säilyketehdas. Se jalostaa hedelmiä ja vihanneksia ja tuottaa kastikkeita, hilloja ja hyytelöitä.

Tilalla oli myös vanha saraheinää kasvava lampi. Se puhdistettiin ja sinne istutettiin peilikarpin poikasia. Nykyisin tila myy kautta vuoden tuoretta kalaa Moskovan myymälöille.

↖ Kollektiivitilalla on melko suuri kirjasto.

↗ Tilan kasvihuoneissa vartuu talven mittaan yli miljoona kukkaa.

● Tilan laboratoriossa tutkitaan tarkoin oman säilyketehtaan tuotteet.

↗ Vapaa-aikoina harrastetaan paljon hiihtoa.

→ Näkymä tilan säilyketehtaasta.

Kuvat: I. Ozerski

TALVELLAKAAN

Tämän ohella tilalla on vielä kukka-ansareita, kasvihuoneita, naulatehdas, meijeri ja munahautomo.

Kaikki nämä aputaloudet turvaavat jokaiselle osuuskunnan jäsenelle työtä kautta vuoden ja tuottavat tilalle vuodessa yli miljoona ruplaa tuloja. Köysien, säilykkeiden, kalan ja muiden tuotteiden myynnistä saatavat rahat käytetään laajentuneeseen lannoitteiden ostoihin, karjafarmien ja asuintalojen rakentamiseen.

Kollektiivitilalla on ryhdytty rakentamaan viisikerroksisia asuintaloja. Niin ikään on rakennettu uusi 300-paikkainen kerhotalo, lastentarha, myymälä ja ruokala. Lähiaikoina kohoaa vielä poliklinikka, uusia myymälöitä sekä urheilukompleksi.

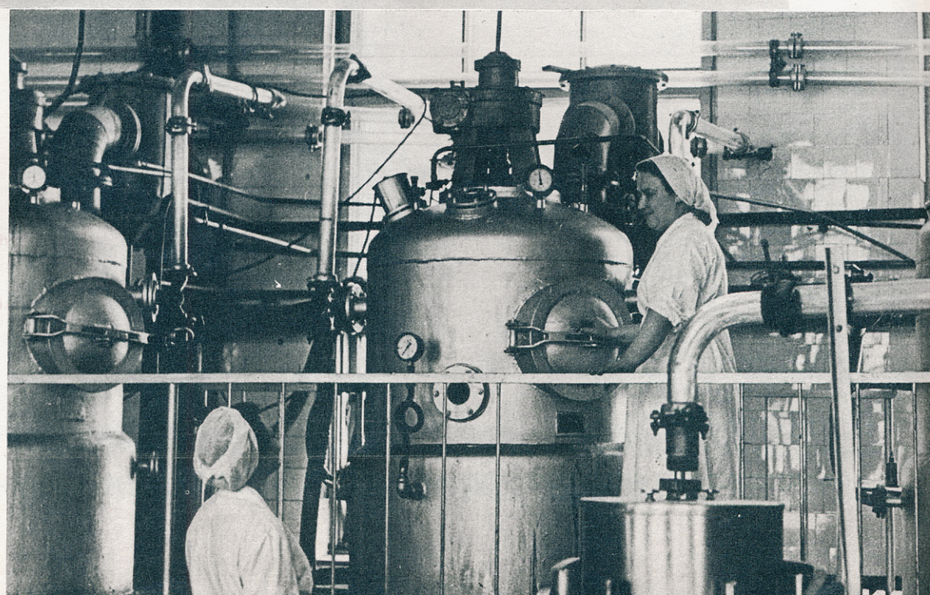

NÄYTELMÄN TIE NÄYTTÄMÖLLE

Juri Limanov

Kirjailija on saanut näytelmänsä valmiiksi, lyönyt pisteen viimeisen sanan perään ja kirjoittanut väräjävin sydämin näytelmän loppuun sanan "esirippu"... Nyt olisi näytelmä saatava teatterin palkeille. Miten se tapahtuu?

Neuvostoliitossa vallitsevan säännön mukaan teatteri voi ryhtyä suunnittelemaan näytelmän näyttämölle panoa vasta sen jälkeen, kun teatterin taiteellinen neuvosto, johon kuuluvat pääohjaaja, apulaisohjaajat, johtaja ja parhaat näyttelijät, hyväksyy sen. Mutta Neuvostoliitossa toimi lähes 500 ammattiteatteria. Eihän tekijä voi juosta teatterista toiseen näytelmäänsä tarjoillen.

Tässä ovat näytelmäkirjailijan apuna ohjelma- ja toimituskollegiot, joita on kaikissa neuvostotasavaltojen kulttuuriministeriöissä ja NL:n kulttuuriministeriössä. Kollegioiden tehtävänä on tutustua kaikkiin uusiin näytelmiin, valita niistä mielenkiintoisimmat, tehdä niihin tarvittaessa korjauksia yhdessä tekijän kanssa ja suositella niitä teattereille.

Jokaisella Neuvostoliiton kansalaisella on oikeus esittää teoksensa kollegion käsiteltäväksi. Jos kysymyksessä on ammattikirjailija, hänen näytelmäänsä käsitellään kollegion istunnossa sillä edellytyksellä, että sitä pitää välttämättömänä ainakin puolet kollegion jäsenistä, jotka ovat alustavasti tutustuneet näytelmään.

Valtaosan käsiteltävistä teoksista muodostavat kuitenkin aloittelevien kirjailijoiden esikoisteokset. Ottaen huomioon, että nämä ovat usein kirjallisesti heikkoja aikaansaannoksia, ja myös näytelmän käsittelyn jouduttamiseksi sen lukeminen annetaan yhden kollegion jäsenen tehtäväksi. Tutustuttuaan näytelmään tämä lähettää sen arvosteltavaksi ohjaajalle, teatterin tutkijalle, taiteen tutkijalle. Aloitteleva kirjailija saa tällöin taiteellisia neuvoja parhailta arvostelijoilta ja kokeneilta näytelmäkirjailijoilta. Luonnollisesti jokaiselle näytelmälle, olipa se aloittelevan tai ammattikirjailijan teos, kollegio esittää yhtä tiukat vaatimukset. Kaksivuotisen olemassaolonsa aikana yleisliittolainen kollegio on esimerkiksi käsitellyt yli 900 näytelmää, joista se on suositellut teattereille ainoastaan 230.

Kollegion ja arvostelijoiden mielipiteiden perusteella muovautuu näytelmän kohtalo. Joko kieltävä vastaus tai näytelmän lisämuokkaus kokeneiden toimittajien avustuksella, tai näytelmä lähetetään välittömästi teattereiden käyttöön.

Viimeksi mainitussa tapauksessa kollegio itse ostaa teoksen. Asian laita on nimittäin niin, että teatteri, joka ensimmäisenä esittää näytelmän, on velvollinen maksamaan kirjailijalle lain määräämän palkkion. Näytelmän laadusta ja teatterin rahatilanteesta riippuen palkkiosumma vaihtelee 1500 ja 3000 ruplan välillä. Mutta teatterit ja etenkin pienet maaseututeatterit eivät aina pysty lohkaisemaan budjetistaan tällaista summaa (Neuvostoliitossa toimivat useimmat teatterit itsekannattavuusperiaatteella). Ostamalla mielenkiintoisen teoksen valtio täten vapauttaa teatterin velvollisuudesta maksaa palkkio kirjailijalle.

Näytelmä on siis ostettu. Levikkiosastolla siitä laaditaan esite, jonka kirjoittaa tekijä. Nämä esitteet julkaistaan erityisissä tiedotuslehdissä, joita saavat säännöllisesti kaikki ammattiteatterit, harrastelijateatterit, teatterikirjastot, paikallisten teatteriseurojen näytelmäkirjallisuusjaostot jne.

Tutustuttuaan esitteeseen teatterit tilaavat jälkivaatimuksella (1,00—1,50 ruplaa kappaleelta) niitä kiinnostavan näytelmän. Näytelmä monistetaan, joten se ei ole julkaisu, vaan käsikirjoitus; monistemäärä vaihtelee 100—150 kappaleeseen ja tavallisesti kaikki monisteet löytävät käyttäjänsä.

Jos teatterin taiteellinen neuvosto hyväksyy näytelmän, se otetaan ohjelmistoon.

Näyttelijäkunta ryhtyy työskentelemään näytelmän parissa. Taiteilija tekee luonnokset lavasteista, puvuista ja naamioinnista. Näyttelijät harjoittelevat ensin "pöydän ääressä", sitten harjoitussalissa ja vihdoin näyttämöllä.

Kenraaliharjoitukseen saapuu runsaasti eri teatteripiirien edustajia. On suurenmoista, jos näytelmä miellyttää heti katsojia. Mutta toisinaan syntyy myös kiivaita väittelyitä, ja silloin ohjaaja joutuu ottamaan huomioon tovereittensa neuvot ja toivomukset jonkin kohtauksen muuttamisesta tai täydentämisestä.

Vihdoin koittaa ensi-ilta. Puolet lipuista on jaettu ohjaajan, näyttelijöiden ja kirjailijan sukulaisille, ystäville ja tuttaville. Kukkia, kiihtynyttä odotusta...

Palatkaamme kuitenkin näistä kaikille ymmärrettävistä elämyksistä proosallisempiin kysymyksiin. Jos näytelmän on hyväksynyt yksi tai useampi teatteri, niin aikaisemmin mainitsemamme tekijänpalkkion lisäksi kuuluu kirjailijalle myös määrätty osa tuloista: näytelmästä draamateatterissa 4 % jokaisesta näytöksestä, lasten teatterissa 6 % (lasten teatteriliput ovat alhaisempia kuin aikuisten teatterissa, joten korkeampi prosentti kompensoi tekijälle erotuksen). Lipunmyynnistä saatujen tulojen kontrollin ja palkkion toimittamisen tekijälle suorittaa tekijän oikeuksia suojeleva hallinto.

Näytelmä on siis alkanut elää näyttämöllä. Nyt on tärkeintä se, miten yleisö suhtautuu siihen...

Edellä kertomamme vaihtoehto ei ole ainoa näytelmän kulkutie. Hyvin yleinen on myös toinen, suorempi tie.

Jokaisessa neuvostoliittolaisessa teatterissa toimii ns. kirjallinen jaosto, jonka tehtävänä on valita ohjelmistoon näytelmiä. Näin on siis mahdollista myös kirjailijan välitön työskentely teatterin kanssa. Asian tultua päätetyksi teatteri lähettää kollegion kautta näytelmän levitettäväksi sillä edellytyksellä, että kyseisellä teatterilla on oikeus sen kantaesitykseen. Jos esitys on jo toteutunut, niin näytelmä julistetaan "sen ja sen teatterin muunnelmaksi".

Näytelmästä voi kiinnostua myös useampi teatteri samanaikaisesti. Esimerkiksi Viktor Rozovin näytelmää "Hääpäivänä" esitettiin 98 teatterissa. Se oli v. 1964—65 näytäntökauden ennätys. Tällainen menestys on kuitenkin harvinaisuus. Viime näytäntökaudella löysi 870 näytelmää vain yhden teatterin kukin. Ainoastaan parhaat, ajankohtaisimmat ja eniten yleisöä miellyttävät näytelmät saavat osakseen laajan suosion.

Tässä yhteydessä on tähdennettävä ohjelmisto- ja toimituskollegion työn vielä yhtä puolta. Sillä ei ole yksinomaan oikeus solmia sopimuksia näytelmistä tunnettujen näytelmäkirjailijoiden kanssa, vaan myös, omalla riskillä, kirjailijoiden kanssa, jotka ovat ensikertalaisia näytelmäkirjallisuuden alalla. Kirjailija jättää kollegiolle anomuksen, jossa kertoo näytelmän aiheesta ja selostaa sen sisältöä. Anomuksen perusteella — jos se on tunnustettu kiinnostavaksi — kollegio tarvittaessa lähettää kirjailijan komennusmatkalle keräämään aineistoa ja myöhemmin auttaa häntä järjestämään teoksensa näyttämötulevaisuuden. Tämä on epäilemättä omiaan auttamaan neuvostoliittolaisten teattereiden ohjelmiston muovautumista.

APN:n julkaisemaa kirjallisuutta

JONKIN KIRJAN LOPPUESSA MEILTÄ PALAUTAMME RAHAN.

☐ **NKP:N 23. KOKOUS — SELOSTUKSET JA ASIAKIRJAT.** 269 s, 5,— mk.

☐ **KANSOILLE RAUHALLINEN TULEVAISUUS — YDINASEETTOMAT VYÖHYKKEET, RAUHAN VYÖHYKKEET — HYÖKKÄYSTUKIKOHDAT** — kolme tutkielmaa aikamme ongelmista. 152 s, 2,— mk.

☐ **NEUVOSTOKANSAN SUURI VOITTO** — L. I. Brezhnevin puhe II maailmansodan päättymisen 20-vuotispäivän johdosta 8. 5. 1965. 47 s, 1,— mk.

☐ **JUDARNA I SOVJETUNIONEN** — tunnetun lehtimiehen Solomon Rabinovitshin kuvaus juutalaisten asemasta Neuvostoliitossa. 24 s, 1,— mk.

☐ **ART BELONGS TO THE PEOPLE** — esseitä taiteesta, kirjoittajina mm. kirjailija A. Tvardovski, kuvanveistäjä S. Konenkov, ohjaaja M. Romm, ballerina G. Ulanova ja taiteilija M. Sarjan. 156 s, 2,— mk.

☐ **INTERNATIONAL SECURITY FORCES** — Nikolai Pitersky. YK:n kysymyksiä. 47 s, 1,— mk.

☐ **CULTURAL REVOLUTION IN THE USSR** — A. Arnoldov. Esitys NL:ssa tapahtuneen kulttuurivallankumouksen tuloksista. 88 s, 1,— mk.

☐ **ANTI-COMMUNISM — WHO BENEFITYS BY IT!** — prof. V. Mshvenieradze. 131 s, 1,— mk.

☐ **HUMANISM, ATHEISM: PRINCIPLES AND PRACTICE** — viisi persoonallista esseetä humanismin, ateismin ja uskonnon keskinäisistä suhteista. 248 s, 2,— mk.

☐ **BEAUTY AS THE MAINSPRING OF EDUCATION** — runsaasti kuvitettu esitys lasten esteettisestä kasvatuksesta NL:ssa. 2,— mk.

☐ **Rastilla merkitsemäni kirjat maksan postisiirtotilille 35736.**

Nimi .....

Osoite .....

TILAA LEHTEMME TOISELLA PUOLELLA OLEVALLA KAAVAKKEELLA!

SPUTNIK on uusi neuvostoliittolainen aikakauslehti, Valittujen Palojen tyyppinen. 250 sivua kerran kuussa ja runsaasti kuvia. Täyttäkää tällä sivulla oleva tilauskortti, leikatkaa irti ja postittakaa — vaikkapa jo tänään!

SPUTNIK

voidaan tilata seuraavista liikkeistä:

Rautatiekirjakauppa Oy
Postilokero 248, Helsinki

Kansankulttuuri Oy
Simonkatu 8, Helsinki

Akateeminen Kirjakauppa
Postilokero 128, Helsinki

Kirjavälitys Oy
Kalevankatu 16, Helsinki

Edgrenin Kirjakauppa
Brahenkatu 7, Turku

Mariehamns Bokhandel
Maarianhamina

Turun Kansallinen Kirjakauppa Oy
Linnankatu 16, Turku

Suomalainen Kirjakauppa
Vanha Ylioppilastalo, Helsinki

Yleinen Sanomalehtitoimisto
P. Esplanaadinkatu 33, Helsinki

Tilatkaa SPUTNIK

Kuukausittain ilmestyvä neuvostoliittolaisen lehdistön ja kirjallisuuden lukemisto

Tilaan SPUTNIK lukemiston 1/..... 1967 alkaen

☐ **1 vuodeksi / 18 mk** ☐ **venäjänkielisenä**

☐ **2 vuodeksi / 32 mk** ☐ **englanninkielisenä**

☐ **3 vuodeksi / 39 mk**

Nimi .....

Osoite .....

Postitoimipaikka .....

Tilausmaksun ..... **mk lähetän oheisena / maksan postisiirtotilille N:o 7731**

Allekirjoitus .....

POSTITTAKAA TÄMÄ KORTTI JO TÄNÄÄN!

(posti-merkki)

KANSANKULTTUURI OY
SIMONKATU 8, HELSINKI

Tilatkaa itsellenne hyvää lukemista, vasemmanpuoleisella englannin- tai venäjänkielinen SPUTNIK, oikeanpuoleisella Suomessa ja suomeksi kahdesti kuukaudessa ilmestyvä NEUVOSTOLIITTO TÄNÄÄN.

Lähettäkää minulle NEUVOSTOLIITTO TÄNÄÄN lehti

- ☐ 1 v. maksu 5,—
- ☐ 2 v. maksu 8,—
- ☐ 3 v. maksu 10,—

Maksun suoritan tilillepanokortilla postisiirtotilille 35736

Nimi .....

Postitoimipaikka .....

Alaosoite .....

Ammatti tai arvo .....

Ikä
(rasti ao. ruutuun)

☐ 20 v. tai alle ☐ 21—30 v. ☐ 31—40 v. ☐ 41—50 v. ☐ 51—60 v. ☐ Yli 60 v.

MIELI-PITEENNE

Käyttäkää viereistä tilaa kertoaksenne mielipiteenne lehdestä, sen ulkoasusta ja sisällöstä ja esittäkää toivomuksia

Mielenkiintoisia kirjoja

Neuvostoliitossa julkaistun suomenkielisen kirjallisuuden valikoimassa

Eestin kielen opiskelijoille ja turisteille

SUOMALAIS-EESTILÄINEN SANAKIRJA
N. 20 000 sanaa. Kätevä taskukoko. Kk. 2,50.

Venäjän kielen opiskelijoille

Rautio—Šaternikova
VENÄJÄN KIELEN ALKEISOPAS
Uusi laitos. Sid. 7,50.

VENÄJÄN KIELEN LEVYKURSSI
Perustuu Rautio–Šaternikovan oppikirjaan. 7 LP-levyä ja opaskirjanen. 30,–.

VENÄLÄIS-SUOMALAINEN SANAKIRJA
61 000 sanaa. Kk. 16,70.

KUUMA KIVI, neuvostokirjailijain kertomuksia
Lukemisto aloitteleville. Sanasto. Nid. 1,–.

ALJONKA, neuvostokirjailijain kertomuksia
Lukukirja sanastoineen. Nid. 1,–.

Kaunokirjallisuutta

Konstantin Simonov

ELÄVÄT JA KUOLLEET
561 s., sid. 4,45.

SOTILAIKSI EI SYNNYTÄ I
429 s., sid. 4,–.

SOTILAIKSI EI SYNNYTÄ II
450 s., sid. 4,–.
Tunnetun neuvostokirjailijan väkevätehoinen ja dramaattinen romaanisarja 2. maailmansodan taisteluista Neuvostoliiton rintamilla sodan karmeasta alusta aina Stalingradin ratkaiseviin päiviin asti.

Juhan Smuul JÄÄTIKKÖKIRJA
Eestiläisen runoilijan ja kirjailijan raikas ja epäsovinnainen kuvaus Etelänapamanner-retkeltä. Kk. 3,50.

Erni Krusten KUIN PISARA MERESSÄ
Vanhempaan eestiläiseen kirjailijapolveen kuuluvan kertojan romaani elämää pakenevasta erakosta. Sid. 4,50.

Paul Kuusberg ENN KALMIN KAKSI MINÄÄ
Romaani NLssa 1942 muodostetun eestiläisen armeijakunnan vaiheista. Kk. 3,50.

Leo Nikulin PELKURI
Romaanin aiheena Ranskassa eläneen venäläisen emigranttiperheen pojan liittyminen vastarintaliikkeeseen ja paluu kotimaahan. Kk. 3,–.

Historiaa ja teoriaa

P. Malkov KREMLIN KOMENDANTIN MUISTELMIA
Lokakuun vallankumouksen ja kansalaissodan historiaa. Lähikuvia Leninistä ja muista vallankumousjohtajista. Kuvitettu. Sid. 4,50.

Nikolai Kondratjev LUOTETTAVA TOVERI
Leninin henkivartijana Lokakuun vallankumouksen aattona toimineen suomalaissyntyisen Eino Rahjan elämänvaiheita. Sid. 2,50.

Marx—Engels—Lenin TIETEELLISESTÄ KOMMUNISMISTA
Sid. 4,50.

Välittäjä:

Kansankulttuuri Oy

Simonk. 8
Hki 10

Yllä läntisen Siperian salomaita, vier. sivulla oikealla helikopteri tuomassa tarvikkeita ja varusteita geologeille ja vasemmalla öljyn koeporaustorni.

SIPERIA – ÖLJYN VALTAKUNTA

22. 6. 1960 Tjumenissa nousi ilmoille ensimmäinen öljysuihku. Viisivuotissuunnitelman mukaan 1970 Länsi-Siperiasta pitää saada 20–25 miljoonaa tonnia öljyä, mutta geologit arvelevat, että 1980 sitä voidaan saada jo 200 miljoonaa tonnia.

Ilja Agranovski

Vanhaa Siperiaa voi vielä nähdä helikopterista, joka on noussut pienen Tobolskin kaupungin lentokentältä. Lähes viime vuosisadan puoliväliin asti Tobolsk oli Siperian pääkaupunki, valtavan laajan Tobolskin kuvernementin keskus. Näihin päiviin saakka se on säilyttänyt feodaaliasutuksen koristeellisen silhuetin. Siinä on Siperian ainoa kreml, joka valkohohtoisena ja arkkitehtuuriltaan ilmavana kohoaa korkealla Irtyshin jyrkällä rantatörmällä. Se mykistää sekä mittavuudellaan että rakennustensa ihmeellisellä harmonialla.

Jylhiä ovat nämä seudut, missä mahtava jyrkkärantainen Irtysh yhtyy Toboljokeen. Nämä vanhat maisemat ovat tänään huomattavien muutosten kynnyksellä.

Muutamia kilometrejä lounaaseen kiiltelevät Tjumenin-Tobolskin rautatien kiskot. Rakentajat lupaavat sen valmistuvan vuoden kuluttua. Tjumenista rata jatkuu edelleen koilliseen Tobolskista ja ulottuu vuonna 1970 valtavan öljy- ja kaasualueen keskukseen Surgutiin.

Tobolskista koilliseen välkähtelevät sähköhitsausliekit — siellä rakennetaan Ust-Balykin—Omskin öljyjohtoa. Se kulkee Tobolskin kautta ja kaiketi jättää kaupunkiin osan rikkauttaan: parhaillaan on päätettävänä öljynjalostamoiden rakentaminen sinne. Noita tehtaita haluaisi myös alueen keskus Tjumen, Siperian vanhin kaupunki, joka on perustettu jo vuonna 1586. Mutta Tjumenissa on vähän vettä — noiden seutujen pääjoki Tura kuivuu kesällä, mutta Tobolskissa on Irtysh, Siperian suurjokien Obin, Jenisein

Jatkuu seur. sivulla

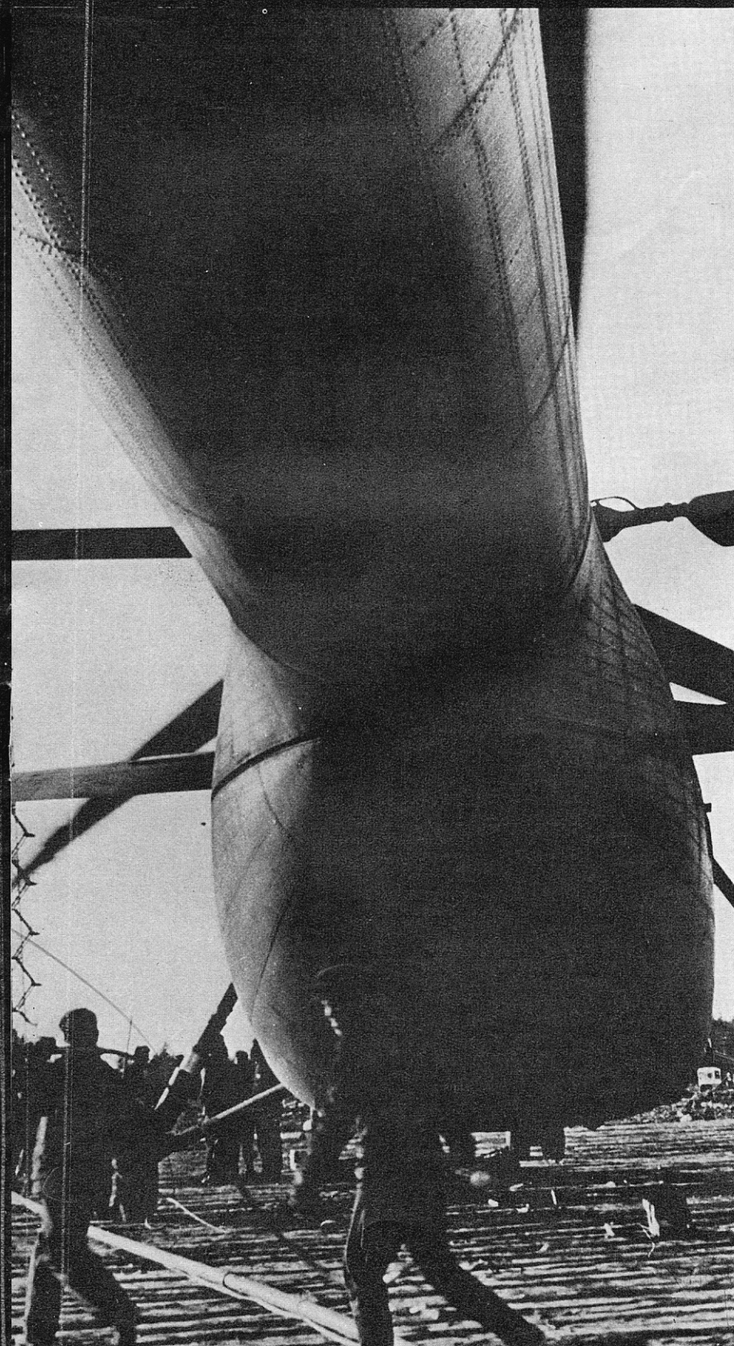

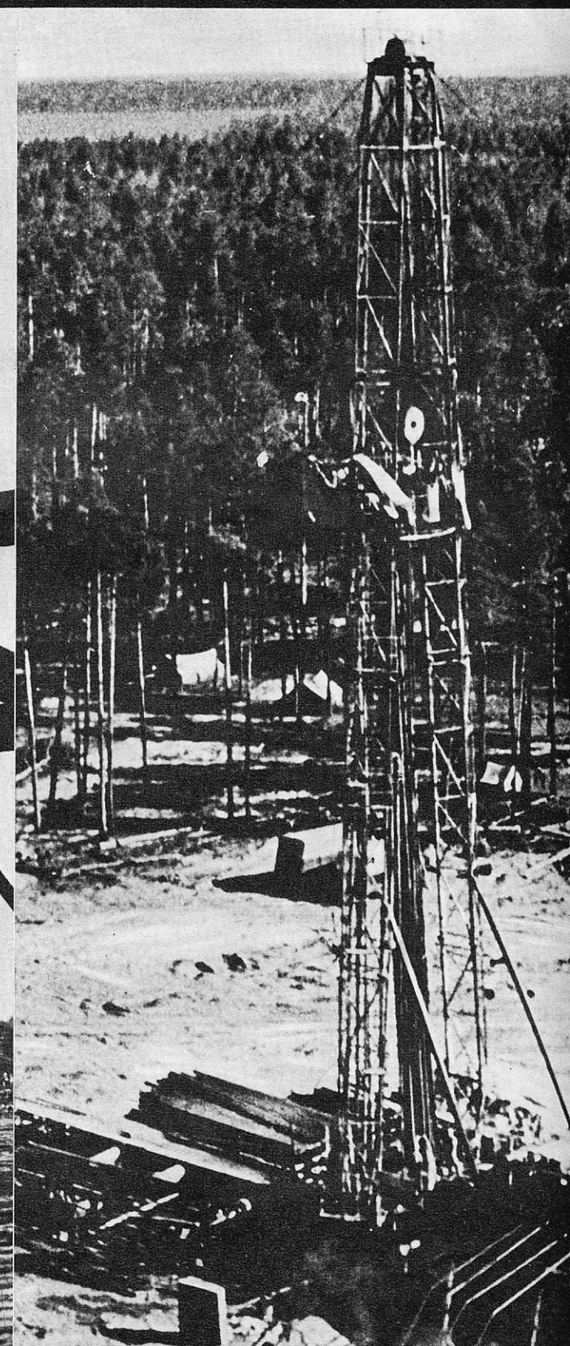

Jatkoa ed. sivulta

ja Lenan nuorempi veli. Vaikkapa Tobolskiin ei rakennettaisikaan öljynjalostamoita, tuolla vanhalla kaupungilla on silti edessään myrskyinen kasvu: Tobolsk on lähinnä sitä suurta maaöljyn ja maakaasun valtamerta, jonka käyttöönotto on jo alkanut ja joka antaa koko Siperian uudistumiselle ennennäkemättömän vauhdin.

Tuntuman noiden uudistumisen mittoihin sain paitsi Tobolskin luona, jossa näin öljyjohdon ja rautatien rakentajia, myös jouduttuani Tjumeniin. Siellä pidettiin syksyllä suuri neuvottelukokous, jossa käsiteltiin Länsi-Siperian öljynjalostuksen kehittämisen ongelmia.

Tiesin, että viisivuotissuunnitelman mukaan on tarkoituksena nostaa Länsi-Siperian maaöljyn tuotanto 20—25 miljoonaan tonniin ja maakaasun tuotanto 16—26 miljardiin kuutiometriin vuoteen 1970 mennessä. Luvut ovat jättimäisiä kun muistaa, että Tjumenin ensimmäinen öljysuihku nousi maan pinnalle vasta kuusi vuotta sitten — kesäkuun 22. päivänä 1960.

Tjumenin öljy- ja kaasutuotannon päähallinnon päällikkö Viktor Muravlenko puhui kokouksessa Länsi-Siperian maaöljyn tuotannon pitkän tähtäyksen suunnitelmasta ja mainitsi lukuja, jotka tuntuivat minusta fantastisilta: vuoteen 1975 mennessä maaöljyn tuotanto on nostettava 80 miljoonaan tonniin ja vuoteen 1980 mennessä 200 miljoonaan tonniin. Tällaista öljyntuotannon kasvua näin lyhyessä ajassa ei vielä ole tapahtunut missään.

Haihatteluako? Alkumenestysten synnyttämää intoiluako? Vastauksen saamiseksi menin jututtamaan henkilöä, joka johtaa porausalueiden valmisteluja ja tutkii Länsi-Siperian maaöljy- ja maakaasuvaroja. Hän on Tjumenin alueellisen geologisen hallinnon päällikkö Juri Erve.

Juuri kun olin ehtinyt esittää kysymykseni, Erven pöydällä soi puhelin. Se oli kaukopuhelu. Langan toisessa päässä oli SNTL:n

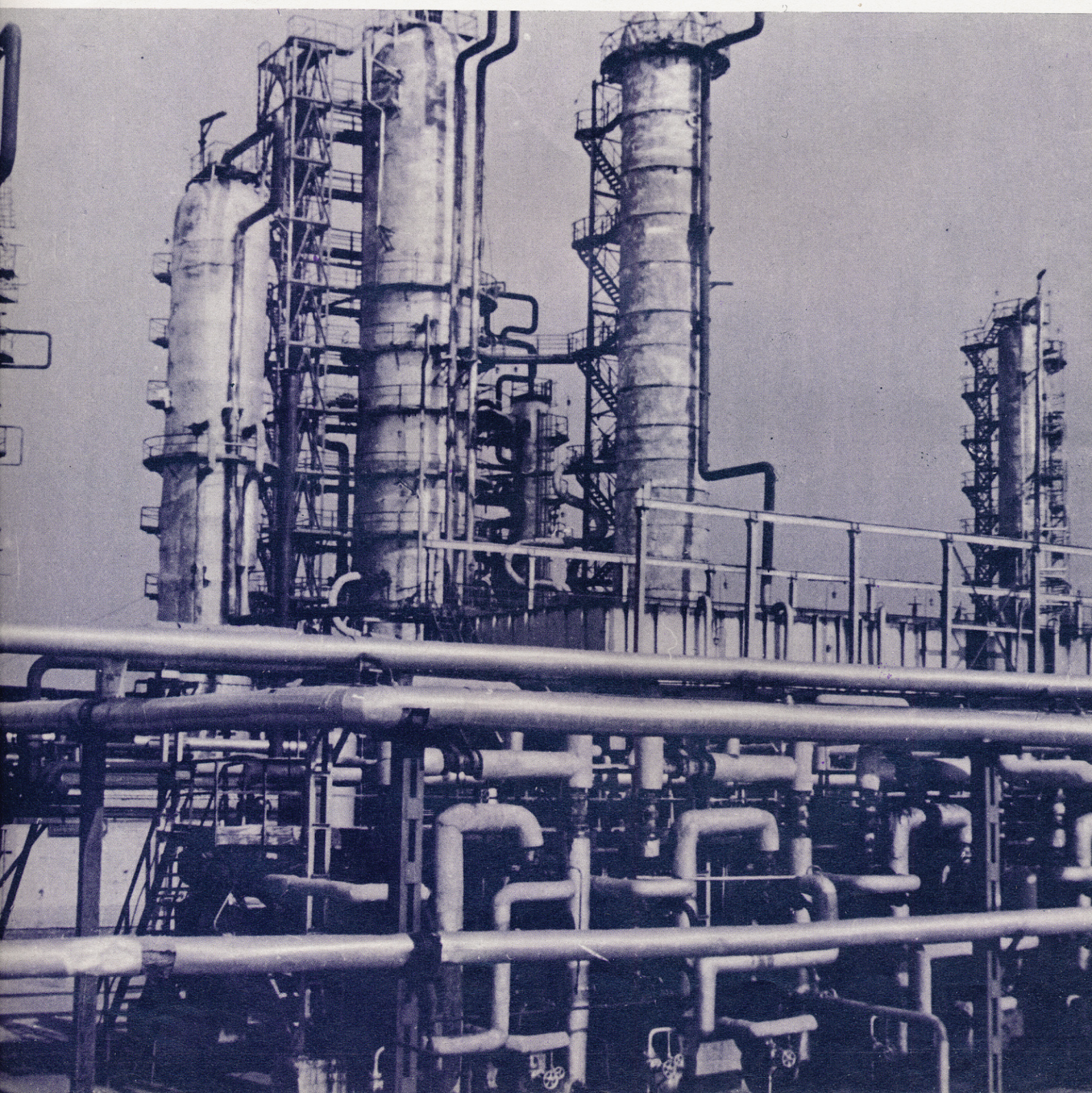

geologian ministeri, akateemikko Aleksandr Sidorenko. Erve sanoi ministerille: — Muravlenkon ajatukset, joita hän esitti öljymiesten kokouksessa tuotannon näkymistä vuoteen 1980 mennessä, ovat varsin perusteltuja. Käyntiinpanotyöt edistyvät suunniteltua nopeammin. Me geologit tietysti teemme parhaamme nopeuttaaksemme tuota vauhtia. Mitä maakaasuun tulee, niin yhden biljoonan kaasukuutiometrin sijasta me viisivuotiskauden aikana etsimme kahta biljoonaa.

Lopetettuaan Moskovanpuhelunsa Erve selosti minulle kuulemaani. Kaksi biljoonaa kuutiometriä maakaasua on yli puolet kaikista niistä uusista löydöksistä, jotka saadaan käyttöön viisivuotiskauden aikana Neuvostoliitossa. Luvut ovat tietenkin arvioita, eikä niitä ole otettu suunnitelmaan. Silti ne ovat täysin mahdollisia, todellisuuteen perustuvia.

Kuukausi kuukaudelta tulee yhä selkeämmäksi Tjumenin öljy- ja kaasualueen ainutlaatuisuus. Viime vuosina on löydetty useita maakaasuesiintymiä, ja eräät niistä ovat kaasuvaroiltaan 2—3 kertaa suurempia kuin kuulu Gazlin esiintymä Uzbekistanissa, mistä Buharan—Uralin kaasujohto saa kaasunsa. Kaikki vuoden aikana löytyneet kaasuesiintymät ovat varoiltaan 30 kertaa Gazlia suuremmat. On löydetty myös suuria maaöljyesiintymiä, mm. eräs kooltaan valtava, ja toinen Tjumenin alueella periaatteellisesti uusi: siinä on sekä öljyä että kaasua mittavat määrät. Se löytyi jo kuululta Surgutin alueelta. Kaikki tämä vahvistaa sen, että maailmassa ei toistaiseksi ole vertaista sille maaöljyn ja maakaasun valtamerelle, joka on löytynyt Tjumenin alueelta.

— Teemme etsintöjä varsin tarkasti: uusiin esiintymiin osutaan ensimmäisellä tähtäyksellä, ensimmäisellä porauksella, sanoi Juri Georgijevitsh Erve.

Kuitenkin kesti kauan ennen kuin geologit löysivät öljyä Siperiasta. Akateemikko Ivan Gubkin aikoinaan perusteli tieteellisesti, että Siperiassa täytyy olla maaöljyä ja maakaasua. Öljyläiskiä tavattiin jo kauan sitten, mutta esiintymiä ei onnistuttu löytämään. Sodan jälkeen etsittiin öljyä tuloksetta lähes vuosikymmenen ajan ja vasta kesällä 1960 Shaiman alueella porausaukosta purkautui voimalla ensimmäinen öljysuihku. Siitä kuluneiden kuuden vuoden aikana on todettu, että öljy- ja kaasualue käsittää yli puoli toista miljoonaa neliökilometriä! Tällaiset alueet ovat mahdollisia vain Siperian rannattomilla lakeuksilla. Öljyä ja kaasua siellä on niin paljon, että huolimatta suurista kustannuksista, jotka aiheutuvat vaikeista olosuhteista, suomaastosta, taigasta, tiettömyydestä ja karusta ilmastosta, Siperian maaöljy on maailman huokeinta.

Lähivuosina Siperia toimittaa öljyä ja kaasua myös Neuvostoliiton Euroopan puoleiseen osaan. Juri Erve näytti minulle kartan, johon oli merkitty ristiin rastiin öljy- ja kaasulinjoja Tjumenin alueelta länteen, etelään ja itään.

— Tjumenin alueen pohjoisosista ulottuu Moskovaan ja Leningradiin maailman pisin kaasujohto, joka on valmistettu 142 sentin putkesta. Sen pituus on yli 3400 km. Se pystyy toimittamaan maakaasua ulkomaillekin. Länsi-Euroopan yrittäjäpiirit, muun muassa italialaiset liikelaitokset, ovat varsin kiinnostuneita maakaasustamme ja haluavat ostaa sitä. Se on tulevaisuutta. Mutta nykypäivää on Punginskin kaasuesiintymästä Uraliin Nizhnyi Tagiliin ulottuva kaasujohto. Sitä on myös maaöljyjohto Shaimasta. Sitä pitkin öljy juoksee Tjumeniin ja sieltä proomuilla Turan, Tobolin ja Irtyshin jokia sekä Obia myöten Omskiin sikäläisiin öljynjalostamoihin. Se on vielä hyvin pitkä tie. Mutta näittehän miten jo hitsataan 1020 mm:n putkia Ust-Balykin—Omskin öljyjohtoa varten.

Olin Omskissa ja huomasin miten siellä eräässä Euroopan suurimmista öljynjalostamoista odotellaan Tjumenin maaöljyä.

Omskissa keskustelin tuon tehtaan johtajan, 35-vuotiaan Viktor Rjabovin kanssa, joka oli saapunut Siperiaan Kaukasiasta Groznyn öljyinstituutin päättäneen opiskelijaryhmän mukana. Hän kertoi minulle:

— Saatuamme öljyä Ust-Balykista pääsemme suunniteltuun tuotantokapasiteettiin. Tämän öljyn huomioon ottaen ja sen tiliin hallitus on jo antanut meille suuren rahamäärän tehtaamme uusimista ja laajentamista varten. Öljyn jalostusastetta lisäämällä me alamme saada siitä entistä enemmän arvokkaita tuotteita. Nykyisin valmistamme siitä 45 erilaista tuotetta, mutta tuotenimikkeistömme kohoaa piakkoin 85:een—90:een.

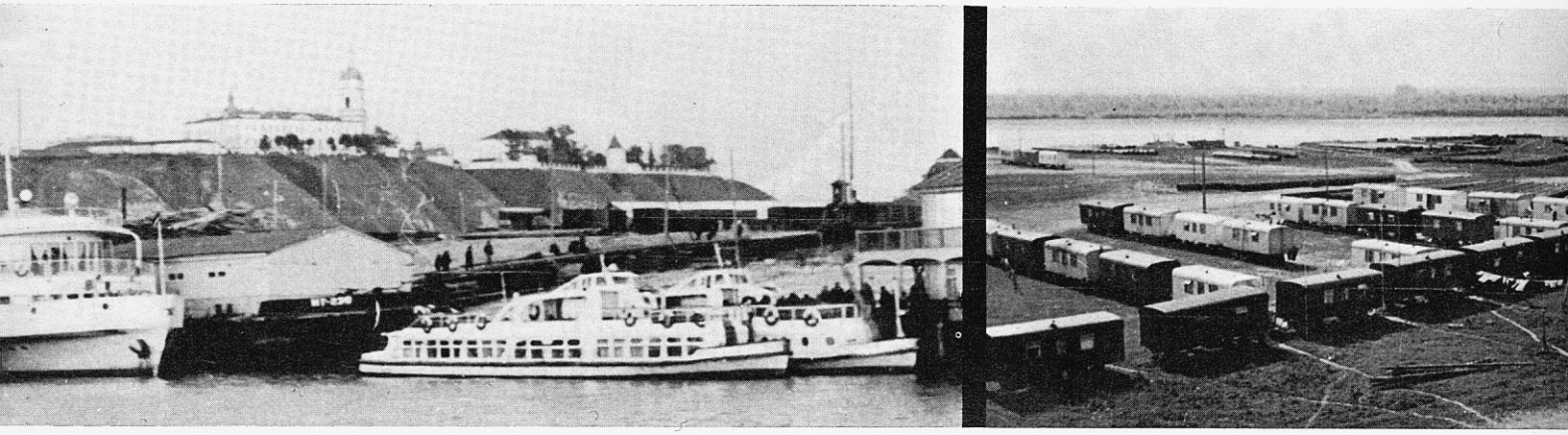

↑ **Moderneja kantosiipialuksia ja taustalla muinainen kreml.**

↗ **Ust-Balykin — Omskin öljyjohdon rakentajien eräs leiri.**

← **Omskin öljynjalostamoa.**

Tsaarin hallituksen vainoa paeten Lenin joutui vuoteen 1917 saakka asumaan useissa eri maissa. Venäjän ensimmäisen vallankumouksen alkaessa vuonna 1905 Lenin oli Sveitsissä. Hän seurasi valppaasti kotimaan tapahtumia ja kaikkine ajatuksineen ja ideoineen luonnollisesti kaipasi päästä Venäjälle.

Vuoden 1905 lokakuun alussa Lenin sai Geneveen Pietarista kirjeen ja kehotuksen matkustaa Suomeen, missä hänelle aiottiin järjestää tapaaminen keskuskomitean kanssa vallankumouksen ratkaistavaksi kypsyneiden asioiden käsittelyä varten. "Herman ottaa kaiken suorittaakseen omalla vastuullaan," kirjeessä sanottiin. "Freyn on vain lähdettävä ja jälkensä mahdollisimman tarkoin peittäen saavuttava Tukholmaan, missä osoite... Tunnussana: Viktor Petrovitshin luota... Suomessa olosuhteet ovat erittäin sopivat ja suotuisat." Frey tarkoitti Leniniä, Tukholman osoite oli salakirjoituksella.

Mutta tapahtumien kehitys vaati Leniniä saapumaan Venäjälle. Niin pian kuin Venäjän vallankumouksellisen työväenluokan onnistui lokakuun lakon avulla saada itsevaltiaalta irti edes muutamia, tosin vain väliaikaisia demokraattisia oikeuksia, Lenin hankkiutui heti matkalle. Lokakuun 26. päivänä hän lähetti Pietariin kirjeen, jossa hän selvitti yksityiskohtaisesti paluumatkaansa. Matka päätettiin tehdä Ruotsin ja Suomen kautta, niin kuin toverit ehdottivat.

V. Smirnov

LENIN JA SUOMI: ENSIMMÄINEN KÄYNTI

Lenin oli ollut vuodesta 1887 poliisivalvonnan alainen. Kesäkuussa vuonna 1901 poliisihallitus lähetti kaikkialle määräyksen, että Lenin on vangittava, jos hän ilmestyy Venäjälle. Siitä huolimatta että lokakuun manifestin jälkeen tämä määräys monien muiden ohella peruutettiin, Leninin oli vaarallista palata Venäjälle julkisesti omalla nimellään. Siksi tietyn henkilön piti saapua Tukholmaan tuomaan vieraalle nimelle kirjoitetut henkilöllisyystodistukset Leniniä varten. Niiden turvin Leninin piti ylittää raja ja asettua Pietariin asumaan. Mutta tuo henkilö viipyi jostain syystä ja Lenin joutui häntä odotellessaan asumaan Tukholmassa muutamia päiviä. Kuten aina, niin nuokin päivät Lenin käytti työskentelyyn. Siellä hän kirjoitti mm. artikkelin "Tehtävämme ja työläisten edustajien Neuvostot", jossa hän asetti tehtäväksi järjestää yhteiset työläis- ja sotilasedustajien neuvostot ja koota kansa Neuvostojen — poliittisesti johtavan vallankumouskeskuksen — ympärille.

Venäläiset vallankumoukselliset N. E. Burenin ja V. M. Smirnov järjestivät Leninin kauttakulkumatkan Suomessa. Heillä näet oli hyvät yhteydet suomalaisiin sosialidemokraatteihin ja porvarillisiin liberaalipiireihin. N. E. Burenin (1874—1963), muusikko, oli rikkaan kauppiasperheen poika. Venäjän vallankumouksellisen nousun kaudella hän lukuisten sivistyneistöedustajien tapaan liittyi työväenliikkeeseen. Bureninin toiminta bolshevikkipuolueessa oli monipuolista. Nikolai Burenin oli juuri se "Herman" ja "Viktor Petrovitsh", josta puhuttiin edellä mainitussa kirjeessä Leninille. Bureninin tehtävänä oli hankkia puolueelle rahaa, julkaista kirjallisuutta ja kuljettaa sitä ulkomailta Venäjälle. Burenin myös piilotteli lainsuojattomia illegaalisia, hankki aseita Venäjällä ja ulkomailta ja järjesti aseiden kuljetuksia. Burenin konsertoi ahkerasti ja luovutti hankkimansa varat vallankumoukselliseen toimintaan ja poliittiseen pakolaisten avustamiseen.

N. E. Bureninin toiminta liittyi suurelta osalta Suomeen. Vuonna 1903 hän sai tehtäväksi solmia Suomessa ja Suomen kautta muihinkin maihin puolueen tarvitsemia yhteyksiä. Tässä tarkoituksessa hän alkoi opiskella suomea.

Myös V. M. Smirnov (1876—1952) oli hyvin liittynyt Suomeen. Samoin kuin Burenin, niin hänkin oli vallankumousliikkeessä mukana ylioppilasvuosista lähtien. Suoritettuaan vuonna 1903 loppututkinnon Pietarin yliopistossa Smirnov sai ensin nimityksen venäjän kielen lehtorin virkaan Helsingin yliopistoon ja sitten sen venäläisen kirjaston apulaisjohtajan virkaan. Smirnov puhui hyvin suomea ja ruotsia ja pääsi nopeasti yhteyteen suomalaisten sosialidemokraattien ja edistyksellisen sivistyneistön kanssa. Äiti Virginia Karlovna, suomessa syntynyt ruotsalainen, oli suureksi avuksi hänen vallankumoustoiminnassaan. Smirnov oli tiiviisti yhteistyössä myös Helsingin yliopiston venäläisen kirjaston johtajan A. V. Igelströmin kanssa, joka oli myötämielinen venäläisille vallankumouksellisille.

Suhteitaan hyväksikäyttäen Burenin pyysi suomalaisilta ystäviltään "salaista palvelusta": ottaa Tukholmassa vastaan ja saattaa Helsinkiin eräs Venäjän vallankumousliikkeen merkittävä osanottaja (turvallisuuden vuoksi Leninin nimeä ei luonnollisestikaan ilmoitettu kenellekään).

Ja niin maisteri Ola Castren lähti Tukholmaan. Ja marraskuun 5. päivänä myöhään illalla Lenin ja hän saapuivat Helsinkiin Castrenin vanhemman veljen Gunnar Castrenin, Helsingin yliopiston dosentin huoneistoon Vironkatu 7:ssä.

Burenin ja Smirnov tulivat Castrenin asuntoon muutamia minuutteja myöhemmin. Heidän ensimmäinen keskustelunsa Leninin kanssa kesti puolisen tuntia. Monia vuosia myöhemmin julkaistuissa muistelmissa Smirnov kertoi olleensa hermostunut odotellessaan tapaamista Leninin kanssa. Mutta jännittäminen oli turhaa. "Sain välittömästi sellaisen tunteen kuin keskustelisin vanhan tuttavani kanssa. Hän keskusteli kanssamme koruttomasti, toverillisesti, enimmäkseen matkastaan, joka sillä hetkellä kiinnosti meitä erityisesti. Hämmästyin jo silloin hänen hyväntahtoista, luonnollista vaatimattomuuttaan, iloista tarttuvaa naurua ja niin luonteenomaista Iljitshin hymähtävää hymyilyä," Smirnov kirjoitti.

Smirnov halusi tietää, keitä suomalaisia Lenin oli tavannut Tukholmassa. Lenin kertoi olleensa sisällä pankinjohtaja kreivi Mannerheimin luona, joka vuonna 1903 eräiden muiden "vaarallisten" suomalaisten isänmaanystävien tavoin määrättiin poistumaan Suomesta. "Minua kiinnosti, millaisen vaikutuksen tämä Mannerheim teki toveri Leniniin," Smirnov kirjoitti muistelmissaan. — Vladimir Iljitsh vastasi:

"Hän on aivan samanlainen kadetti[1] kuin omammekin".

Mutta oli vaarallista viipyä pitkään Castrenin luona, sillä suomalaiset aktivistit pitivät samassa talossa eräänlaista päämajaa, keskusta, sitä voitiin tarkkailla. Siksi Lenin vietti vain yhden yön Castrenin luona ja seuraavana päivänä siirtyi Smirnovin asuntoon Liisankatu 19:ään. Siitä lähtien Lenin asui seuraavilla käynneillään Helsingissä tavallisesti Smirnovin luona siinä samassa talossa.

Siellä Lenin tapasi marraskuussa 1905 ensimmäisen kerran joukon Suomen sosialidemokraattisen puolueen merkittäviä johtajia. Tampereen työläisten valtuuskunta, joka oli tuonut Helsinkiin "Punaisen manifestin" ja johon kuuluivat Yrjö Mäkelin ja Eetu Salin sekä "Kansan Lehden" toimitussihteeri ja Tampereen lakkotoimikunnan sihteeri Yrjö Sirola, oli juuri silloin Helsingissä. Sirola kertoi muistelmissaan, että he olivat marraskuun 6. päivänä pitämässä kokousta matkustajakodissa Heikinkadulla. Pohdittiin lakon päättymisen jälkeen muodostunutta tilannetta. Kokouksen jälkeen oli tarkoitus matkustaa kotiin. Kokoukseen tuli myös venäläisiä tovereita ja heidän joukossaan myös V. I. Lenin, mikä tuli ilmi myöhemmin.

"Keskustelin hänen kanssaan melko paljon," Sirola muisteli. "Puhuimme lakosta, sosialidemokraattisesta puolueesta ja yleensä Suomen työväenliikkeestä. Keskustelun yksityiskohdat ovat häipyneet muistista, mutta eräs vaikutelma keskustelusta jäi ainaiseksi. Tunsin, että keskustelussa sen miehen

Jatkuu sivulla 9

[1] *"kadetit" — liberaalis-monarkistisen imperialistisen porvariston puolue Venäjällä ennen vallankumousta.*

J. Golovanov

TOHTORI, SAANKO NÄKÖNI TAKAISIN?

Osastossamme hoidetaan etupäässä palovammoja.

— Tulipalojenko aiheuttamia?

— Ei, vaan happojen, lipeän ja sulan metallin aiheuttamia. Nämä ovat vaikeimpia potilaita... Älkää ajatelko että minä sanon näin jossain kehuskelevassa mielessä vain siksi, että johdan tätä osastoa, Legeza sanoi ja hymyili hämillään. Hymy teki hänen pyöreät kasvonsa entistä pyöreämmiksi.

Ovi avautui hiljaa ja valkotakkinen nainen kurkisti huoneeseen sanoen:

— Suokaa anteeksi, Grigori Vasiljevitsh, hän odottaa Teitä pimeässä huoneessa.

— Tulen kohta, Legeza vastasi väsyneesti.

Jonkin aikaa hän istui mietteisiinsä vaipuneena, nousi sitten yhtäkkiä ylös ja astuttuaan tuoliani kohti sanoi aivan erilaisella äänellä kuin tavallisesti lehtimiehille puhutaan, sanoi ääni täynnä alakuloisuutta, jota hän tähän saakka oli peitellyt mutta joka ei ollut häntä jättänyt hänen odottaessaan tätä pimeän huoneen tapaamista:

— Hän varmaan kysyy... sanoi hän aivan kuin minulta tukea halufen.

— Mitä kysyy?

— Mitäkö hän kysyy? Hän kysyy: "Tohtori, saanko näköni takaisin?" Mitä minun pitäisi sanoa hänelle? Mitä minä voisin sanoa hänelle?

— Ehkä hän ei kysykään?

— On hyvin voimakkaita ihmisiä, mutta sellaisia, jotka eivät kysy, ei ole...

Kuljimme pitkää käytävää poikki sidontahuoneen, jossa oli nojatuoleja kuin parturissa, ja astuimme huoneeseen, jossa oli mustat seinät ja mustat verhot ikkunassa. Pienen pöydän ääressä paloi pöytälamppu, vieressä istui mietteissään noin 40-vuotias nainen sirot mustat lasit silmillään. Legeza tervehti ja nainen vastasi kohteliaasti, miltei iloisena, mutta tuon iloisuuden takaa havaitsi kohta kärsimättömän odotuksen ja jännityksen.

— No niin, katsotaanpa, sanoi Legeza ja nainen otti nopeasti lasit silmiltään.

Tiesin, ettei lasien takana ollut silmiä, mutta sittenkin vavahdin. Punaiset paloarvet luomien paikalla, nopeiden, herkkien luomien, jotka niin kiirehtivät kuitenkaan ehtimättä suojata tämän naisen silmiä kun kahdeksan vuotta sitten laboratoriossa roiskahti rikkihappoa hänen kasvoilleen. Kiirehtivät, mutta eivät ehtineet: luomet ja sarveiskalvo tuhoutuivat ja silmät paloivat. Tavallisella puhekielellä sanottuna silmiä ei ollut.

— Ni-in, huono juttu, sanoi Legeza. — Avataan silmäaukko aluksi oikealta puolelta, niin on parempi: jos silmä alkaa avautua ja sulkeutua, poistamme arvet ja yritämme istuttaa sarveiskalvon..

— Grigori Vasiljevitsh, tuleeko minusta sitten näkevä? kysyi hän yhtäkkiä. Sormet tempoivat nenäliinaa hänen työntyessään etunojaan. — Grigori Vasiljevitsh, tahtoisin nähdä lapseni... He ovat jo isoja...

Legeza vaikeni pitkään, sanoi sitten:

— Teillä on raskaat silmät, Tehän tiedätte. Teillä on hyvin, hyvin raskaat silmät... Vielä on vaikea sanoa...

Astelin instituutin puistossa merelle päin. Päivä oli aurinkoinen, kuuma, kukkasia, lintujen liverrystä. Katselin ja tuumailin: kuinka paljon inhimillistä murhetta onkaan kerääntynyt tähän taloon! Sitä saapuu kaikkialta maastamme, kaikista maista tänne Odessaan, kuuluisaan silmäsairauksien ja kudosterapian laitokseen Filatovin instituuttiin. Pian tulee kuluneeksi kymmenen vuotta sen perustajan akateemikko Filatovin kuolemasta, mutta maine elää: tänä vuosikymmenenä instituutin sairaalassa ja ambulatoriossa on saanut avun toista miljoonaa potilasta. Maine on kiirinyt kauaksi: yksistään kolmen viime vuoden aikana 38 maan lääkäreitä on käynyt täällä lääketieteellisen maailman "silmä-Mekassa" neuvoa ja viisautta hakemassa. Vielä useammin he lähettävät potilaitaan. Kuluneen vuoden potilaskortistosta voi löytää 44 valtion nimet. Entä kirjeitä! Pitkiä, kokonaisia sairaskertomuksia, ja lyhyitä — "pyydämme ilmoittamaan"... Jos ylilääkäri Jevdokija Antonovna Budilova harrastaisi filateliaa, hänen albumissaan olisi jo 102 maan postimerkkejä. Mutta Jevdokija Antonovnalla ovat muut harrastukset. Hän kertoi minulle silmävammoista ja kudosleikkauksista, sarveiskalvon istutuksista ja kamppailusta kaihia vastaan, biogeenistimulaattoreista ja uudesta laserlaitteesta, joka hitsaa kiinni irronneen verkkokalvon.

— Laser — sehän on muotia. Tekin kai aiotte kirjoittaa laserista? kysäisi ylilääkäri.

Myönsin laserin kiinnostavan minua.

— Kaikki kirjoittavat laserista. Tehokas laite. Mutta kirjoittakaapa ihmisestä...

Näin sitten tutustuin Legezaan.

Ukrainalaisessa kylässä varttunut Grisha Legeza haaveili nuorukaisena upseerin urasta ja kannuksista, ja uskoi haaveen toteutuvan, jos haluaa. Hän meni Kievin tykistöopistoon ja opiskeli innolla, ja jos jotain epämieluista hänen kohdalleen sattuikin niin yksinomaan kärsimättömyyden takia ja nopeudesta kaikissa toimissaan. Vuonna 1940 kaikki täyttyi: hänestä tuli luutnantti, hän sai kannukset — tykkipatteri oli hevosvetoinen ja talonpoikaista sukujuurta olevana hän piti hevosista.

Kesäkuussa 1941 heidän divisioonansa sai käskyn siirtyä Zhitomirin alueelta Lvovin ampumaharjoituskentälle. Kaikki otettiin mukaan, vieläpä puiset harjoitusammukset. He kulkivat pitkänä jonona maantietä verkkaisesti, jopa hilpeällä mielellä. Oli erinomainen sää ja ympärillä kauniit maisemat. Valkoinen Islam-ratsu nuoren luutnantin satulan alla alkoi toisinaan tepastella kyllästyneenä tähän verkkaisuuteen. Yhtäkkiä pilven takaa niittyjen ylle ilmestyi lentokoneita, hyvin monta — kolmena ketjuna kolme lentuetta kussakin, joitakin käsittämättömiä lentokoneita, ja joku huusi niiden olevan meidän omia kokeilukoneitamme. Mutta yksi lentue noita "koekoneita" erottui muista, muutti lentojärjestystään ja kiertäen kolonnan peräpuoleen alkoi pommittaa. Lentäjät tekivät sen taitavasti, kiirehtimättä, tunnollisesti. Maakasat lentelivät vonkuen ylös, riehaantuneiden hevosten korskunta vaiensi ihmisten huudot; se tuntui kestäneen vuosia, mutta kellot osoittivat vain kymmentä minuuttia. Sen jälkeen sidottiin haavoittuneet ja haudattiin kuolleet. Kun Legeza meni katsomaan kuormastoaan hän näki yhdessä kuormassa puisia harjoitusammuksia ja käski heittämään ne pois...

Grigori Vasiljevitsh kertoi minulle paljon sodasta, näytti valokuvia ja rintamatovereitten kirjeitä. Hän perääntyi mutta ei luopunut tykeistään. Alussa kyläkin hän juoksi pakoon panssarivaunuja, mutta sitten oppi tuhoamaan niitä. Itse hän sanoi "vahingossa" ampuneensa alas Heinkel-111 koneen, mistä hän sai kunniamerkin.

Hän taisteli Mtsenskin, Voronezhin, Harkovin, Dorogobuzhen ja Orshan luona. Patteriensa tulella hän suojasi kenraali Svabodan tshekkijoukkoja ja puolalaisten divisioonia. Kohtalonomaisella täsmällisyydellä hän haavoittui ensi kerran elokuun 8. päivänä 1941, ja toisen kerran elokuun 8. päivänä 1942. Elokuun 8. päivänä 1943 hän sanoi kenraalille, ettei hän lähde tähystyspaikalle ja selitti syyn haluttomuuteensa. Kenraali nauroi ja sanoi: "Mennään yhdessä". Tuo kenraali vastusti taikauskoa. Kun he istuivat tähystyspaikassa ilmestyi kolme pommikonetta ja yksi niistä osui pudottamaan pommin suoraan tähystyspaikkaan. Se oli iso 500-kiloinen pommi. Se ei kuitenkaan räjähtänyt. Kolmannen kerran Legeza haavoittui maaliskuussa 1944. Hän oli johtamassa nuoria, kokemattomia uzbekkisotilaita, jotka kaiketi olivat joutuneet taisteluun suoraan kuljetuskolonnasta, miinakentän läpi pois tulesta kun miinan sirpale murskasi hänen nilkkanivelensä. Se oli tykistödivisioonan tiedustelupäällikön majuri Legezan viimeinen taistelu. Selustan uuteen, rauhalliseen, outoon ympäristöön sidonta-asemalle vietiin, ei enää nil-

Jatkuu sivulla 26

HISTORIAN SIVUJA: VIIDES OSA

LOKAKUUN AATTO

Niin kauan kuin väliaikaisen hallituksen avoin sota kansaa vastaan ei alkanut, niin kauan kuin se Petrogradin neuvoston kanssa tehdyn sopimuksen ansiosta pysyi vielä vallassa bolshevikit kehottivat taistelemaan kaiken vallan siirtämiseksi neuvostoille rauhallista tietä. He uskoivat eserrien ja menshevikkien seuraavissa neuvostojen vaaleissa menettävän enemmistön.

Väliaikaisen hallituksen olemus kuitenkin teki tyhjäksi tapahtumain sellaisen kehityksen. Vieläpä alkukuukausina vallankumouksellisen puolustustahdon valtaan joutuneet työläiset ja sotilaat olivat sitä mieltä, että väliaikaisen hallituksen tulee pyrkiä rauhaan. Marinskin palatsin edustalle saapui noin 100 000 mielenosoittajaa. He kantoivat tunnuslauseita: "Alas sota!", "Alas Miljukov!", "Kaikki valta neuvostoille!" Tällaisen painostuksen takia oli pakko erottaa hallituksesta ulkoministeri Miljukov ja sotaministeri Gutshkov. Tilanteen "pelastajaksi" tarjoutui eserräläinen Kerenski. Se ei kuitenkaan muuttanut hallituksen politiikan olemusta.

Työläiskaupunginosissa lakkoilu lisääntyi. Bolshevikkien rivit kasvoivat suuresti tuohon aikaan. Leninin kannattajat saivat enemmistön kaupunkien ja maaseudun paikallisissa neuvostoissa. Sadoissa talonpoikaisliikehtimisissä eri paikkakunnilla ja talonpoikien yleisvenäläisessä edustajakokouksessa vaadittiin maakysymyksen ratkaisemista. Talonpojat lukivat tarkkaan "Soldatskaja pravdassa" olleen Leninin kirjoituksen vallan neuvostoille siirtämisen välttämättömyydestä. Kaikki se sai vastakaikua myös armeijassa.

Tapahtumat kehittyivät "Kaikki valta neuvostoille!" tunnuslauseen toteuttamisen suuntaan. Eserrien ja menshevikkien liittoutuman johtajat eristäytyivät kansasta yhä enemmän; neuvottomiksi joutuneina he eivät nähneet ulospääsyä ja jankuttivat itsepintaisesti, ettei Venäjällä ole sellaista puoluetta, joka silloisessa rappiotilassa rohkenisi ottaa vallan käsiinsä.

"On sellainen puolue!" ilmoitti Lenin 1917 kesäkuussa pidetyssä neuvostojen I:ssä edustajakokouksessa tarkoittaen bolshevikkien puoluetta.

Kesäkuussa väliaikainen hallitus aloitti seikkailunomaisesti hyökkäyksen rintamilla, mutta se ei pystynyt johdattamaan kansan huomiota pois vallankumouksesta, kuten hallitus halusi. Sotilaat kieltäytyivät lähtemästä hyökkäykseen. Venäjän armeija kärsi musertavan tappion menettäen 60 000 miestä. Se synnytti uuden tyytymättömyyden aallon selustassa. Heinäkuun alussa alkoivat suuret spontaaniset mielenosoitukset pääkaupungissa. I:n konekiväärirykmentin sotilaat kutsuivat Petrogradin työläisiä ja sotilaita aseelliseen mielenosoitukseen vaatimuksenaan hallituksen kaataminen. Bolshevikit vastustivat tätä esiintymistä pitäen sitä ennenaikaisena, sillä provinssi ei vielä ollut valmis päättävästi tukemaan vallankumouksellista Pietaria. Mutta kansanjoukkoja oli mahdotonta pidätellä. Heinäkuun 4. päivänä 500 000 työläistä, sotilasta ja matruusia aloitti mielenosoituksen tunnuksenaan "Kaikki valta neuvostoille!".

Silloin väliaikaisen hallituksen käskystä avattiin konekivärituli mielenosoittajia vastaan. Se tapahtui niillä samoilla pääkaupungin kaduilla joilla tsaarin sotajoukot ampuivat kapinaan noussutta kansaa helmikuun vallankumouksen päivinä . . .

Seuraavana päivänä väliaikainen hallitus aloitti bolshevikkijärjestön murskaamisen. Tuuli lennätteli pitkin katukäytäviä Pravda-lehden puoliksi painettuja lehtiä, jotka oli heitetty ulos hävitetystä kirjapainosta. Väliaikaisen hallituksen poliisit etsivät Leniniä.

Tällä tavoin neljä kuukautta helmikuun vallankeikauksen jälkeen naamio putosi — venäläinen porvaristo näytti todelliset pyövelinkasvonsa. Kaksoisvalta ratkesi sen voitoksi.

Vallankumouksen rauhallisen kehityksen kausi oli päättynyt. Heinäkuiset ampumiset Pietarissa vavahduttivat koko maata. Työläisten ja sotilaiden joukkoesiintymisiä oli 40 kaupungissa ja ne ulottuivat rintamallekin. Ei kasakkain nagaikat enempää kuin mielenosoittajien ampuminenkaan pystynyt sammuttamaan kansan vihaa.

Hallituksen käskyjä ei toteltu. Bolshevikkien murskaaminen ei onnistunut. Pietarin työläiset eivät luopuneet aseistaan. Lakkautettujen bolshevististen sanomalehtien tilalle ilmestyi kohta uusia. Vainottuun puolueeseen virtasi entistä enemmän uusia jäseniä: yksistään Pietarissa kolmen viikon aikana heinäkuussa siihen liittyi yli 4 000 työläistä ja sotilasta. Talonpoikien taisteluhalu yhä lisääntyi: heinäkuussa talonpoikaislevottomuuksien lukumäärä oli 1 122 — neljä kertaa suurempi kuin toukokuussa.

Vaikka hallituksen poliisiurkkijat tekivät parhaansa täyttääkseen saamansa tehtävän Leninin löytämiseksi ja tämän tappamiseksi "pakoyrityksen aikana" se ei heiltä onnistunut. Salaisesta piilopaikastaan Lenin oli kiinteässä yhteydessä puolueeseen. Hänen kirjoituksiaan kuljetettiin säännöllisesti Pietariin julkaistaviksi bolshevikkien lehdissä. Varovaisuutta noudattaen taistelutoverit kävivät hänen luonaan saamassa häneltä neuvoja ja ohjeita.

Lenin johti myös puolueen VI:n edustajakokouksen valmisteluja. Tämä edustajakokous pidettiin Pietarissa heinäkuun 26. ja elokuun 3. päivän välisenä aikana 1917. Edustajakokous pidettiin salaisesti: se muutti kolme kertaa kokoontumispaikkaansa. Tilannetta eriteltyään kokousedustajat tulivat siihen tulokseen, että Venäjä on yleiskansallisen kriisin kynnyksellä. Se voidaan ratkaista vain kukistamalla olemassa oleva valtakomento. Neuvostot, joissa enemmistönä olivat eserrät ja menshevikit, muuttuivat väliaikaisen hallituksen tueksi. Siitä syystä edustajakokous Leninin ehdotuksesta väliaikaisesti veti takaisin tunnuksen "Kaikki valta neuvostoille!" ja hyväksyi kansankapinan valmistelulinjan.

Noina päivinä kenraali Kornilov teki yrityksen sotilasdiktatuurin pystyttämisestä Venäjälle. Sitä kannattivat Venäjän teollisuuspääoman suurimmat omistajat ja eräät porvarillisten puolueitten johtajat.

Mutta kun Kornilov kuljetti keräämänsä ratsuväen joukon osastoja kohti Pietaria kaapatakseen vallan, kansa ja ennen muuta Pietarin työläiset nousivat häntä vastaan. 40 000 pietarilaista työläistä liittyi bolshevikkien muodostamaan punaiseen kaartiin. Heihin liittyi pääkaupungin varuskuntien sotilaita ja Itämeren laivaston matruuseja. Koko maa tuki Pietarin työtätekeviä. Yli 200 paikallista neuvostoa ilmoitti olevansa valmis nousemaan viipymättä Kornilovia vastaan.

Aseet eivät tällä kertaa kuitenkaan päässeet puhumaan. Kapinoitsijoiden retki kuivui kokoon jo ennen Pietariin pääsyä. Rautatieläiset eivät päästäneet niiden kuljetusjunia kulkemaan. Bolshevikkiagitaattorien vaikutuksesta Kornilovin sotilaat kieltäytyivät tottelemasta upseeriensa käskyjä.

Epäonnistunut sotilaskapinayritys osoitti kansanjoukoille väliaikaisen hallituksen poliittisen vararikon. Nekin alkoivat havahtua, jotka vielä luottivat Kerenskiin.

Kornilovin tappion jälkeen neuvostot voimistuivat uudelleen. Ja vaikka menshevikit ja eserrät edelleen olivat niissä enemmistönä kävi uudelleen mahdolliseksi vallan ottaminen rauhallista tietä. Bolshevikit kehottivat käyttämään tätä mahdollisuutta. Neuvostojen johtohenkilöt eivät kuitenkaan vieläkään ottaneet varteen järkipuhetta. He antoivat tukensa väliaikaisen hallituksen häthätää muodostamalle viisimiehiselle direktoriolle, jonka johdossa oli yhä samainen Kerenski.

Tällä välin kriisi maassa paheni. Se ulottui kaikille elämän aloille. Talouselämä oli täysin lamassa. Teollisuustuotanto aleni. Elintarvikkeiden hinnat olivat kohonneet 1 000 %:lla ennen sotaa olleeseen aikaan verrattuna. Nälkä levisi laajemmalle. Pietarissa oli lokakuussa viljaa vain viikoksi ja sekin edellytyksellä, että leipäannos henkilöä kohti oli 200 grammaa päivässä. Miljonääri Pavel Rjabushinski sanoi, että "nälän luisen kouran on tarluttava vallankumousta kurkusta ja kuristettava se". Tilanherrat piilottelivat viljaansa, tehtailijat sulkivat tehtaitaan heittäen tuhansittain työläisiä kadulle.

Kansan kärsivällisyys alkoi olla lopussa. Yhtäkään niistä kysymyksistä, jotka kansanjoukkoja askarruttivat, ei ollut ratkaistu. Työläisten toimeentulo oli kurja. Talonpojat eivät havainneet merkkiäkään maakysymyksen ratkaisemisesta heidän edukseen. Sotilaat lojuivat edelleen taisteluhaudoissa.

Lakkoja puhkesi toinen toisensa perään — Bakussa Kaukasiassa ja Donbassilla Ukrainassa, Moskovan teollisuusalueella ja Uralilla; talonpojat ryhtyivät omatoimisesti ottamaan haltuunsa tilanherrojen maita. Sotilaat lakkasivat tottelemasta käskyjä.

Vain päättävät ja syvällekäyvät toimenpiteet saattoivat pelastaa maan. Bolshevikit esittivät suurteollisuuden ja pankkien kansallistamista, työläiskontrollin voimaansaattamista tuotannossa ja jakelussa, maan luovuttamista talonpojille. Mutta se ei sopinut yhteen tehtailijain, pankkiirien ja tilanherrojen etujen kanssa eikä väliaikainen hallitus halunnut riitaantua näiden kanssa. Kansanjoukkojen rauhoittamiseksi ryhdyttiin hallituksen uudelleenjärjestelyihin. Niistä 197 päivästä, jotka se oli vallassa, kului 57 päivää hallituspuliin.

Ainoana ulospääsynä tilanteesta oli kansalle vihamielisen, mihinkään kykenemättömän väliaikaisen hallituksen kukistaminen.

Bolshevikit esittivät uudelleen tunnuksensa "Kaikki valta neuvostoille!" Neuvostojen jäsenistä oli kansanjoukkojen luottamuksen saaneita bolshevikkeja nyt verrattomasti enemmän kuin ennen heinäkuuta. Elokuun 31. päivänä Pietarin neuvosto hyväksyi bolshevikkien päätöslauselman, jossa vaadittiin vallan siirtämistä proletariaatille ja maalaisköyhälistölle; syyskuun 5. päivänä sen hyväksyi myös Moskovan neuvosto ja syyskuun 8. päivänä Kievin neuvosto. Yksistään syyskuun 1. päivän kuluessa 126 paikallista neuvostoa vaati kaiken vallan ottamista kansalle.

Bolshevikkipuolueen keskuskomitea kokoontui Pietariin lokakuun 10. päivänä. Ensimmäistä kertaa heinäkuun tapahtumien jälkeen kokouksessa oli mukana Lenin, joka muutamaa päivää aikaisemmin oli salaa, veturinlämmittäjäksi naamioituneena palannut takaisin pääkaupunkiin. Hän luonnehti maassa muodostuneen tilanteen täysin suotuisaksi onnistuvalle sosialistiselle vallankumoukselle ja ehdotti, että viipymättä aloitetaan käytännölliset valmistelut sitä varten.

Muutaman päivän kuluttua bolshevikkien keskuskomitea kokoontui uudelleen ja nyt oli mukana myös Pietarin neuvoston, ammattiliittojen ja varuskuntien edustajat. Kaikki he vakuuttivat työläisten ja sotilaiden olevan valmiit aloittamaan vallankumousnousun. Tähän kokoukseen osallistuneista 19 äänesti kapinan puolesta, vain kaksi vastusti ja neljä pidättäytyi äänestyksestä. Näin ollen päätös kapinasta oli tehty.

Pietarin neuvosto muodosti kapinan esikunnan — sotilasvallankumouskomitean. Siihen tuli sekä bolshevikkeja että vasemmistoeserräläisiä sekä ammattiliittojen, varuskunnan, laivaston ja rautateiden edustajia.

Neuvostojen II. yleisvenäläinen edustajakokous oli kutsuttu koolle lokakuun 25. päiväksi. Kapina oli määrätty alkavaksi juuri tuon päivän aattona. Nyt olivat tunnit ratkaisevia.

Jatkuu

Vasemmassa ja keskimmäisessä kuvassa mielenosoitus Pietarissa 18. 6. 1917 bolshevikkien tunnusten merkeissä.

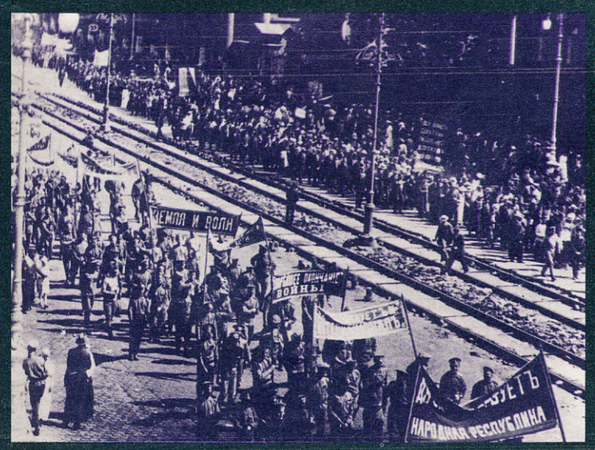

Äärimmäisenä oikealla: väliaikaisen hallituksen joukot tulittavat väkijoukkoa Nevski prospektilla Pietarissa 4. 7. 1917.

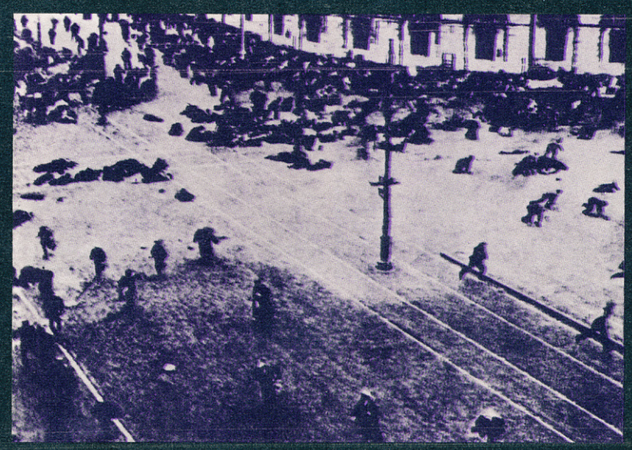

TALOUS-KYBERNETIIKKA

Talouskybernetiikka eli tietokoneiden käyttö talouden alalla on astumassa johtavalle sijalle tieteen piirissä. Batumissa Kaukasiassa on pidetty ensimmäinen yleisliittolainen talouskybernetiikan konferenssi. Kaikkein ajankohtaisimpia kysymyksiä valotettiin 300 tiedemiehen kokoukseen tuomissa 100:ssa eri esitelmässä.

Organisointijärjestelmä, jonka pohjalla Neuvostoliitto elää ja kehittyy, on osoittanut elinkelpoisuutensa ja voimansa niin vaikeina sodan vuosina kuin rauhankin aikana. Tavanomainen hallintotekniikka ja sen "teknologia" eivät olisi kuitenkaan pystyneet kovinkaan pitkälle moitteettomasti ja täsmällisesti selviytymään voimaperäisesti kasvavasta teollisuudesta, maataloudesta, liikenteestä ja koko taloudesta. Missä muualla maailmassa on yhtiö, joka sulattaa vuodessa 100 miljoonaa tonnia terästä, tai yhtymä, joka tuottaa yli 400 miljardia kilowattituntia sähkövoimaa? Niitä ei ole missään muussa maassa kuin Neuvostoliitossa. Olen maininnut vain kaksi neuvostotalouden alaa, jotka kuuluvat yhtenäisen keskitetyn hallintojärjestelmän piiriin. Tällöin on välttämätöntä tarkasti suunnitella teräksen sulatus kävelevien kaivinkoneiden, partakoneenterien, tuhansien kiskokilometrien, miljardien säilyketölkkien, valtamerialusten, lasten polkupyörien, patojen runkorakenteiden, pilvenpiirtäjien ja taloussankojen tuotantoa silmällä pitäen.

Nopeasti toimivalla elektronitekniikalla varustettua talouskybernetiikkaa sovelletaan menestyksellä kehiteltäessä Neuvostoliiton talouden viisivuotissuunnitelman yksityiskohtia. Se on mitä valtavin yhteistehtävä, joka koostuu monilukuisista tarkkaa ja sopusointuista keskinäistä yhteyttä vaativista elementeistä.

TOHTORI SAANKO NÄKÖNI TAKAISIN?

Jatkoa sivulta 23

kasta ketteräliikkeinen poika, vaan taitava, raskaan sodan koko taidon oppinut soturi, joka hämmästeli omien kannustensa kilinää.

Pitkät ajat hän virui Smolenskin, Moskovan ja Ufan sotilassairaaloissa ja hänen mäntypuiset kainalosauvansa muuttuivat tummiksi ja kiiltäviksi kuin ulkomainen jalopuu. Hän päätti ryhtyä lääkäriksi vasten tahtoaan: mitään erityistä innostusta hänellä ei ollut tähän ammattiin. Hän vain ajatteli ettei hän vammansa takia voi ryhtyä rakentajaksi tai insinööriksi; hän kuvitteli silloin ettei lääkäri tarvitse fyysistä voimaa ja terveyttä. (Edelle kiiruhtaen sanon, että vamma oli hyvin paha. Vielä viime vuonnakin hän oli sen takia sairaalassa. Mitä tulee fyysiseen kestävyyteen, niin Legeza seisoo kipeällä jalallaan kahdeksan tuntia suorittaen neljä perättäistä leikkausta. Joskus sattuu etteivät avustajatkaan kestä mukana.)

Legeza kävi Odessan lääketieteellisen korkeakoulun ja jatkoi Filatovin instituutissa. Hänen ohjaajanaan oli Nadezhda Aleksandrovna Putshkovskaja, instituutin nykyinen johtaja, lääketieteellisen akatemian kirjeenvaihtajajäsen, Sosialistisen Työn Sankari, maailmanmaineen saanut oftalmologi. Pilatov itse ehdotti Legezalle väitöskirjan aiheeksi palaneiden silmien hoito.

En sanoisi Legezaa onnekkaaksi ihmiseksi. Koskaan häntä ei ole erityisemmin onnestanut, ellei nyt oteta huomioon sitä pommia elokuun 8. päivänä 1943. Hän kuuluu sisukkaisiin voittajiin, joiden menestys on raskaan työn tulos. Lääketieteelliseen kouluun hän tuli kainalosauvoineen vanhassa savun mustaamassa mantelissa lainkaan muistuttamatta Islam-ratsun selässä istunutta luutnanttia. Vuonna 1945 hänellä oli samanlainen käsitys lääketieteestä kuin luutnantilla 1940 sodasta. Hän ryhtyi uudelleen tekemään elämäkertaansa: opiskelemaan, leikkaamaan, valmistamaan väitöskirjaansa. Hän teki nimenomaan elämäkertaansa, ei karriääriä, sillä hän huolehti elämänsä sisällöstä, työnsä tarkoituksesta eikä sen ohimenevistä ulkonaisista ilmauksista. Nyt hän on vanhempi tieteellinen työntekijä, osaston johtaja, monien tieteellisten töiden kirjoittaja; hänellä on jo valmiina tohtorinväitöskirjakin ja hän on Filatov-instituutin parhaita asiantuntijoita. Se taasen tarkoittaa, että maailmanluokkaa oleva spesialisti.

Tänään leikataan ensimmäisenä Sasha B. Kuibyshevista. Helmikuussa 1964 hänen oikeaan silmäänsä roiskahti sulaa alumiinia. Silmä aivan kuin hitsautui kiinni. Viime vuonna hänelle tehtiin leikkaus. Siitä ei ollut suurta apua, mutta silmä erottaa valon. Tänään on toinen leikkaus, mutta ei viimeinen. Silmärako avataan, kaikki haavat leikataan, kaikki kiinnikasvettumat, jotka ovat kiinnittäneet silmän luomeen. Mutta jos ne irrottamisen jälkeen jätetään silleen, ne kasvavat kiinni uudelleen — silmä ja luomi — entistä lujemmin. Tänään Sashalta otetaan suusta, huulista limakalvon paloja ja kiinnitetään silmään ja luomen sisäpuolelle. Tuon istutetun limakalvon on annettava vapaus silmälle — toistaiseksi vielä sokealle. Muutaman kuukauden kuluttua tulee kolmas leikkaus, punainen palanut sarveiskalvo läpäistään kerroksittain, kunnes päästään käsiksi alimmaisiin läpinäkyviin kerroksiin ja istutetaan uusi, kuolleen silmästä otettu sarveiskalvo. Ehkäpä leikkauksia tarvitaan vielä useampiakin.

— Grigori Vasiljevitsh, sanokaa aivan suoraan: onko totta, että Putshkovskaja, Te, ja ylipäätään koko instituuttinne parannatte palaneita silmiä paremmin kuin maailman muissa sairaaloissa!

— Varmaankin . . .

— Miksi! Olemmeko muita viisaampia! Niin kuin satiirikko Raikin sanoo: "Meidän halvauksemmekin on kaikkein edistyksellisin . . ."

Hän hymähti.

— Ei, emme ole kaikkia viisaampia. Koulu merkitsee tietenkin paljon. Mutta vielä färkeämpää on sosiaalinen tekijä. Keitä potilaamme ovat! Pääasiassa onnettomuuden uhreja — työläisiä, laborantteja. Lyhyesti sanoen työn ihmisiä. Asia ei juuri milloinkaan pääty yhteen leikkaukseen. Tarvitaan useita. Ihmisiä hoidetaan vuosikausia, he ovat instituutissamme kuukausia. Ei vain leikkaus ole vaikea, myös potilaiden hoito on vaikeaa. Joillekin suoritetaan kahdeksankin sidontaa päivässä. Annetaan harvinaisia, kalliita lääkkeitä. Jos niistä kaikista joutuisi maksamaan, olisi kysymys valtavista summista. Ulkomailla on paljon rikkaita ihmisiä, mutta eivät he tavallisesti käsittele sulaa metallia tai sekoittele happoja.

Keskustelimme leikkaussalin eteisessä. Sasha makasi jo leikkauspöydällä paikallispuudutuksen alaisena. Legezalla olivat jo tavanomaiset steriloidut kirurgin varusteet. Vain binokulaarinen luppi hänen päässään teki hänestä hitsaajaa muistuttavan. Hän astui leikkauspöydän luo ja aloitti.

Olen seurannut monia leikkauksia. Kerran seurasin kun professori Meshalkin leikkasi potilaan miltei kahtia — vain selkäranka jäi. Tottumattomalle ihmiselle tulee huono olo. Silmäleikkaus on vielä pahempaa. En osaa oikein selittää, ehkäpä se on subjektiivista. Ehkä se johtuu siitä, että yleensä kaikki metalliesineet, eritoten terävät, silmän edessä aina herättävät pelkoa: onhan silmä suojaton ja haavoittuva, ja tämä sokea, punertava, kammottava, joka ei näytä edes silmältä, vaan lihamöykyltä on kaksin verroin arempi.

Legeza tekee työtään, Sashan kädet lepäävät pöydällä. Huomaan hopeasormuksen hänen sormessaan. "Kun silmäsi parannetaan, menet naimisiin ja vaihdat sen kultaiseen," mietin jostain syystä. Pientä sapelia muistuttavalla instrumentillaan Legeza avaa umpeenkasvautuman. Verta. Punainen pisara valuu poskelle kuin kyynel. Verikyyneleitä. Huulien limakalvoa leikataan irti. Ohut märkää paperia muistuttava kalvo. Miten ihmeessä se voidaan ommella kiinni! Kaiken lisäksi silmään! Ommellaan. Sanova sarveiskalvon siirroissa käytettävän ommellangan olevan hiiren häntäkarvoja. Kaiken aikaa päähän pälkähtää kaikenlaista hassua. Lanka kiristetään lujasti, voimalla. Sivusta katsottuna ne näyttävät kummallisilta silmäripsiltä. Vieressä lastenosaston lääkäri leikkaa lasta. Sairaanhoitajatar pitelee nelivuotiasta poikaa, joka huutaa: "Mummo, ota minut! Älkää pistäkö ruiskulla . . ." Hänen silmäänsä ommellaan.

Monet potilaista eivät näe lääkäriäkään, kuulevat vain askeleet, äänen. Toisinaan lääkärin kasvojen näkeminen on ensimmäinen havainto palautuneesta maailmasta.

— Tiedättekö, kun irrottaa sarveiskalvon kerroksen ja potilas huudahtaa: "Tohtori, näen kädet, instrumentit välkehtivät!" Se tulee silloin sydämen pohjasta . . . — sanoo Legeza vienosti hymyillen.

— Pidättekö kovin työstänne!

— Kovasti . . .

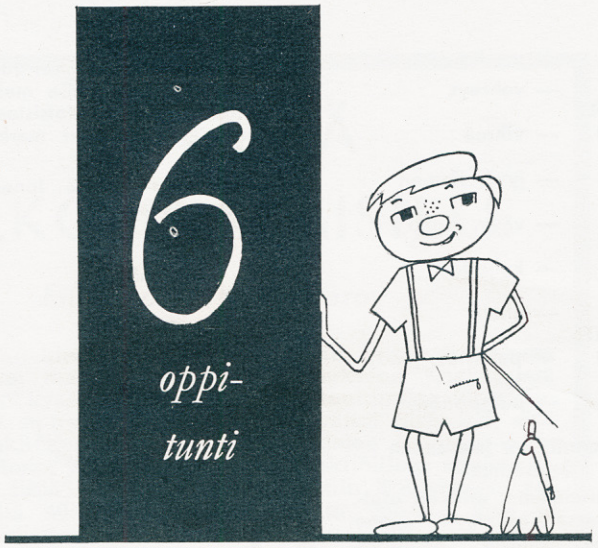

Kuudes oppitunti

Tämänkertaisen oppitunnin käytämme tutustumalla vielä eräisiin venäjän konsonantteihin.

Konsonantti C, c

C,c-kirjaimella merkitään äännettä, joka tietyssä määrin muistuttaa suomen "s":ää. Ääntämismerkinnöissä tulemme merkitsemään tätä äännettä suomen s:llä, mutta tämä merkitsemistapa on kuitenkin samalla tavoin ehdollinen kuin aikaisemmin käyttämämme venäjän Л-kirjaimen merkintä suomen l:llä. Kysymys on siitä, että venäjän C:n ja suomen s:n ääntämisessä on olennaisia eroavuuksia.

Vielä eräs huomautus: älkää lukiessanne ja kirjoittaessanne sotkeko venäjän C-ää latinalaiseen c-kirjaimeen. Vaikka ne kirjoitetaan aivan samalla tavoin, ne merkitsevät kuitenkin täysin erilaisia ääntеitä.

Katsokaapa piirrosta 1., joka osoittaa puhe-elinten asennon venäjänkielen C-konsonanttia äännettäessä.

Kuten havaitsette, kielen selän etuosan reunat kohoavat kohti ylähampaita ja hammasvallia siten, että reunat puristuvat hampaita vasten ja kielen keskelle jää kapea uoma, jota pitkin ilmavirta kulkee. C-äänne (samoin kuin myös suomen s-äänne) muodostetaan äänijänteiden tulematta mukaan, ne ovat siis soinnittomia konsonantteja. C:lle tyypillinen häly syntyy pääasiassa ilmavirran murtuessa etumaisia alahampaita vasten.

Jotta olisi helpompi käsittää ja voitaisiin täsmällisemmin ääntää venäjän C, vertaamme sen ääntämistä suomen s-kirjaimen ääntämiseen, siis puhe-elinten asentoja toisiinsa. Tarkastakaapa piirrosta N:o 2 ja verratkaa sitä piirrokseen N:o 1.

Kuten palatogrammien perusteella havaitsette, suomen s:ää äännettäessä kielen selän etuosa (piirros 2. oik.) on suunnattu kohti hammasvalleja, kun se venäjän C:ää äännettäessä (piirros 1. oik.) on työntynyt enemmän eteenpäin ja ylähampaita kohden. Röntgenogrammien perusteella nähdään, että Venäjän C:ää äännettäessä (piirros 1. vas.) kielen selän etuosa on työntynyt eteenpäin, mutta kielen selkä muuten (sen keski- ja takaosa) laskeutuvat tasaisesti, mutta verraten jyrkästi alaspäin. Suomen s:ää äännettäessä (piirros 2. vas.) myös kielen selän keski- ja takaosa kohoavat kohti kitalakea eikä kieli ole siinä määrin kuin venäjässä työntynyt eteenpäin, mutta sen sijaan merkittävästi kohonnut kohti kitalakea. Kurkun päästä alkaen muodostuu kohti suuontelon etuosaa miltei tasainen asteettain kapeneva väylä. Tästä syystä suomen s:ää äännettäessä ilmavirran kulkiessa tämän ontelon, kielen etuosan reunojen ja hammasvallin (mutta ei ylähampaiden kuten venäjässä) muodostaman raon lävitse syntyy tyypillinen suomalainen suhiseva s. Tosin sanoen suomen s on ikäänkuin hieman suhahtava ja venäjän C taas "terävämpi".

Nyt, kun asia on teille enemmän tai vähemmän selvä koetamme omaksua venäjän C-äänteen käytännössä. Ääntäkää suomen s ja sitten siitä kielen asennosta työnnätte sen etuosaa eteenpäin siten, että sen reunat sivuilla painautuvat ylähampaita ja keskellä jää ura. Samalla teidän on muistettava laskea kielen selän etu- ja takaosaa jyrkemmin alas. Luontuuko?

Yrittäkää nyt ääntää useita kertoja sekä suomen s että venäjän terävä C ja käytännössä havaita näiden kahden äänteen välinen eroavuus.

Sitten luette seuraavat sanat, joissa esiintyy venäjän terävä soinniton konsonantti C:

САМ (sam)	— itse
СОК (sok)	— mehu
СОЛЬ (sol^{j})	— suola
СУК (suk)	— oksa
СУП (sup)	— keitto
СЫР (syr)	— juusto
СЫН (syn)	— poika
САЛÁТ (salát)	— salaatti
СÁХАР (sáhar)	— sokeri
САМОВÁР (samavár)	— samovaari
СТАКÁН (stakán)	— juomalasi
СТОЛ (stol)	— pöytä
СТОЛÓВАЯ (stalóvaja)	— ruokala
СТУЛ (stul)	— tuoli
МÁСЛО (másla)	— voi, rasva, öljy
СÓУС (sóus)	— kastike
СОСНÁ (sasná)	— mänty, honka
СОСТÁВ (sastáf)	— koostumus
НАСÓС (nasós)	— pumppu
СЛÓВО (slóva)	— sana
СЛОВÁРЬ (slavár^{j})	— sanakirja

Olemme siis tarkastelleet venäjän soinnittoman C-äänteen kovaa muotoa. Sen ohella — kuten varmasti olette jo arvanneet aikaisemman kokemuksen perusteella — venäjänkielessä on myös tämän konsonantin pehmeä vastine — C' (s^{j}). Katsokaa piirrosta N:o 3.

Kuten havaitsette sen ja kovan C:n (piirros 1.) välinen ero (niin kuin asianlaita on kaikkien muidenkin pehmeiden konsonanttien kohdalla) on siinä, että pehmeäs-

Jatkuu seur. sivulla

Piirros 1. Kova konsonantti C

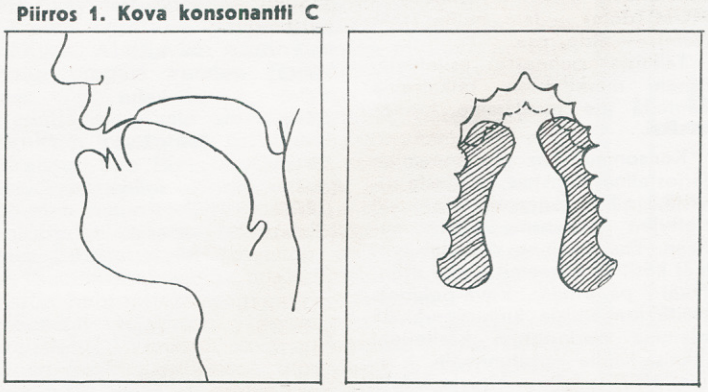

Piirros 2. Suomenkielen konsonantti S

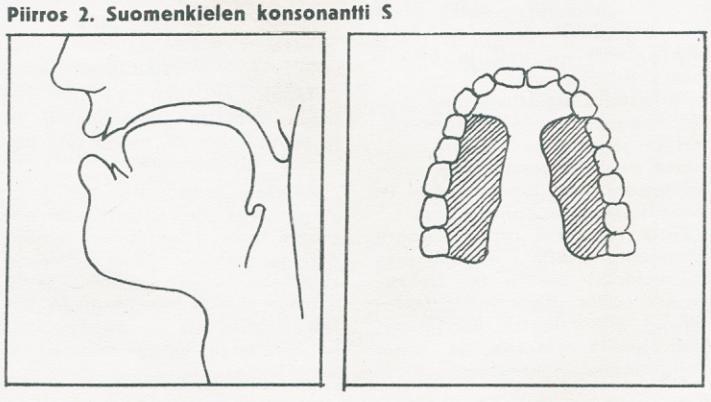

Piirros 3. Pehmeä konsonantti C'

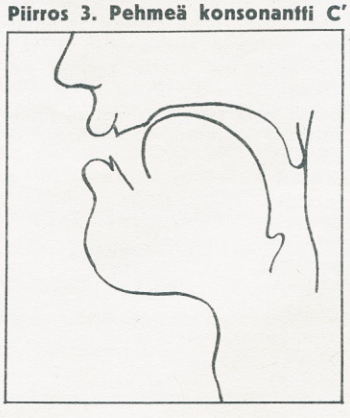

VENÄJÄNKIELEN KOULU

Jatkoa ed. sivulta

sä C:ssä ääntäminen saa И-ääänteeseen vivahtavan lisän, jolloin alue, jolla kielen selän etuosa kohoaa ylöspäin laajenee ulottumaan myös kovan kitalaen etuosaan. Ilmavirran kulkiessa tällä tavoin modostuneen uran kautta syntyy pehmeille konsonanteille ominainen voimakas häly.

Yrittäkää nyt ääntää venäjän kova C, jonka olette juuri oppineet, ja sitten saatuanne puheelimet oikeaan asentoon kohottakaa kielen selän etuosaa vielä hieman enemmän kohti kovan kitalaen etuosaa. Tällöin saatte syntymään pehmeän C' (s^{j})-äänteen. Ääntäkää nyt muutamia kertoja vuorotellen kova ja pehmeä C-äänne: C—C', C—C' ja yrittäkää selvittää itsellenne näiden kahden äänteen välinen laatuero.

Ja nyt yritämme ääntää oikein pehmeän C-äänteen sanoissa. Muistakaa, että tämä konsonantti samoin kuin myös kova C, äännetään ilman äänijänteiden apua, siis soinnittomana:

СИ́ЛА (s^{j}íla) — voima
СИГНА́Л (s^{j}ignal) — signaali
СЕКУ́НДА (s^{j}ekúnda) — sekunti
СИ́НИЙ (s^{j}ín^{j}ij) — sininen
СИ́ЛЬНЫЙ (s^{j}íl^{j}nyj) — voimakas
СЕМЬ (s^{j}em^{j}) — seitsemän
РЫСЬ (rys^{j}) — ilves
СЕЛО́ (s^{j}eló) — (suuri) kylä
СЕНТЯ́БРЬ (s^{j}ent^{j}ábr^{j}) — syyskuu
СИРЕ́НЬ (s^{j}ir^{j}én^{j}) — sireeni
ГУСЬ (gus^{j}) — hanhi
ПИСЬМО́ (p^{j}is^{j}mó) — kirje
СИМФО́НИЯ (s^{j}imfón^{j}ija) — sinfonia
СЮЙТА (s^{j}uita) — sarja (sävellys)
СЮРТУ́К (s^{j}urtúk) — takki (pitkä)
ДЕ́СЯТЬ (d^{j}és^{j}at^{j}) — kymmenen

Venäläisissä aakkosissa C-kirjaimen nimi on **ЭС** (es).

Konsonantti З,з

З,з-kirjaimella merkitään venäjässä saksankielen soinnillisen s-äänteen (kuten sanoissa sagen, sehen, sieben) tyyppistä konsonanttia. Suomen kielessä ei tällaista konsonanttia ole. Sanojen ääntämistä merkittäessä tulen käyttämään tämän konsonantin merkinä z-kirjainta.

Miten se sitten tulee ääntää? Me olemme vastikään tutustuneet kovaan C:ään ja pehmeään C':ään. Näille ääänteille on ominaista niiden soinnittomuus, äänsimmehän me ne ilman äänijänteiden osuutta. Niistä poiketen on konsonantti З,з soinnillinen, sitä äännettäessä siis käytetään myös äänijänteitä. Puheelimet sensijaan pysyvät samassa asennossa kuin C-konsonanttia äännettäessä. C:n tavoin on myös З-ääänteellä kaksi muotoa — kova ja pehmeä (z^{j}). Näin siis C- ja З-äänne muodostavat venäjässä äänneparin, jota erottaa vain toisen soinnittomuus ja toisen soinnillisuus: C—З, ja C'—З'. Venäjän aakkosissa З-kirjaimella on nimi зэ (ze).

Nyt harjoittelemme З-äänteen ääntämistä käytännössä. Ääntäkää ensin kova konsonantti C (ilman äänijänteiden apua) ja käyttäkää sen jälkeen äänijänteitä. Kuuletteko ääänteen? Juuri se on soinnillinen konsonantti З (z). Harjoitelkaa muutaman kerran: C—З, C—З.

Lukekaa sitten seuraavat sanat, joissa on soinnillinen konsonantti З:

ЗАГА́Р (zagár) — päivetys
ЗАБО́Р (zabór) — aita
ЗАМО́К (zamók) — lukko
ЗАВО́ДЫ (zavódy) — tehtaat
ЗНА́МЯ (znám^{j}a) — lippu
ЗДОРО́ВЬЕ (zdaróv^{j}e) — terveys
ГЛАЗА́ (glazá) — silmät
ГРОЗА́ (grazá) — ukonilma
ЗАКА́Т (zakát) — auringonlasku
ИЗБА́ (ízba) — mökki
ЕЗДА́ (jezdá) — ajo, ajelu
ЗО́ЛОТО (zólata) — kulta
ЗУ́БЫ (zúby) — hampaat
ЗАЗУ́БРИНА (zazubrina) — lovi
ЗАЗО́Р (zazór) — välys, väli
ЗАНО́ЗА (sanóza) — tikku
ЗАГЛА́ВИЕ (zaglávije) —otsikko

Nyt siirrymme pehmeään З' (z^{j})-äänteeseen. Ääntäkää ensin pehmeä soinniton C-äänne ja antakaa sitten äänijänteiden toimia. Juuri näin syntyy soinnillinen pehmeä konsonantti З' (z^{j}). ääntäkää nyt useita kertoja peräkkäin: C'—З', C'—З' . . .

Lukekaa seuraavat sanat, joissa esiintyy pehmeä soinnillinen З-äänne:

ЗИМА́ (z^{j}imá) — talvi
ЗИМО́Й (z^{j}imoj) — talvella
РЕЗИ́НА (r^{j}ez^{j}ína) — kumi
ЗЕМЛЯ́ (z^{j}eml^{j}á) — maa
ЗЕНИ́Т (z^{j}en^{j}ít) — taivaanlaki
ЗЕ́ЛЕНЬ (z^{j}él^{j}en^{j}) — vehreys
ЗЕЛЁНЫЙ (z^{j}el^{j}ónyj) — vihreä
ЗЕРНО́ (z^{j}ernó) — jyvä, siemen
ЗЯТЬ (z^{j}at^{j}) — vävy, lanko
ВОЗИ́ТЬ (vaz^{j}ít^{j}) — kuljettaa
ГРОЗИ́ТЬ (graz^{j}ít^{j}) — uhata
МОРО́ЗИТЬ (maróz^{j}it^{j}) — pakastaa, jäädyttää
ЗЯБЛИК (z^{j}ábl^{j}ik) — peipponen

Konsonanttisten foneemien järjestelmä

Kuten tiedämme, erilleen otettu puheessa esiintyvä äänne irroitettuna muista ääänteistä, joiden kanssa sitä puheessa käytetään, ei merkitse mitään. Erilliseen ääänteeseen saattaa liittyä tietty merkitys vain siinä tapauksessa, jossa tämä yksi äänne ilmaisee kokonaisen sanan (esimerkiksi suomen konjunktio "ja" ilmaistaan venäjän kielessä yhdellä ääänteellä **И**) ja merkityksen ratkaisevan sanan osan (esimerkiksi venäjässä on monia etuliitteitä, jotka sisältävät vain yhden ääänteen; verratkaapa: etuliite **У — ja ЛЕТЕ́ТЬ** — lentää ja **УЛЕТЕ́ТЬ** — lentää pois).

Kuitenkin omaamatta sinänsä mitään merkitystä (esim. venäjässä Т tai Д, Л tai Л' eivät merkitse mitään), ääänteet ovat puheessa tiettyjä merkkejä, joiden perusteella sanat tunnetaan ja erotetaan toisistaan.

Ne ovat tällaisia merkkejä siksi, että ne eroavat toisistaan akustisesti: me kuulemme niiden välisen eroavuuden ja pystymme siten erottamaan toisen sanan toisesta. Tämän ilmiön me olemme jo useasti havainneet aikaisemmillakin tunneilla. Esimerkiksi **ДОМ** (dom) — talo, mutta **ТОМ** (tom) — nide, osa.

Tällaisia puheessa esiintyviä, sanan merkityksen ratkaisevia ääänteitä me nimitämme **foneemeiksi.**

Konsonanttisten foneemien järjestelmä koostuu kahdesta rivistä, joihin foneemit sijoittuvat tiettyjen tunnusmerkkien mukaan. Ensimmäinen rivi (tai ryhmä) käsittää foneemit, jotka esiintyvät pareittain kova-pehmeä. Näitä foneemisia tunnusmerkkejä olemme perinpohjin käsitelleet aikaisemmilla oppitunneilla. Vertaa: **МЕЛ** (m^{j}el) — liitu ja **МЕЛЬ** (m^{j}el^{j}) — matalikko; **БЫТЬ** (byt^{j}) — olla ja **БИТЬ** (b^{j}it^{j}) — lyödä; **БРАТ** (brat) — veli ja **БРАТЬ** (brat^{j}) — ottaa jne.

Tarkasteltu aineisto johtaa meidät toisenkin venäjän foneemimirivin järjestelmään, tässä ryhmässä ovat foneemit, joita erottaa toisenlainen tunnusmerkki — soinnittomuus ja soinnillisuus.

Tässä ryhmässä on äänneparit (foneemit), joita äännettäessä puhe-elinten asento on samanlainen, mutta joista toisia (soinnillisia) äännettäessä äänijänteet ovat työssä mukana, ja toisia (soinnittomia) äännettäessä äänijänteet eivät toimi. Tämäkin vastakkainasettelu suo meille mahdollisuuden erottaa toisistaan sanat ja niiden erilaiset merkitykset.

Venäjänkielessä nämä foneemiparit ovat tällaiset:

П — Б:
ПАР (par) — höyry
ПЫЛЬ (pyl^{j}) — pöly
ПОЙ (poj) — laula
БАР (bar) — baari
БЫЛЬ (byl^{j}) — tositapaus
БОЙ (boj) — taistelu

Ф — В:
ФА́НЯ (Fán^{j}a) — naisen nimi
ФА́ЗА (fáza) — vaihe
ФИНТ (f^{j}int) — hämäys
ВА́НЯ (Ván^{j}a) — miehen nimi
ВА́ЗА (váza) —maljakko
ВИНТ (v^{j}int) — ruuvi, potkuri

К — Г:
КОРА́ (kara) — kuori
КОЛ (kol) — seiväs
ПОРО́КИ (parok^{j}i) — paheet
ГОРА́ (gara) — vuori
ГОЛ (gol) — maali
ПОРО́ГИ (parog^{j}i) — kynnykset

Т — Д:
ТЕНЬ (t^{j}en^{j}) — varjo
ТУШ (tuš) — tušši
ТЕ́ЛО (t^{j}éla) — keho
ДЕНЬ (d^{j}en^{j}) — päivä
ДУШ (duš) — suihku
ДЕ́ЛО (d^{j}éla) — asia

С — З:
СОБРА́ТЬ (sabrát^{j}) — koota
СЛИТЬ (sl^{j}it^{j}) kaataa
ЗАБРА́ТЬ (zabrát^{j}) — kahmaista
ЗЛИТЬ (zl^{j}it^{j}) — suututtaa

Tähän ryhmään kuuluu niin ikään soinniton konsonantti **Ш** ja soinnillinen **Ж**, mutta siitä puhutaan myöhemmin.

Pyydän teitä ottamaan huomioon, että on välttämätöntä perehtyä hyvin tähän soinnittomuuden ja soinnillisuuden ääänteelle antamaan merkityseroon. Myöhemmin tulette havaitsemaan, miten tärkeää se on äännettäessä ja lueftaessa monia venäjänkielen sanoja.

VENÄJÄÄ ULKOMAALAISILLE

Fil. kand. V. Kostomarov

Venäjän kieli on hämmästyttävän nopeasti tulossa erääksi maailmankieleksi. Vastauksena Englannissa suoritettuun kyselyyn, joka koski suhtautumista vieraisiin kieliin, 370 suuryritystä mainitsi pitävänsä tärkeänä, että niiden henkilökunnassa on venäjän kielen taitoisia työntekijöitä. Monet yhtiöt maksavat työntekijöilleen ns. "venäjän kielen lisää". Vuonna 1957 opetettiin Englannissa venäjän kieltä 40 oppilaitoksessa, mutta vuonna 1964 jo 300:ssa. Monissa maissa venäjä on pakollinen vieras kieli oppikoulun opinto-ohjelmassa.

Venäjän kielen opiskelun helpottamiseksi NL:n rajojen ulkopuolella Moskovan yliopiston yhteyteen on perustettu Venäjänkielen tieteellis-metodinen keskus. Tässä keskuksessa on määrä suorittaa tutkimussarja nykyvenäjän kielestä, minkä tutkimuksen tarkoituksena on helpottaa venäjän opiskelua vieraskieliselle opiskelijakunnalle. Suoritettavien tieteellisten tutkimusten pohjalla ja rinnan niiden kanssa tulee tieteellis-metodinen keskus laatimaan käytännöllisiä apuvälineitä venäjän kieltä lukeville ulkomaalaisille. Tällaisiin apuvälineisiin kuuluu mm. aikuisille tarkoitettu 1—1 ½ vuoden alkeiskurssi, joka monissa maissa tunnetaan venäjän opintokerhona. Tähän kurssiin kuuluu: opinto-ohjelma, varsinainen oppikirja, harjoituskokoelma, lukukirja, diapositiivi- ja äänilevysarja sekä näihin kuuluvat kirjaset ja metodiset ohjeet opettajalle sekä foneettinen alkeiskurssi.

Toinen valmisteilla oleva opetusväline on venäjän kielen elokuvakurssi, joka käsittää 30 oppituntia, ja jota voidaan esittää televisiossa.

Tieteellis-metodinen keskus tulee huolehtimaan ulkomailla työskentelevien venäjänkielen opettajien ammattitaidon jatkuvasta kohottamisesta. Viime vuosina on Moskovassa pidetty etupäässä kesäisin kymmenkunta erilaista seminaaria ja kurssia eri maista Neuvostoliittoon saapuneille venäjänkielen opettajille. Keskuksen tehtäviin tulee kuulumaan kaikkien tällaisten toimenpiteiden koordinointi sekä opetus- ja menetelmäaineiston hankkiminen niitä varten.

Lisäksi laaditaan parastaikaa ehdotuksia enemmän tai vähemmän pysyvien kurssien organisoimisesta ulkomaisia venäjän kielen opettajia varten tieteellis-metodisen keskuksen suojissa. Alustavien suunnitelmien mukaan ne tulevat olemaan ympäri vuoden järjestettäviä lyhytaikaisia seminaareja.

Kuten edellä sanotusta ilmenee, monet tieteellis-metodisen keskuksen toimintaan liittyvät kysymykset ovat vielä vailla ratkaisua. Sen löytämiseksi on saatava aikaan kiinteä kanssakäyminen kaikkien asiasta kiinnostuneiden ja asiaa tuntevien neuvostoliittolaisten ja ulkomaisten laitosten ja henkilöiden kanssa. Heidän välitön ja välillinen osallistumisensa tutkimustyön aiheiston sekä opetusvälineiden laatimisen täsmentämiseen ja myös tämän aiheiston ja opetusvälineistön hahmottamiseen on välttämätön.

Ensimmäiseksi tällaiseksi yhteistoimintamuodoksi kehittyy aikakauslehti "Venäjän kieli ulkomailla", jota tieteellis-metodinen keskus julkaisee tammikuusta 1967 alkaen. Se on tarkoitettu venäjän kielen opettajia ja kaikkia niitä henkilöitä varten, jotka haluavat täydentää venäjän kielen taitoaan. Se ilmestyy neljä kertaa vuodessa venäjäksi ja jokaiseen numeroon liitetään äänilevy, jonka toinen puoli liittyy lehdessä julkaistuihin metodiikkaa koskeviin kirjoitukseen ja toinen — käsittää yleissivistyksellistä tietoa opetustyötä varten.

Lehdessä julkaistaan kirjoituksia ja keskusteluja metodiikkaa ja lingvistiikkaa koskevista kysymyksistä, siinä käsitellään venäjän kielioppiin sekä nykyaikaiseen sanankäyttöön liittyviä kysymyksiä yms.

Lehden avustajien joukossa on neuvostoliittolaisia ja ulkomaisia alan asiantuntijoita ja kielen tutkijoita, kirjailijoita, lehtimiehiä, kulttuurihenkilöitä.

Lehden voi tilata Mezhknigan kautta sen edustajalta Helsingissä, Tukholmassa tai Kööpenhaminassa.

VASTAAMME KYSYMYKSIIN

Insinööri Lennert Åström Farstasta on kiinnostunut kuulemaan kuurojen elämästä Neuvostoliitossa. Kerromme tässä Venäjän liittotasavallassa ilmestyvästä Kuurojen yhdistyksen aikakauslehdestä, jota selostaa lehden toimituksen jäsen Ilja Gitlitz.

Venäjän kuurojen yhdistyksellä on oma aikakauslehti ja omia tuotantolaitoksia. Eräässä Kalugassa (Keski-Venäjällä) sijaitsevassa tehtaassa esimerkiksi työskentelee 80 kuulovikaista, ja on kiintoisaa todeta, että he tilaavat 212 erilaista paikallis- ja keskuslehteä. Kuurojen lukuhalun ymmärtää, koska painettu sana on heille miltei ainoa tiedonlähde, ja se korvaa puhutun sanan ja radion sekä suurelta osalta myös elokuvan ja television. Mainittujen lehtien lisäksi jotakuinkin kaikki tehtaan työläiset tilaavat Zhizn gluhih eli Kuurojen elämä -lehteä, joka ilmestyy kerran kuussa, kertoo heistä ja on heitä varten.

Aikakauslehteä on julkaistu nyt jo 19 vuotta kustantajanaan Yleisvenäläisen kuurojen yhdistyksen keskushallitus, joka rahoittaa vuosittain lehden yli 44.000 ruplan määrärahalla. Summa ei ole kovinkaan suuri verrattuna esimerkiksi kulttuuri-, valistus- ja urheilutoiminnan tukeen, joka on noin 800.000 ruplaa vuodessa. Yhdistys hankkii kaikki varansa 70 tuotantolaitoksensa toiminnasta: valtio on vapauttanut ne kaikista veroista ja kaikki tulot menevät yhdistyksen kassaan.

Yhdistyksen keskushallituksen rahoittama aikakauslehti on silti täysin riippumaton, monasti siinä ilmestyy hallituksen osastojen ja johtavien työntekijöiden toimintaa arvostelevia kirjoituksia. Kuulonsa menettäneen Glafira Lukinan johtama toimitus käyttää yhtä ainoaa arvostelu-perustetta ratkaistessaan toimitukseen tulleiden aineistojen julkaisemisen: onko lehti niiden julkaisemisella avuksi ihmisille vaiko ei.

Joitakin vuosia sitten eräiden teollisuuslaitosten johtajat ottivat hyvin vastahakoisesti kuuroja työhön uudenaikaisella tekniikalla varustetuille osastoille perustellen kantaansa sillä, että kuurojen turvallisuutta työssä ei voitaisi taata. Silloin ei ollut vielä virallista kuuroille suositeltua ammattiluetteloa. Lehti julkaisi sarjan kirjoituksia vedoten tuotantolaitosten johtajiin ja Työkyvyntutkimus- ja työhönsijoituslaitokseen. Ongelma sai pian ratkaisun: tutkimuslaitos laati luettelon ammateista ja tehtävistä, joita kuulonsa menettäneet henkilöt voivat suorittaa. Esimerkiksi Tsheljabinskin traktoritehtaalla, joka on maan suurimpia tuotantolaitoksia, työskentelee runsaat 600 kuuroa, heidän joukossaan insinöörejä ja ammattityöläisiä — viilaajia, sorvaajia, malliviilaajia.

Lehden avustajat edustavat mitä erilaisimpia ammatteja, heidän joukossaan mm. kuulonsa menettänyt tiedemies Ari Sternfeld, joka laski tekokuiden kiertoradat jo 35 vuotta ennen ensimmäisen tekokuun laukaisemista radalleen, arkkitehti Aleksandr Hartshenko, taiteilija Boris Onkel, runoilijatar Nina Novoseljnova, tekniikan lisensiaatti Pjotr Grishin ja monia muita.

Lehti omistaa paljon huomiota kuurojen vapaa-ajan kulttuuriharrastuksille. Yksistään Venäjän liittotasavallassa joka ilta syttyvät valot yli 500 kuurojen erikoisklubissa ja lehti kertoo niiden toiminnan kokemuksista.

"Kuurojen elämä"-lehti paitsi selostaa säännöllisesti erilaisia urheilukilpailuja, myös järjestää niitä. Lehden järjestämät massajuoksut ovat erittäin suosittuja ja niihin osallistuu karsinnoista alkaen finaaliin asti tuhansia kuulovikaisia urheilijoita. Massajuoksun korkeasta tasosta on osoituksena mm. se seikka, että niiden voittaja Aleksandr Boitsov voitti vuonna 1965 kuurojen kansainvälisissä kilpailuissa Washingtonissa kolme kultamitalia.

Ulkomailla asuvien kuurojen elämää koskevat kirjoitukset kiinnostavat lukijoita, sen vuoksi lehti julkaisee katsauksia ulkomaalaisiin julkaisuihin, mm. säännöllisen selostuksen "Mitä ruotsalainen Kontakt kertoo".

Tässä osastossa vastaamme jatkuvasti lukijoittemme esittämiin Neuvostoliittoa koskeviin kysymyksiin. Joten jos kaipaatte selvitystä johonkin asiaan, lähettäkää kysymyksenne meille: Neuvostoliitto Tänään, Merikatu 3 A 4, Helsinki 14.

Talven muotia

Teksti ja kuvat:
muotisuunnittelija
Slava Zaitsev

Tarpeettomista detaljeista vapautunut nykymuoti ilahduttaa linjojen vapautuneisuudella ja puhtaudella, suosii kirkkaita väripintoja ja on erittäin mielikuvituksekasta. Sanomme muodin nuortuneen, ja asian laita on todella niin. Pieni hauras silhuetti, lyhentynyt pituus, innostus golfeihin, värillisiin sukkiin, pieniin hattuihin, matalakantaisiin kenkiin — sellainen on nainen, joka haluaa näyttää teinitytöltä. Mutta muoti ei pidä esiintymisestä vain yhdessä hahmossa. Se haluaa myös miellyttää naisia, jotka suosivat pehmeämpiä, romanttisia linjoja.

Katsokaa piirroksia: leveät, väljät päällystakin, takin ja puvunyhdistelmät, liehuvat viitat, suuret kaulaliinat, jotka kietoutuvat kodikkaasti pään ympärille ja lämmittävät kaulaa jne.

REDINGOTE-SILHUETTI

— Vyötärö liukuva (usein ylempänä tai alempana);

— povi korostuu samoin kuin vyötärö edessä kaksirivisellä napituksella, takana vyötärön kohdalle sijoitetulla tampilla;

— hihat istutetut, kokonaisleikatut tai raglan; hihan yläkaarre toisinaan kupera, hihat muuten tasaiset (hiha-aukko kapea);

— Kaulukset — pyöreät pystykaulukset, jotka toisinaan muistuttavat täyteen puhallettua rengasta; pienet, kääntö- ja englantilaistyyppiset kaulukset;

— taskut ovat muodoiltaan hyvin moninaiset ja sijoitus yllättävä, eniten meitä miellyttävät vyötärön alapuolelle sijoitetut läppätaskut;

— napitus — mikäli mahdollista piilonapitus, tai sitten tikkauksella tai koristelulla korostettu. Tikkauksesta puheenollen on mainittava, että sitä käytetään kaikissa asuissa. Tikkaus voi olla kupera, reliefejä korostava, samanvärinen tai vastakkaisvärinen, kapea tai leveä. Se, minkä me aikaisemmin piilotimme taikka emme huomanneet, tulee tänään esille tikkauksella korostettuna.

— hameet ovat pienet, hiukan kellomaiset, aika lyhyet, polvet ovat aina näkyvissä.

ROMANTTINEN SILHUETTI

Ei mitään liian kapeata eikä kulmikasta. Kaikki liehuu vapaasti tuulessa muovautuen ainutlaatuisiksi muodoiksi. Leikkaus on vapaata. Hiha-aukot leveät, hihat istutettu alas. Viittatakkien pituus on vaihteleva: lyhyet viitat urheilutyylisissä housuasuissa, 2/3 pituiset yhdessä katuasun kanssa ja pitkät pikku iltapuvun kanssa iltakäyttöön.

KANSANOMAISET AIHEET

Muotipiirtäjillemme on ominaista huolekas suhtautuminen vanhan kansallispuvun perinteisiin. Kansanomainen taide on aina ollut ja tulee olemaan innoituksen lähde. Jokaisessa kehitysvaiheessa taiteilija poimii aarreaitasta ne yksityiskohdat, jotka hänen mielestään sointuvat kyseiseen ajankohtaan. Tämän päivän taiteilija on hurmioitunut hillittömään värileikkiin ja kansallispuvun muotojen pyörteisiin, hän piirtää houkuttelevia ajatuksia, joista huomenna tulee uusia malleja. Turkisliivien, puoliturkkien, poimutakkien muodot luovat pohjan vuoden 1967 syys- ja talvikauden kävelypuvuille ja kapoille. Hillitty koruompelu puvuissa sointuu kankaan väriin, harvoin se on sävytetty vastakkaiseen väriin. Koruompelu on hyvin monipuolinen ja runsas koristeellisissa iltapuvuissa. Kuvio on monimutkainen, siihen käytetään paljon helmiä, lasihelmiä ja jalokivijäljitelmiä.

Talven värisävyt ovat sointuvia, avoimia ja elämäniloisia. Etusijalla ovat keltaiset, kullankeltaiset ja pastellisävyt. Ilmeikäs on kahden lämpimän värin, esimerkiksi punaisen ja oranssin tai kahden kylmän — vihreän ja sinisen yhdistelmä. Suosittuja ovat edelleen musta ja valkoinen.

Moskovan muotitalon uuden malliston luomiseen osallistui paljon taiteilijoita, joiden tyyli on hyvin erilainen. Nuorista taiteilijoista haluaisin mainita Alina Teleginan. Hänen tyylinsä on naisellinen, täynnä sisäistä viehätystä ja lämpöä. Suosikkimuoto on redingote. Suosikkivärit valkoinen ja musta. Paljon koruompelua.

Lena Ivanova on mieltynyt kirkkaisiin väreihin ja ammentaa aatteita Volgan varren, Rjazanin ja Vladimirin kansallispuvuista. Hänen mallistonsa on kevyt ja värikäs. Suosikkilinja — empire.

Tamara Feidelin mallit ovat tyllikkäitä ja hillittyjä. Hän piirtää mielellään pikku iltapukuja ja pitkiä konserttiasuja.

SPASSK ON 22 000 TONNIN LAIVA JOKA SAMALLA ON UIVA TEHDAS

TEHDAS

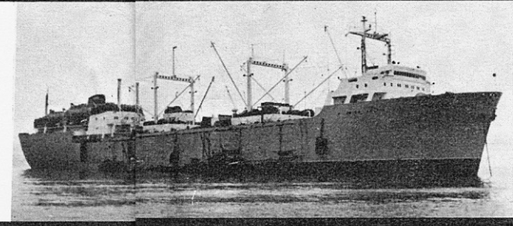

MERELLÄ

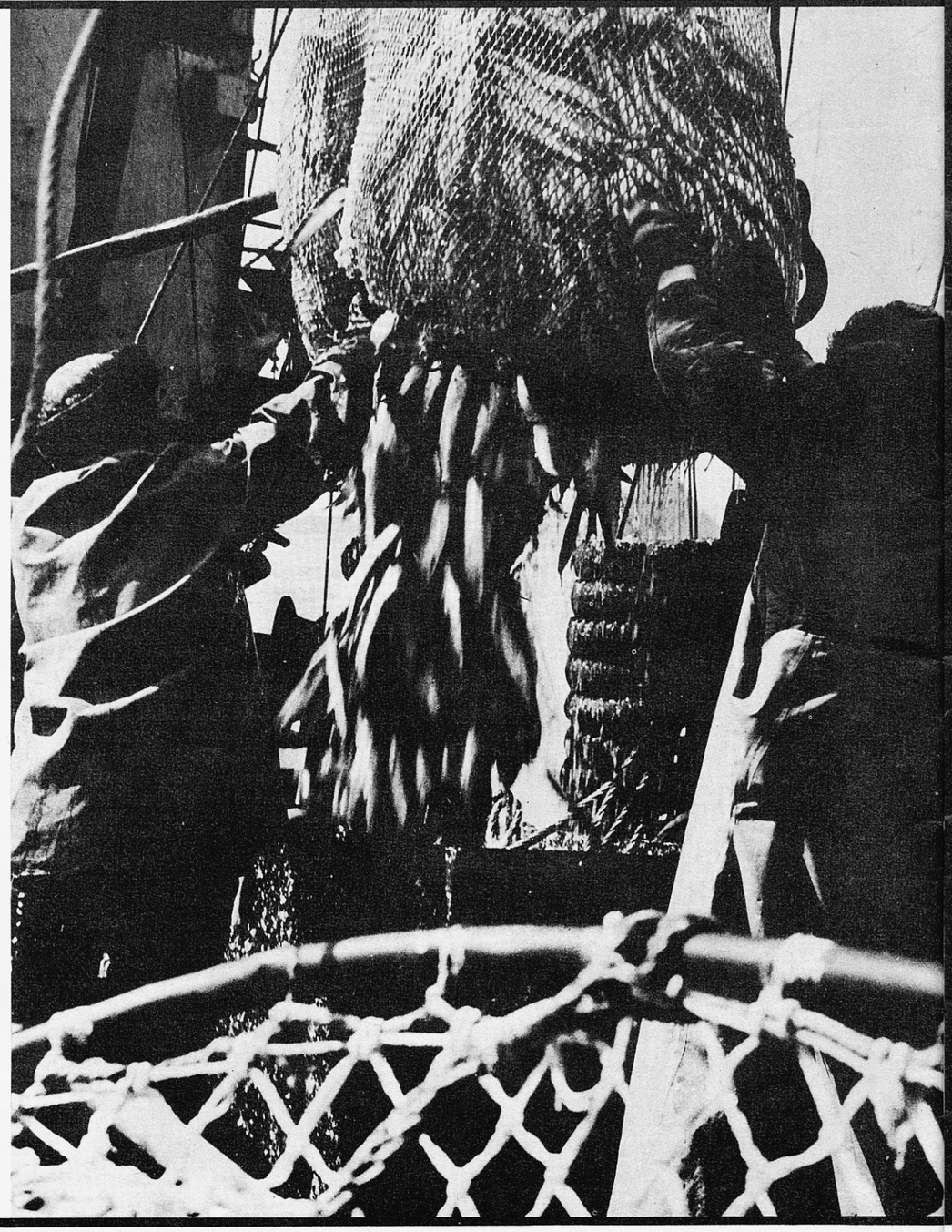

Kaukoidässä on tehnyt ensimmäisen sillinpyyntimatkansa uiva kalanjalostamo Spassk. Hieman yli puoli vuotta sitten tämä alus laskettiin vesille Japanissa Jokohaman telakalla. Mitsubisin telakka rakensi Neuvostoliiton tilauksesta tämän 22 000 tonnin aluksen, jonka kannen alle on sijoitettu kalanjalostamo. Se tulee jäädyttämään kalaa ja suorittamaan tölkkisuolausta. Alukseen sijoitetun tehtaan laittein voidaan valmistaa myös lääketieteellisiä ja teknisiä rasvoja, rehuksi tarkoitettua kalajauhoa ja kaviaaria.

Jalostamossa työskentelee 300 henkilöä. Kalankäsittelyprosesseja johtaa 40 erittäin ammattitaitoista asiantuntijaa. Uiva tehdas pystyy olemaan pitkään merellä. Sen viisi jäähdytysruumaa pystyvät nielemään 8 000 tonnia erilaisia kalatuotteita.

Otsikon keskellä uiva tehdas Spassk, edellisellä sivulla jalostamo saa uutta raaka-aineeta, ja yllä Spasskin merimiehiä määrittelemässä kurssia Tyynellä valtamerellä.

Oikealla sillipurkkeja matkalla liukuhihnalla aluksen ruumaan, yllä laborantti tutkimassa jalosteiden laatua ja alla ohjaamoa josta käsin säädellään kaikkien tuotantoprosessien automaattista kulkua.

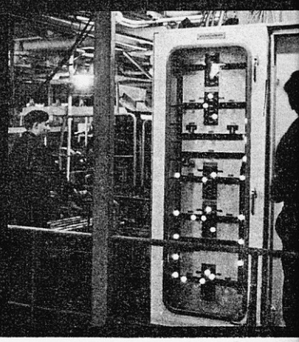

BORIS STENIN ON HYVÄLLÄ MIELELLÄ

V. Lukavin

Seitsemän vuotta sitten Davosissa MM-kilpailuissa sverdlovskilainen insinööri Boris Stenin voitti mestaruuden. Viikkoa aikaisemmin hänen vaimonsa Valentina niin ikään saavutti maailmanmestaruuden. Ensimmäisen kerran luistelun historiassa aviopari valloitti kuninkuuden.

Boris Stenin, jolla oli useita voittoja takanaan, osallistui vielä neljänä vuotena kilpailuihin, mutta Davosin menestys jäi hänen kilpailu-uransa huipentumaksi. Hän siirtyikin valmentajan työhön. Hänen vaimonsa Valentina toi vielä kaksi kertaa kotiin maailmanmestarin laakeriseppeleen Tönsbergin ja Trondheimin kilpailuista. Vielä nytkin hän kantaa jääradan kuningattaren titteliä.

Ei myöskään hänen aviomiehensä jää mitenkään varjoon. Stenin on tullut Konstantin Kudrjavtsevin tilalle päävalmentajaksi Neuvostoliiton maajoukkueeseen.

Kudrjavtsevin nimeen liittyy neuvostoliittolaisten luistelijoiden useita voittoja. Hän on valmentanut Boris Shilkovia, Oleg Gontsharenkoa, Jevgeni Grishiniä, Viktor Kositshkinia, Ants Antsonia ja itse Steniniä. Mutta ajan mukaan Kudrjavtsevin tähti alkoi laskea. Neuvostoliiton maajoukkueen päävalmentaja luotti täydellisesti omaan kokemukseensa eikä ottanut aina huomioon tiedemiesten ja kollegojensa neuvoja. Sattui usein, että nuoret urheilijat, jotka saavuttivat hyviä tuloksia, eivät päässeet mukaan maajoukkueeseen, sillä Kudrjavtsev piti kiinni nimekkäistä luistelijoista, jopa silloinkin kun nämä olivat kaukana hyvästä kunnosta. Lisäksi Kudrjavtsev ei aina osannut nähdä valmentamiensa luistelijoiden takana omia vääriä laskelmiaan. Kun esimerkiksi kymmenen vuoden ajan 1953—62 neuvostoliittolaiset luistelijat veivät nimiinsä kuusi kertaa maailmanmestaruuden, niin neljän viime vuoden aikana heidän ei ole onnistunut valloittaa kertaakaan maailman parhaimman luistelijan nimeä. Kun viimevuotinen talvikausi päättyi ja taaskin neuvostoliittolaisten luistelijoiden epäonneen maailman areenalla, Konstantin Kudrjavtsev ei löytänyt radikaaleja toimenpiteitä järjestääkseen maajoukkueen uudelleen. Hänen siirtonsa pois päävalmentajan tehtävistä oli väistämätön. Näin joutui Boris Stenin ottamaan ohjakset käsiinsä.

Neuvostoliittolaisten luistelijoiden uusi valmentaja on optimistinen vaikkakin kaukana itsekehuskelusta:

— Niin, edellinen kausi päättyi meidän kohdaltamme huonosti. Sen sijaan, että olisi otettu askel eteenpäin, koska se olisi ollut loogista suuren valmennustyön jälkeen, luistelijamme eivät ainoastaan pysyneet paikoillaan vaan jopa ottivat askeleen taaksepäin. Matusevitshin kuudes sija MM-kilpailuissa oli hyvin huono tulos. Mutta tämä ei suinkaan anna aihetta masennukseen. Asian ydin ei ole vain sekunneissa ja pisteissä. Luistelijamme eivät yksinkertaisesti näyttäneet sitä, mihin he pystyvät.

Valmistautuessaan uuteen luistelukauteen maajoukkueemme muutti huomattavassa määrin valmennnusmenetelmiään. Valmennuskautena lisäsimme huomattavasti niiden liikkeiden määrää, jotka muistuttavat itse luistelun rakennetta. Verrattuna vuoteen 1965 lisäsimme rullaluistelua 2—2,5 kertaiseksi. Otimme käyttön ns. intervalliharjoitukset ja toistuvia valmennusmenetelmiä.

Huomattavia muutoksia on tapahtunut olympiakauden lähentymisen yhteydessä, jolloin erillisten matkojen arvo kohoaa. Jo nyt on perustettu pikamatkojen ryhmä, joka tähtää Grenobleen.

Valitettavasti meidän ensimmäinen tekoratamme, joka tulee synnyinkaupunkiini Sverdlovskiin, ei ole vielä valmis. Kun taas päävastustajillamme on käytössä tekojää, jolla luistellaan jo lokakuussa. Hollantilaiset ja skandinaavit ovat antaneet meille päänvaivaa jo ennen ensimmäistä starttia. Tosin yritimme paikata tilannetta ja kokoonnuimme leirille DDR:ssä.

Eri maiden edustajat pyrkivät päämääriin eri teitä pitkin. Meillä on oma koulumme ja näin myös oma tie kohti päämäärää. Ulkomaalaiset luistelijat kiinnittävät huomiota luisteluvalmennukseen, me puolestamme käytämme laajaa valmennusohjelmaa, jolla on oma erikoissuunta. Jos todella pidämme kiinni tästä suunnitelmasta, niin eri matkoilla luistelijamme pääsevät lähestymään maailmanennätyksiä. Minä uskon heihin.

Luistelukauden alusta lähtien maajoukkueeseen on otettu nuorta voimaa. Luonnollisesti on vaikeata vielä sanoa, kuka heistä osallistuu MM- ja EM-kilpailuihin. Tärkeitä otteluita on toistaiseksi ollut vielä vähän. Mutta tuntuu siltä, että olemme tehneet siinä oikein, kun otimme nuoria maajoukkueeseen. A. Kertshenko Alma-Atasta on voittanut yleisliittolaisissa juniorikilpailuissa, hän on uusi tulokas vanhojen joukossa. Viime vuonna hän luisteli 1 500 m ajassa 2.10,0 ja 10 000 m ajassa 16.20,1. Lahjakas poika.

Moskovalainen V. Lavrushkin on vahva luistelija. Viime vuonna Neuvostoliiton kansojen spartakiadissa hän voitti kaikki vanhat tekijät 5 km matkalla. Kehittynyt huomattavasti tuosta ajasta. Hänestä kasvaa erinomainen pitkänmatkan luistelija ja ehkä monioottelija.

Kirovilainen A. Tshekulajev on aivan uusi tulokas. Hän on 20-vuotias. Hän pitää pitkistä matkoista. Menestyksellä perehtyy luistelutekniikkaan.

Sverdlovskin kaupungista kotoisin oleva V. Tshagin tuli tunnetuksi viime vuonna. Tämä luistelija on omaperäinen ja omalla tavallaan lahjakas. Vuosi sitten Irkutskin jäällä Venäjän liittotasavallan ja Ruotsin välisissä kilpailuissa V. Tshagin luisteli 5 000 m ajassa 7.43,9 ohittaen näin Jonni Nilssonin. Hänen yhteistuloksensa (179,880) oli parempi kuin ruotsalaisten parhaimpien (181,296). V. Tshagin on viimevuotisten tuloksiensa mukaan maailman parhaiden luettelossa neljäntenä yhteistuloksessa (179,880), ja hänen edellään on ainoastaan Mayer, Schenk ja Moe.

Sprintterien joukossa on myös uusia nimiä, kuten V. Muratov Kolomnasta (500 m 40,9 ja 1 500 m 2.11,3) ja moskovalainen O. Samoilov (1 500 m 2.10,8). Näitä luistelijoita pidän hyvinä. Nämä sekä moskovalainen V. Gvozdetski (500 m 41,2 ja 1 500 m 2.10,5) ovat hyvässä seurassa kokeneiden B. Guljajevin ja V. Orlovin kanssa.

Nyt suurten kilpailujen aattona on kerrottava myös suurista nimistä. A. Antson harjoittelee uudelleen Shilkovin johdolla. Juuri Boris Shilkov loi perustan tuleville voitoille. Hän on luonut uskoa ja voimaa Ants Antsoniin ja toivomme, että näemme jääradoilla entisen Antsin. E. Matusevitsh on harjoitellut säännöllisesti. Hän, kuten EM-kilpailujen kolmas V. Kaplan, kuuluu edelleenkin maajoukkueeseen.

Tammikuun 28—29. päivänä Euroopan parhaimmat luistelijat mittelevät voimiaan Suomessa. Tämän vuoden EM-kilpailut merkitsevät luistelijoillemme kauden tuloksien eräänlaista tarkistusta. Kilpailut ikään kuin vastaavat kysymykseen siitä onko Boris Stenin onnistunut tehtävässään — valmentaessaan Neuvostoliiton joukkuetta.

← Boris Stenin

Valeri Lavrushin

Boris Guljajev

V. Tshagin

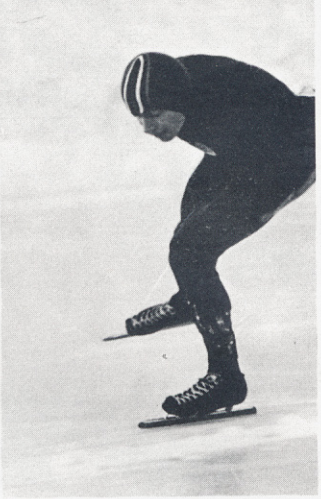

Eduard Matusevitsh

Valeri Kaplan

Ants Antson

PALLO PYÖRII TALVELLAKIN

Jalkapallo on suuressa suosiossa Neuvostoliitossa. Rekisteröityjä seuroja on 170 000 ja niissä on pelaajia kolme miljoonaa. Kansainvälisissä otteluissa on saavutettu melkoista menestystä: olympiamestaruus vuonna 1956, ensimmäinen sija vuonna 1960 ja toinen sija vuonna 1964 Euroopan Cup-otteluissa ja neljäs sija vuoden 1966 MM-kisoissa. Mutta eikö tätä menestystä voisi kuitenkin moninkertaistaa?

NL:n jalkapalloilun edistys riippuu paljolti mm. siitä, miten pelikautta voitaisiin pidentää. Pisimmälle jalkapalloilu on kehittynyt juuri NL:n keskialueilla, mutta siellä talvi kestää hyvin pitkään, niin että jalkapalloilijat joutuvat neljäksi ja jopa viideksi kuukaudeksi vuodessa unohtamaan mieliurheilunsa. Seurauksena on pitkällinen kuntoutumiskausi ja suhteellisen lyhytaikainen huippukunto.

Viime talvena tämän kausiongelman uhriksi joutui Kievin Dynamon voimakas joukkue, joka ensimmäisen kerran osallistui Euroopan Cup of Cups-otteluihin. Syksyllä kieviläiset voittivat suuremmitta vaikeuksitta norjalaiset ja pohjoisirlantilaiset vastustajansa. Sitten tilanne kuitenkin muuttui ratkaisevasti. Valmistautuessaan neljännesfinaaliotteluunsa Celtic-seuraa vastaan Dynamolla ei ollut helppoa. Ensimmäisen kerran neuvostoliittolainen joukkue joutui hakemaan keinoja kunnon ylläpitämiseksi myös lepokaudella. Jossain määrin tämä ongelma ratkaistiin Bulgariaan tehdyn kilpailuturneen avulla, mutta ei kuitenkaan täysin. Ensimmäisen ottelunsa skotlantilaisia vastaan kieviläiset hävisivät luvuin 0—3 ja pelattuaan tasapelin 1—1 toisessa ottelussa joutuivat luopumaan voitonhaaveistaan Euroopan Cup of Cups-turnauksessa. Vastustajien hyvä kunto osoittautui ratkaisevammaksi kuin ukrainalaisten pelaajien korkea pelitaito.

Mikäpä joukkue voisi pitää yllä pelaajiensa kuntoa pelaamatta tarpeellisessa määrin melkein kahden kuukauden ajan? Kahden kuukauden aikana dynamolaiset pelasivat vain viisi ottelua: kolme Bulgariassa ja kaksi Gruusian pääkaupungissa Tbilisissä.

Vain sellainen joukkue voi pelata yhtä tasaisesti niin kesällä kuin talvellakin, joka pelaa jatkuvasti kautta vuoden. Neuvostoliitossa on tähän kaikki edellytykset. Taka-Kaukasian ja Keski-Aasian leuto talvi sallii jalkapalloilijoiden pelata joulu-, tammi- ja helmikuussa, toisin sanoen ajanjaksona, joka Keski-Venäjällä joudutaan viettämään pakollisen levon merkeissä. Mainittuina kuukausina voitaisiin järjestää otteluita, joihin neuvostoliittolaisten joukkueiden ohella osallistuisi myös ulkomaisia seuroja.

Ensimmäisen kerran tällainen kokeilu Neuvostoliitossa suoritettiin talvella vuonna 1966. Jo helmikuussa järjestettiin talviturnaukset Samarkandissa, Tbilisissä ja Jerevanissa. Tällaisten talvikylvöjen pitäisi kantaa tuottavaa satoa. Tämä on yksi niistä keinoista, joiden avulla on tarkoitus tehdä muutoksia mestaruussarjan valmennusmenetelmiin ja muuttaa jalkapalloilu Neuvostoliitossa kokovuotiseksi urheilulajiksi.

"Pelata pitää ympäri vuoden!" Näin vastasi suurin osa talviturnaukseen osallistuneista pelaajista. He vakuuttautuivat havainnollisella tavalla vielä kerran siitä, että hyvä urheilukunto useimmiten on ratkaisevampi kuin erinomainen pelitaito. Esimerkiksi sarjataulukon keskivaiheilla viime aikoihin saakka ollut bakulainen Neftjanik-seura liitettiin suosikkijoukkueiden ryhmään sen vallattua pronssitilan kuluneella kaudella.

Näin ollen voidaan nyt suurella varmuudella sanoa, että Neuvostoliiton sisäistä kilpailukautta tulee pidentää 10—11 kuukautta kestäväksi. Maailman johtavien jalkapallomaiden — sellaisten kuin Englannin, Saksan liittotasavallan, Portugalin, Unkarin ja Brasilian esimerkki ja samaisen Kievin Dynamon esimerkki, jolla kausien 1965 ja 1966 välillä ei ollut itse asiassa minkäänlaista lepokautta, ovat osoituksena siitä, että kauden pidentäminen on toteutettavissa käytännössä eikä vaikuta millään tapaa kielteisesti pelaajan elimistöön, jos pelit seuraavat toisiaan rytmisesti, keskimäärin kerran viikossa. Monet huomattavat jalkapallopelaajat — Matthews, Wright, Lawton, Finnay, Di Stephano ja muut pelasivat monien vuosien varrella 10—11 kuukautta vuodessa ja kestivät rauhallisesti ja erityisesti ponnistelematta tällaista rasitusta melkein kahden vuosikymmenen ajan, toisinaan jopa enemmänkin. Juuri tästä syystä pelataan tänä vuonna Neuvostoliiton eteläosassa toista talviturnausta.

Ongelmaan on kuitenkin olemassa vielä yksi ratkaisu: moskovalaiset saavat piakkoin käyttöönsä katetun jalkapallostadionin. Suunnitelma, jonka mukaan Dynamon 54 000 katsojapaikan stadion tullaan kattamaan, on jo valmistunut. Moskovalaiset pelaajat eivät aio kuitenkaan odottaa, vaan pyrkivät pitämään yllä kuntoaan pelaamalla lumikentällä.